

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΜΔ'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 72.18.308

1/15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1995

ΑΡΙΘ. 11

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Μνήμη τῆς ἁγίας μυροφόρου καὶ ἰσαποστόλου Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Μηνύματα Μεγάλῃς Ἑβδομάδος. — Μητροπ. Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀντωνίου, Ὁ Κύριος, οἱ Ζηλωταὶ καὶ ἡ Ρωμαϊκὴ Ἑξουσία. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Ἀρχιμ. Εὐσέβιος Γιαννακάκης (†). — Συνέντευξη μὲ τὸν πρόεδρο τοῦ Ι.Σ.Κ.Ε. π. Νικ. Αὐγερινόπουλο. — Ἀρχιμ. Μακ. Βαβλά, Ἡ νέα τάξη πραγμάτων καὶ ὁ Χριστιανισμός. — π. Ἀδαμ. Αὐγουστίδη, Ἡ φροντίδα τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τοὺς ἡλικιωμένους. — Ἐπίκαιρα, — π. Ἀντ. Ἀλεβιζόπουλου, Οἱ κυβερνήσεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως μπροστὰ στὸ πρόβλημα τῶν αἰρέσεων καὶ τῆς παραθορησκείας. — Κων. Μ. Κονταξόπουλου, Οἱ 45 Ἅγιοι τῆς Ὁρθοδοξίας ποὺ φέρουν τὸ ὄνομα Ἀλέξανδρος. — Νικ. Κ. Βασιλειάδη, Ὁ βωμὸς «τῷ ἀγνώστῳ Θεῷ» στὴν Ἀθήνα. — Νικ. Κ. Δρατσέλλα, Ἡ ἸΓ' Κατήχησις πρὸς φωτιζομένους. — Ἀρχιμ. Μ. Φ., Ἐπισημάνσεις.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθήνα, Ἰασίου 1 — Τηλέφωνο
72.10.734 • Προϊστάμενος Τυπο-
γραφείου: Σωκράτης Μαυρογόνα-
τος, Ἡπείρου 132 — Πέραμα.

Μνήμη τῆς Ἁγίας Μυροφόρου καὶ Ἰσαποστόλου Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς

Τὴν 22α Ἰουλίου τόσον ἡ Ἀνατολική, ὅσον καὶ ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία ἐορτάζουν τὴ μνήμη τῆς Ἁγίας Μυροφόρου καὶ Ἰσαποστόλου Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς, ἡ ὁποία ὀνομαζόταν ἔτσι, διότι καταγόταν ἐκ Μαγδάλων (μικρᾶς κόμης). Ἡ Μαγδαληνὴ ἀνήκε στὸν κύκλο τῶν γυναικῶν, ποὺ συνώδευαν τὸν Ἰησοῦ μαζὶ μὲ τοὺς Ἀποστόλους. Κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ (ἡ' 1-3), ὁ Ἰησοῦς «διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην...», καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκες τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμένοι ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαμιόνια ἐπτά ἐξεληλύθει...», καὶ ἔτεροι πολλοί, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς». Καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς Μάρκος ἀναφέρει ὅτι ὁ Κύριος ἀπὸ τὴν Μαρία τὴν Μαγδαληνὴ «ἐκβεβλήκει ἐπτά δαμιόνια» (ιστ' 9). Οἱ Ἑβραῖοι συνήθιζαν μὲ τὸν ἀριθμὸ «ἐπτά» νὰ ἐκφράζουν τὸ πλῆθος.

Τὸ ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ ἦταν κάποτε δαμιονισμένη δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ταυτίζεται μὲ τὴν ἁμαρτωλὴ γυναῖκα (Λουκ. ζ' 37 ἐξ.), ὅπως συμβαίνει σὲ μεγάλη ἔκτασι ἰδίως στὴ μεσαιωνικὴ ὁμηλικτικὴ, λατρευτικὴ, ἀσκητικὴ καὶ φιλολογικὴ - λογοτεχνικὴ παράδοσι τῆς Δύσεως. Ὅπως τονίζει ὁ ρωμαιοκαθολικὸς καθηγητὴς Joh. Michl (Μόναχο), ὁ ταυτισμὸς τόσον πρὸς τὴν ἁμαρτωλὴ, ὅσον καὶ πρὸς τὴ Μαρία τῆς Βηθανίας, «ἐξηγητικῶς εἶναι ἀθεμελιώτος, ψυχολογικῶς ἀπίθανος καὶ στηριζέται προφανῶς σὲ συγχύσεις».

Καὶ ὁ ἀείμνηστος Καθηγητὴς Παναγιώτης Τρεμπέλας εἶχεν ἐπισημάνει σχετικῶς: «Οὐδὲν ὑπάρχει ἐνδεικνύον, ὅτι οἱ δαμιονιζόμενοι γενικῶς ἢ ἡ Μαρία ἰδιαίτερος εἶχον ζῆσει βίον εἰδικῶς ἐκδοτον ἢ ἁμαρτωλόν. Καὶ τὸ γεγονός ὅτι οὐδὲν ὄνομα δίδεται εἰς τὴν ἁμαρτωλὸν τοῦ προηγουμένου κεφαλαίου (δηλ. τοῦ ζ' κεφ. τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Λουκᾶ), ἐνῶ ἐνταῦθα (εἰς τὸ η' κεφ.) ἡ Μαγδαληνὴ εἰσάγεται ὡς ὄλως νέον πρόσωπον, εἶναι ἐναντίον τῆς ταυτίσεως τῆς ἁμαρτωλοῦ γυναικὸς καὶ τῆς Μαγδαληνῆς, ὅπως ἀναφέρει μεταγενεστέρα παράδοσις τῆς ρωμ. ἐκκλησίας. Ἐπὶ πλέον τοιαύτη δοκιμασία καὶ μάστιξ, ὁποία ἢ βιαία δαμιονοληψία, εἶναι σχεδὸν ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸ ἄθλιον ἐπάγγελμα τῆς πόρνης. Ἐὰν ὁ Λουκᾶς ἤθελε νὰ σημάνη, ὅτι ἡ ἁμαρτωλὸς ἦτο ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, θὰ τὸ ἐπραττε σαφέστερον». Ἡ ἁμαρτωλὸς, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Μαρία τῆς Βηθανίας εἶναι τρία διά-

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Β' ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΣΠΕΡΑΣ (ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΡΙΤΗΣ)

Τού Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ

3. ΜΗ ΜΕΙΝΩΜΕΝ ΕΞΩ ΤΟΥ ΝΥΜΦΩΝΟΣ

«Ἦλθεν ὁ νυμφίος καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους· καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα» (Ματθ. κε' 10)

«Τῇ ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Τρίτῃ τῆς τῶν δέκα παρθένων παραβολῆς, ἐκ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, μνεῖαν ποιούμεθα». Αὐτὸ ὀρίζει τὸ Συναξάριον σήμερον. Καὶ περὶ τὴν παραβολὴν τῶν δέκα Παρθένων κινεῖται ἡ ὑμνογραφία τῆς ἀποψινῆς ἱερᾶς Ἀκολουθίας τοῦ «Νυμφίου».

Τὸν νυμφίον —λέγει ἡ παραβολὴ τοῦ Κυρίου— ἀνέμενον δέκα παρθένοι. Καὶ ἦλθεν «ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός». Διὰ τὴν ὑποδοχὴν του ἦσαν ἀπαραίτητοι ἀναμμένα «λαμπάδες» —τὰ μόνα φωτιστικὰ μέσα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης— αἱ γνωσταὶ λυχνίαί ἐλαίου. Πέντε ἐκ τῶν παρθένων, «φρόνιμοι» (προνοητικοί), εἶχον ἐφοδιασθῆ μετὰ τὴν ἀνάλογον ποσότητα ἐλαίου, ἐνῶ αἱ ἄλλαι πέντε δὲν ἔλαβον τοιαύτην πρόνοιαν. Διὰ τοῦτο ἡ παραβολὴ τὰς χαρακτηρίζει «μωροὺς» παρθένοους. Ὅταν δὲ «ἦλθεν ὁ νυμφίος ... αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλ-

θον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα».

1. Εἶναι σημαντικόν· καὶ ὁ Κύριος τὸ ἐπισημαίνει εἰς τὴν παραβολήν, ὅτι «ἐκλείσθη ἡ θύρα». Καὶ αἱ μωραὶ παρθένοι ἔμειναν ἔξω τοῦ νυμφώνος. Αὐτὸ ἀποτελεῖ σπουδαίαν προειδοποίησιν τοῦ Χριστοῦ πρὸς κάθε χριστιανόν. Ὁ Θεὸς «θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α' Τιμ. β' 4). Καὶ ἡ θύρα τῆς βασιλείας Του εἶναι ἀνοικτὴ καὶ μᾶς περιμένει. Ἐρχεται ἐν τούτοις, διὰ τὸν καθένα, κάποια στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ θύρα κλείνει ὀριστικά· καὶ δὲν ὑπάρχει περίπτωσις νὰ εὑρεθῆ πάλιν ἀνοικτὴ, διὰ νὰ εἰσέλθῃ ὁ κάθε καθυστερημένος.

Διὰ τοῦτο «ἔως καιρὸν ἔχομεν», πρέπει νὰ «ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθόν» (Γαλ. ζ' 10), τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς, «ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντες» (Πράξ. κς' 20), διὰ νὰ μὴ μείνωμεν ἔξω τοῦ νυμφώνος. Ρητῶς δὲ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ τονίζει· «ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας» (Β' Κορ. ζ' 2). Καὶ «ὁ καιρὸς συνεσταλμένος τὸ λοιπὸν ἔστιν» (Α' Κορ. ζ' 29). Μὴ ἀναβάλλωμεν νὰ ἔλθωμεν ἐν μετα-

φορα καὶ διακεκριμένα πρόσωπα» (Π. Ν. Τρεμπέλα, Ὑπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον, Ἀθήναι 1952, σσ. 246-247).

Ὅλοι οἱ Εὐαγγελιστῆς ἀναφέρουν, ὅτι ἡ Μαρία ἢ Μαγδαληνὴ παρηκολούθησε τῇ Σταύρωσι τοῦ Κυρίου (Ματθ. κς' 56· Μάρκ. ιε' 40· Λουκ. κγ' 49 καὶ κδ' 10· Ἰωάν. ιθ' 25), ἐνῶ «λίαν πρωτὴ τῆς μιᾶς τῶν Σαββάτων» ἦλθε μετὰ τῆς ἄλλης μυροφόρας «ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατειλαντος τοῦ ἡλίου» καὶ ἐκεῖ ὅλες μαζὶ πῆραν τὸ χαρμόσυνο μῆνυμα, ὅτι ὁ Κύριος «ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε» (Μάρκ. ιστ' 1-8). Τὸ ἴδιο πρωτὴ κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη ἢ Μαρία ἔφερε τὴν εἶδησι περὶ τοῦ κενοῦ τάφου «πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν, ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς». Στὴ συνέχεια «εἰστήκει παρὰ τῷ μνημείῳ κλαίουσα», εἶδε τὸν Ἀναστάσιον καί, συμφώνως πρὸς τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἰησοῦ, μετέδωκε τὸ χαρμόσυνο μῆνυμα τῆς Ἀναστάσεως «ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἐώρακε τὸν Κύριον» (Ἰωάν. κ' 1-19· πρβλ. Ματθ. κη' 9

ἐξ· Μάρκ. ιστ' 9 ἐξ.). Αὐτὸ συνετέλεσεν, ὥστε μερικοὶ —μετὰ χρῆσι σχήματος ρητορικῆς ὑπερβολῆς— νὰ τὴν χαρακτηρίζουν «Ἀπόστολον τῶν Ἀποστόλων».

Δὲν ἔχομε ἐξακριβωμένες πληροφορίες γιὰ τὸν ὑπόλοιπο βίον τῆς Μαγδαληνῆς, ἀλλ' εἶναι βέβαιοι, ὅτι ἡ θαρραλέα μυροφόρος ἔως τὸ τέλος τῆς ζωῆς τῆς μετέδιδε τὸ σωτήριον μῆνυμα περὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ Ἀναστάσιου Κυρίου.

Δυτικὸς θρύλος τοῦ 13ου αἰῶνος ἀναφέρει ὅτι ἡ Μαρία ἢ Μαγδαληνὴ, ὁ Λάζαρος, ἢ Μάρθα τῆς Βηθανίας καὶ ἄλλοι ἦλθαν στὴν Αἰξ ἢ St. Maximin τῆς Provence, ὅπου καὶ ἐτάφησαν. Ἀλλὰ καὶ Δυτικοὶ ἐπιστήμονες προβάλλουν τὴν πολὺ ἀρχαιότερα ἑλληνικὴ παράδοσι, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποία ὁ τάφος τῆς Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς ἦταν στὴν Ἐφεσο, ἀπὸ ὅπου ὁ αὐτοκράτωρ Λέων ΣΤ' τὸ 899 μετέφερε τὰ λείψανά της στὴν Κωνσταντινούπολι.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

νοία πρὸς τὸν Νυμφίον Χριστόν, διὰ νὰ μὴ μείνωμεν ἔξω τοῦ νυμφῶνος.

2. Ὅταν αἱ πέντε μωραὶ παρθένοι εὐρέθησαν ἀπροετοίμαστοι, χωρὶς ἔλαιον διὰ τὰς λυχνίας των, ἐζήτησαν βοήθειαν ἀπὸ τὰς φρονίμους, λέγει ἡ παραβολή· «δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται». Ἀλλὰ ἔλαβον ἀρνητικὴν ἀπάντησιν· «μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν». Αὐτὸ σημαίνει ὅτι εἶναι προσωπικὸν θέμα διὰ τὸν καθένα ἢ προετοιμασία τῆς σχέσεως, τοῦ δεσμοῦ μετὰ τὸν Νυμφίον Χριστόν.

Τὸ μήνυμα «ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται» ἀφορᾷ εἰς τὸν καθένα ἐξ ἡμῶν προσωπικῶς. Ὑπάρχει δὲ φόβος νὰ μείνωμεν ἔξω τοῦ νυμφῶνος Χριστοῦ, εἰς τὴν περιπτώσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι καὶ ἀτομικὸς νυμφίος τῆς ψυχῆς μας. Εἶναι μὲν ὁ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ συνόλῳ τῆς· καὶ «ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς» εἰς Σταυρὸν καὶ θάνατον, διότι ἠθέλε νὰ τὴν καταστήσῃ «μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ἦ ἁγία καὶ ἄμωμος» (Ἐφεσ. ε' 25, 27). Αὐτὴν ὁμοίως τὴν προσφορὰν — καὶ αὐτὴν τὴν ἀπαίτησιν «ἵνα, ἦ ἁγία καὶ ἄμωμος» — ἔχει καὶ διὰ μίαν ἐκάστην ψυχὴν προσωπικῶς, ὡς μέλος τοῦ σώματος Αὐτοῦ, τ. ἔ. τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπομένως, καθεὶς ὅς διερωτηθῆ· εἶναι ἡ ψυχὴ μου ἀφωσιωμένη εἰς τὸν Χριστόν καὶ τὸν ἀγαπᾷ ὡς ἡ νύμφη τὸν νυμφίον τῆς; Ὁ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καὶ δικός μου; Αὐτὴ ἡ σχέση εἶναι ἀπαραίτητος. Αὐτὸς ὁ δεσμὸς σημαίνει ὀλόψυχον δόσιμον τοῦ ἑαυτοῦ μας εἰς Ἐκεῖνον· «ἵνα μὴ μείνωμεν ἔξω τοῦ νυμφῶνος Χριστοῦ».

3. Κατὰ τὴν θ. Λειτουργίαν (τῶν Προηγιασμένων) τῆς Μεγ. Τρίτης, ἀλλεπάλληλοι παραβολαὶ τοῦ Κυρίου ἀκούονται ἐκ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν, ἡ παραβολὴ τῶν τάλαντων, ὑπενθυμίζει εἰς τὸν χριστιανὸν τὸ δοθὲν τάλαντον τῆς προσωπικῆς του παρὰ Θεοῦ προικοδοτήσεως. Ὅλοι ἀνεξαιρέτως ἐλάβομεν ἀπὸ ἑνα τοῦλάχιστον τάλαντον, ὠρισμένοι δὲ ἔχουν λάβει περισσότερα. Ὅλους βαρύνει ἡ ὑποχρέωσις νὰ ἀξιοποιήσωμεν καὶ νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὰ χαρίσματα (προσόντα, ἰκανότητες, ἀγαθὰ διάφορα) ποὺ ἐλάβομεν παρὰ Κυρίου. Καὶ ὅταν θὰ παρουσιασθῶμεν ἐνώπιόν Του, δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν κενὰς τὰς χεῖρας. Ἐὰν δὲ εὐρεθῶμεν ἀπογυμνωμένοι καὶ ἀνάξιοι φορεῖς τῶν δοθέντων εἰς ἡμᾶς τάλαντων, εἶναι μέγας ὁ κίνδυνος νὰ εὐρεθῶμεν ἔξω τοῦ νυμφῶνος Χριστοῦ. Μὴ γένοιτο.

Τέλος, ἡ θύρα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν εἶναι ἀνοικτὴ μόνον εἰς τοὺς ἔχοντας ἔνδυμα γάμου», εἶπε

πάλιν παραβολικῶς ὁ Κύριος. Ἡ εἴσοδος ἐλέγχεται. Καὶ ἀποκλείεται πᾶς μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου. «Ἐταίρε, πῶς εἰσήλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου;», θὰ ἐρωτηθῆ ὁποῖος φέρει ἀκατάλληλον ἔνδυμα.

Ὁ ἱερὸς ὑμνογράφος ἔθεσε στὰ χεῖλη τοῦ καθενὸς μας μίαν εὐχὴν πρὸς τὸν Νυμφίον Χριστόν:

«...Τὴν δυσείμονά μου μορφήν τῶν παισιμάτων ἀπαμφιάσον, τῇ μεθέξει τῶν παθημάτων σου· καὶ στολὴν δόξης κοσμήσας τῆς σῆς ὠραιότητος, δαιτυμόνα φαιδρὸν ἀνάδειξον τῆς βασιλείας σου, ὡς εὐσπλαγχνος»

(3ον Τροπάριον Ἀποστίχων).

[Δηλ. Βγάλε ἀπὸ ἐπάνω μου τὸ λερωμένο ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας μου ἔνδυμα, ποὺ ἀσχημίζει τὴν ἐμφάνισή μου· καὶ στόλισέ με μετὰ τὴν λαμπρὰν καὶ ὠραίαν στολὴν, ποὺ ταιριάζει μετὰ τὴν ἰδικὴν σου ὠραιότητα (ποὺ εἶσαι «ὁ ὠραίος κάλλι» Νυμφίος), διὰ νὰ γίνω εὐπρόσδεκτος μέτοχος (συνδαιτυμὸν) εἰς τὸ οὐράνιον δεῖπνον τῆς βασιλείας σου].

* * *

Τὸ νυμφικὸν ἔνδυμα τὸ προσφέρει ὁ νυμφίος εἰς τὴν νύμφην κατάλευκον. Πολλῶ μᾶλλον ὁ Νυμφίος Χριστὸς, διὰ νὰ εἶναι λευχειμονούσα νύμφη Του ἡ ψυχὴ μας, «καθαριεὶ τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων» τῆς ἁμαρτίας (Ἐβρ. θ' 14).

Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάς — ὁ Σταυρὸς καὶ τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου — «καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας» (Α' Ἰω. α' 7). «Προσέλθωμεν λαμπαδηφόροι» μετὰ τῶν φρονίμων παρθένων, καὶ λουσμένοι εἰς τὸ φῶς τῆς ἀγιότητος καὶ τῆς χάριτος αὐτοῦ, νὰ ἐορτάσωμεν «Πάσχα Θεοῦ τὸ σωτήριο».

4. ΕΛΑΙΟΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΛΑΜΠΑΔΑΣ

«Γρηγορεῖτε...» (Μάρκ. ιγ' 35, 37)

Μονολεκτικὸν τὸ μήνυμα τοῦτο τῆς Μεγάλῃς Τρίτης. «Γρηγορεῖτε».

Μὲ αὐτὴν τὴν λέξιν ἐπεσφράγισεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν τῶν δέκα παρθένων, ποὺ δεσπόζει ἀπόψε εἰς τὴν ἱερὰν ἀκολουθίαν.

Κυρία ἰδέα καὶ κεντρικὴ διδασκαλία τῆς ὠραίας αὐτῆς παραβολῆς τὸ βαρυσήμαντον τοῦτο σύνθημα. Καὶ εἶναι ὠφέλιμον καὶ ἐποικοδομητικὸν νὰ ἴδωμεν, διὰ τῶν γραμμῶν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, κάποιες ἐπιμέρους ἀπόψεις αὐτοῦ.

1. Ὅμιλῶν ὁ Κύριος περὶ τῶν δέκα παρθένων,

πρὶν τὰς διαχωρίσῃ εἰς πέντε «φρονίμους» καὶ πέντε «μωρὰς», παρουσίασε καὶ τὰς δέκα μὲ ἓνα κοινὸν γνώρισμα. Τὴν παρθενικότητα τῆς ψυχῆς των. Ὅλες ἦσαν ἀγνές καὶ ἐνάρετες. Ὅλες ἴσταντο εἰς ὑψηλὴν ἠθικὴν περιωπὴν, κατὰ τὴν παραβολὴν.

Ἐνῶ ὁμοῦ καθ' ἑαυτὰς ἦσαν πρόσωπα διαθέτονα ὑποκειμενικὴν ἀρετὴν, ἀπεδείχθη ἐν τούτοις ὅτι δὲν ἤρκεσε μόνῃ ἡ ἀρετὴ νὰ ἀνοίξῃ εἰς αὐτὰς τὴν πύλιν τῆς σωτηρίας. Διότι κάποια ἀμέλεια καὶ παράλειψις των συνετέλεσε νὰ εὗρεθῶν ἀνέτοιμες διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ «νυμφίου», καὶ ἔμειναν ἔξω τοῦ νυμφώνος.

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ κίνδυνος ἐκ τῆς ἀμελείας καὶ τῆς ἐλλείψεως προσοχῆς εἶναι σοβαρός. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κύριος εἶπε καὶ ἐτόνισε· «*γρηγορεῖτε!*» Ἐπαγρυπνεῖτε καὶ προσέχετε. Αὐτὴν δὲ τὴν σύστασιν τὴν ἀπευθύνει πρὸς πάντας. Ὅχι μόνον πρὸς τοὺς ἔχοντας σοβαρὰς ἠθικὰς ἐλλείψεις, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς καλοὺς καὶ ἐναρέτους. Διότι «*τὸ κακὸν παράκειται*» (Ρωμ. ζ' 21) καὶ ἀπειλεῖ νὰ ἐμπλέξῃ ὅλους· καὶ νὰ παρασύρῃ εἰς πτώσεις καὶ ἁμαρτίας ἀκόμη καὶ τοὺς πιστοὺς καὶ εὐσεβεῖς. Εὐλόγως δὲ ἡ Ἐκκλησία εὐχεται «*Κύριε, σῶσον τοὺς εὐσεβεῖς*». Διότι δὲν εἶναι ὀλίγοι οἱ ἐκπεσόντες ἐκ τῆς ἀρετῆς εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἐκ τῆς πίστεως εἰς κλονισμὸν τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν καὶ πεποιθήσεων.

Ὁ Μ. Βασίλειος, εἰς τὴν φερώνυμον λειτουργίαν του, δέεται σχετικῶς· «*τοὺς ἀγαθοὺς ἐν τῇ ἀγαθότητί σου διατήρησον*». Εὐχὴ χρῆσιμος καὶ πολῦτιμος δι' ὅλους μας.

Μὴ λέγῃς ποτέ· ἐγὼ ἐπαγίωσα τὸν χαρακτήρα μου, τὸ ἦθός μου, τὸ φρόνημά μου, τὰς ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις μου. Ἀλλὰ πρόσεχε. «*Νῆφε ἐν πάσι*» (Β' Τιμ. δ' 5). Καὶ «*ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ πέση*» (Α' Κορ. ι' 12). Εἶτε νέος, εἶτε ὄριμος τὴν ἡλικίαν ὁ ἄνθρωπος δὲν παύει νὰ εἶναι ὑποκείμενος εἰς πειρασμὸν. Διὰ τοῦτο «*γρηγορεῖτε*».

2. Ἡ παραβολὴ ξεχωρίζει, ὡς γνωστὸν, «φρονίμους» καὶ «μωρὰς» παρθένους.

Ποῦ ἔγκειται ἡ οὐσία τῆς τοιαύτης διακρίσεως εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν; Εἰς τὸ ὅτι αἱ μὲν διέθετον ἔλαιον εἰς τὰς λαμπάδας των, αἱ δὲ ὄχι.

Ἐρμηνεύεται δὲ ἡ ἔλλειψις τοῦ ἐλαίου, ἀλληγορικῶς, ὡς ἔλλειψις «ἐλέου», δηλ. ἔργων ἀγάπης (πρβλ. «ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν» (Ματθαίου θ' 13 βλ. καὶ ιβ' 7).

Χαρακτηριστικὴ δὲ ἐν προκειμένῳ εἶναι ἡ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως καθοριστικὴ σημασία τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης διὰ τὸν χωρισμὸν δικαίων καὶ ἁμαρτωλῶν, σωζομένων καὶ μὴ (Ματθαίου κε' 35-46· «ἐπεί-

νασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν... ἐπέινασα καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν... καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον»).

Πλήρης ἡ ἀντιστοιχία πρὸς τὴν παραβολὴν μας (σημειωτέον δ' ὅτι καὶ αὕτη κεῖται ἀλληλοδιαδόχως ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ τοῦ Εὐαγγελίου [Ματθ. κε' 1-3], κατὰ τὴν ὁποίαν «αἱ ἔτοιμοι — ἔχουσαι τὸ ἔλαιον — εἰσηλθον μετ' αὐτοῦ — τοῦ νυμφίου — εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα» διὰ τὰς στερουμένας ἐλαίου).

Σαφῆς ἄρα ἡ σημασία τοῦ ἐλαίου εἰς τὰς λαμπάδας. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς «τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν εὐτρεπίσωμεν, ἐν ἀρεταῖς ἐκλάμποντες καὶ πίστει ὀρθῆ» — «*δι' ἀγάπης ἐνεργουμένην*» (Γαλάτας ε' 6).

Ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχετε ἐν ἀλλήλοις» (Ἰω. ιγ' 35). Ὁ καλὸς χριστιανὸς θὰ δεῖξῃ τὴν ἀγάπην του εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ζωὴν, εἰς τὴν ἐργασίαν του, εἰς τὰς συναλλαγὰς του, εἰς τὰς κοινωνικὰς του σχέσεις, καὶ εἰς τὴν βοήθειαν καὶ ἀλληλεγγύην πρὸς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην.

Ἀντιθέτως· εἶναι ἀνοικονόμητος ὁ μὴ ἔχων ἔλαιον εἰς τὴν λαμπάδα του καὶ ἔλεον πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν. «Ἀγάπην δὲ μὴ ἔχων οὐδὲν ὠφελεῖται» (Α' Κορ. ιγ' 3) οὐδὲ σώζεται.

3. Περαιτέρω αἱ «φρονίμοι» παρθένοι ἔλαβον πρόνοιαν εὐρύτεραν, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον. Αἱ δὲ «μωραὶ» ἐκινήθησαν εἰς στενὰ πλαίσια χρόνου καὶ συνθηκῶν.

Εἰς τὸν χριστιανὸν ἀρμόζει — καὶ ἐπιβάλλεται — νὰ ἔχῃ προοπτικὴν. Μάλιστα προοπτικὴν αἰωνιότητος. Δὲν θὰ σκεφθῇ μόνον «*τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα*» (Ματθ. ζ' 31). Ἀλλὰ θὰ ἐνεργῇ ἐν ὄψει τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ἐχει ἀποδεχθῆ ὁ πιστὸς τὸ μήνυμα «*ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς*» (Α' Τιμ. ζ' 12). Καὶ «*γρηγορεῖ*». Ρυθμίζει τὴν ζωὴν του ὑπὸ τὸ φῶς τῆς αἰωνιότητος. Δὲν λησμονεῖ ὅτι ὑπάρχει μέλλουσα κρίσις καὶ μέλλουσα ζωὴ. Καὶ ἐνεργεῖ ἔτσι ὥστε τὰ ἔργα του νὰ εἶναι «*ἐν τῷ φωτὶ εἰργασμένα*», διὰ νὰ ἀντέχουν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Κυρίου. «*Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ Κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας*» (Λουκ. ιβ' 37).

Γ' Τῆς ΜΕΓΑΛῆς ΤΡΙΤῆς ΕΣΠΕΡΑΣ (ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ)

1. «ΤΟ ΤΡΟΠΑΡΙΟΝ» ΤΗΣ ΚΑΣΙΑΝΗΣ

Τὸ δημοφιλὲς τροπάριον τῆς Κασιανῆς συγκεντρώνει ἀπόψε ἰδιαιτέρως τὰ πλήθη εἰς τοὺς ναοὺς.

Ὅμως ἡ πολλὴ δημοτικότης του συνετέλεσεν ὥστε νὰ ἀναμιχθῆ μὲ πολλοὺς θρούλους καὶ μὲ πολλὰ μυθεύματα καὶ μὲ σύγχυσις προσώπων καὶ περιστάσεων. Διὰ τοῦτο εἶναι ἐπίκαιρον καὶ ἐνδιαφέρον ἀπόψε νὰ ἐκθέσωμεν τὰ γεγονότα εἰς τὰ ὁποῖα τὸ τροπάριον ἀναφέρεται· νὰ εἴπωμεν διὰ τὸ πρόσωπον, περὶ τοῦ ὁποίου πρόκειται καὶ νὰ ἀντλήσωμεν τὸ σχετικὸν δίδαγμα.

1. Ἡ σκηνή, πολὺ συγκινητικὴ, ἐκτυλίσσεται στὸ σπίτι τοῦ Σίμωνος τοῦ Φαρισαίου, ὁ ὁποῖος εἶχε προσκαλέσει τὸν Κύριον διὰ νὰ τοῦ παραθέσῃ δείπνον. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ δείπνου, βλέπουν ὅλοι νὰ εἰσέρχεται μία γυναῖκα, μὲ ριγμένα τὰ μαλλιά, νὰ γονατίσῃ καὶ νὰ περιβρέχῃ μὲ τὰ δάκρυά της τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου, τοὺς ὁποίους καὶ ἐσπόγγιζε μὲ τὰ μαλλιά της, ἐνῶ συγχρόνως τοὺς ἤλειψε μὲ μύρον πολύτιμον καὶ εὐώδες, τοῦ ὁποίου ἡ εὐωδία ἐξεχύνετο παντοῦ καὶ εὐωδίαζε τὴν ἀτμόσφαιραν ὅλην.

Ὁ φιλοξενῶν τὸν Κύριον διανοεῖται πονηρὰ ἐν τῇ καρδίᾳ του: Μὰ ὁ περίφημος Αὐτὸς διδάσκαλος δὲν ξέρει τί εἶδους γυναῖκα εἶναι αὐτὴ καὶ τῆς ἐπιτρέπει νὰ τὸν πλησιάσῃ; Αὐτὸς λέγεται ὅτι εἶναι ὁ Ἅγιος τῶν ἁγίων καὶ αὐτὴ εἶναι μία γυναῖκα ὄχι καλῆς διαγωγῆς. Δὲν εἶναι ὑποτιμητικὸν νὰ τὸν πλησιάσῃ μία τοιαύτης ποιότητος γυναῖκα; Τότε ὁ Κύριος ὁ καρδιογνώστης, ἂν καὶ ὁ Σίμων δὲν ἐξεδήλωσε μὲ λόγους τίς σκέψεις του αὐτές, τοῦ δίδει τὴν ἀπάντησιν — Σίμων, τοῦ λέγει, ἔχω κάτι νὰ σοῦ εἶπω. — Διδάσκαλε, εἶπέ, ἀπεκρίθη ὁ Σίμων. — Κάποιος εἶχε δανείσει χρήματα σὲ δύο ὀφειλέτας. Στὸν ἓνα ἔδωσε 500 δηνάρια καὶ στὸν ἄλλον 50. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἦσαν σὲ θέσιν νὰ τοῦ τὰ ἐπιστρέψουν, τὰ ἐχάρισε καὶ εἰς τοὺς δύο. Σὲ ἐρωτῶ· ποῖος χρεωστὴν μεγαλυτέραν χάριν εἰς τὸν γενναϊόδωρον ἐκεῖνον ἄνθρωπον; Ὁ Σίμων ἀπήντησε: — Ἀσφαλῶς ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον ἐχαρίσθησαν τὰ περισσότερα. — Ὁρθῶς ἀπήντησες. Βλέπεις λοιπὸν αὐτὴν τὴν γυναῖκα; Ἐνῶ σὺ πού μὲ φιλοξενεῖς παρέλειψες τοὺς κανόνας τῆς φιλοξενίας καὶ δὲν μοῦ ἔρριψες λίγο νερὸ στὰ σκονισμένα ἀπὸ τὴν ὀδοπορίαν πόδια μου, αὐτὴ μοῦ τὰ ἔπλυνε μὲ τὰ δάκρυά της. Οὔτε ἔλαιον διὰ τὴν κεφαλὴν μου προσέφερες, ἐνῶ ἐκεῖνη μοῦ ἔφερε πολύτιμον μύρον καὶ τὸ διέθεσε ὄχι διὰ τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ διὰ τοὺς πόδας μου. Σὺ οὔτε κἂν μὲ ὑπεδέχθης μὲ ἓνα ἀσπασμὸν καὶ ἐκεῖνη μοῦ κατεφίλησε τοὺς πόδας. Αἶ, λοιπόν, σὲ ἐξεπέρασε στὴν ἀγάπῃ αὐτὴ ἡ γυναῖκα. Σὺ μορφεῖ νὰ μὴν αισθάνεσαι τὸ χρέος σου ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, καὶ κάθε Φαρισαῖος, μὰ αὐτὴ ἡ διαβόητος πρῶν ἁμαρτωλὸς ἐπλημμύρῃσεν ἀπὸ συναίσθησιν τῶν ἁμαρτιῶν της καὶ ἄρχισε νὰ πάλλεται ἡ καρδιά της ἀπὸ ἀγάπῃ

πρὸς τὸν χορηγὸν τῆς συγγνώμης καὶ τῆς ἀφέσεως. «*Οὐ χάριν λέγω σοι ὅτι ἀφίενται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολὺ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται ὀλίγον ἀγαπᾷ*».

2. Ἐρωτᾶται τώρα· ποιά ἦταν ἡ γυναῖκα αὐτή; Ἡ μόνη ὀρθὴ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτὸ εἶναι ὅτι τυγχάνει ἄγνωστος, διότι ὁ ἱερός Εὐαγγελιστὴς δὲν ἐθεώρησεν ἀπαραίτητον νὰ γράψῃ τὸ ὄνομά της στὸ Εὐαγγέλιον. Ἀνέλαβεν ὅμως ἡ φαντασία πολλῶν νὰ κατονομάσῃ ἀυθαιρέτως τὴν γυναῖκα αὐτήν.

Ἴσως (ἐπειδὴ τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἔλαβε χώραν στὴν πόλιν Ναῖν, πού ὠνομάζετο καὶ Μάγδαλα), ἐνόμισαν μερικοὶ ὅτι πρόκειται περὶ τῆς Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς. Εἰς τὴν Δύσιν κυρίως κυκλοφορεῖ ἐπισήμως ἡ ἄποψις αὐτή. Ὡς Ὁρθόδοξοι ὅμως πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅταν ὁμιλῶμεν περὶ τῆς Μαγδαληνῆς Μαρίας, ὅτι πρόκειται περὶ παρθένου γυναικὸς, ἀμέμπτου ἡθους. Περὶ αὐτῆς ἀναφέρουν τὰ Εὐαγγέλια μόνον ὅτι ἔπασχεν ἀπὸ φοβερὰν ἀσθένειαν, ἐκ τῆς ὁποίας τὴν ἐλύτρωσεν ὁ Κύριος, καὶ ἐξέβαλεν ἀπ' αὐτῆς «*δαίμονα ἐπίᾳ*». Καὶ ὅτι, κατόπιν τούτου, αὐτὴ ἠκολούθησε τὸν Κύριον καθ' ὅλην τὴν ζωὴν καὶ μέχρι τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεώς Του. Οἱ δὲ ἱεροὶ ὕμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς περιωπῆς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, λέγουν ὅτι ὁ Ἀναστάς Χριστὸς «*ὑπήντησε τῇ Παρθένῳ δωρούμενος τὴν ζωὴν*», ἡ παρθένος δὲ αὐτὴ εἶναι ἡ Μαρία Μαγδαληνῆ, διότι αὐτὴν ὑπήντησεν ὁ Κύριος μετὰ τὴν ἀνάστασιν. Ὡστε λοιπὸν δὲν πρόκειται περὶ τῆς Μαγδαληνῆς.

Ἄλλοι εἶπαν ὅτι πρόκειται περὶ τῆς Μαρίας τῆς ἀδελφῆς τοῦ Λαζάρου. Ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνη — ὄχι βέβαια ἐκ λόγων μετανοίας, ἀλλὰ ἐκ λόγων ὑποχρεώσεως, διότι ὁ Κύριος ἀνέστησε τὸν ἀδελφόν της — ἐθεώρησε καθήκον της νὰ προμηθευθῇ μύρον καὶ νὰ ἀλείψῃ τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου· ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ αὐτὴ ἔκαμε τὸ ἴδιον, ἐγίνε σύγχυσις καὶ ἐθεωρήθη ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ μετανοήσασα ἁμαρτωλὸς. Καὶ χρονικῶς ὅμως καὶ τοπικῶς ἀπέχουσι τὰ δύο γεγονότα· τὸ πρῶτον συνέβη κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς δράσεως τοῦ Κυρίου, ἐνῶ τὸ δεύτερον ὀλίγον πρὸ τοῦ Πάθους· τὸ πρῶτον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος τοῦ Φαρισαίου, τὸ δεύτερον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, ὁ ὁποῖος φαίνεται νὰ ἦτο συγγενικὸν πρόσωπον τῆς οἰκογενείας τοῦ Λαζάρου. Ἐξ ἄλλου, ὡς εἴπωμεν, ἄλλο ἦτο τὸ κίνητρον καὶ ἡ ποιότης τῆς μιᾶς γυναικὸς καὶ ἄλλο τῆς ἄλλης.

Τί νὰ εἴπωμεν τώρα καὶ διὰ τὴν ἀνάμειξιν τοῦ ὀνόματος τῆς ποιητρίας τοῦ Τροπαρίου, τῆς Κασιανῆς, εἰς τὴν ἐν λόγῳ ὑπόθεσιν; Ἐγίνε σύγχυσις, μεταξὺ τῆς ποιητρίας καὶ τῆς ἁμαρτωλῆς γυναικὸς. Ἐνόμισαν

πολλοί, ότι η Κασιανή περιγράφει γεγονότα του βίου της, ενώ εκείνη απλώς συνθέτει ένα τροπάριον επί τη βάσει της Εὐαγγελικῆς περικοπῆς πού ἀνεφέραμεν, χωρίς ἢ ἴδια νὰ ἔχη καμμίαν σχέσιν μὲ τὰ γεγονότα πού περιγράφει. Μυθιστόρημα εἶναι καὶ ὅλα τὰ λεγόμενα περὶ αὐτῆς ὅτι τάχα ἀτυχῆσασα εἰς τὴν ζωὴν της ἐνεκλείσθη εἰς Μοναστήριον καὶ ἔγραψε τὸ τροπάριον «Κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἀμαρτίαις...». Ἐπίσης καὶ τὰ γνωστὰ ἐκεῖνα τὰ περὶ Θεοφίλου καὶ τὰ περὶ καλλιστείων, στὰ ὁποῖα λέγουν ὅτι ἡ Κασιανὴ ἔλαβε μέρος ὡς ὑποψηφία νύμφη καὶ ἀποτυχούσα κατέφυγε στὸ μοναστήρι, ὕστερα ἀπὸ τὸν διάλογον «ἐκ γυναικὸς ἐρρῦει τὰ φαῦλα» καὶ «ἐκ γυναικὸς πηγάζει τὰ κρεῖττω». Ἄλλ' ὄχι, δὲν εἶχε ἀποτύχει ἡ Κασιανὴ σὲ τέτοια ζητήματα. Δὲν εἶναι ἱστορικῶς βεβαιωμένα πράγματα αὐτά. Μορφωμένη κόρη, ἀπὸ ἐξέχουσα οἰκογένειαν, ἀφιερῶθη ἐκ πόθου εἰς τὸν Κύριον καὶ ἐκ προαιρέσεως, ὄχι ἐκ κοσμικῆς ἀποτυχίας, ἐπῆγε στὸ μοναστήρι ὅπου καὶ ἔγραψε τὸ τροπάριον, ὅπως καὶ ἄλλους πολλοὺς ὕμνους, ἄσχετος τελείως πρὸς Θεόφιλον καὶ τὰ συναφή.

3. Ἀνώνυμος λοιπὸν ἡ γυναῖκα ἡ ἀμαρτωλὴ. Δὲν ἐνδιαφέρει ἄλλωστε τὸ ὄνομά της, ὅσον ἐνδιαφέρει τὸ δίδαγμα πού μᾶς προσφέρει. Τὸ δίδαγμα, ὅτι ἡ μετάνοια ἐξασφαλίζει τὴν συγγνώμην παρὰ Θεοῦ. Ὅσονδήποτε μεγάλα καὶ ἂν ἦσαν τὰ σφάλματα πού διεπράξαμεν, ἐὰν προσέλθωμεν ἐν μετάνοιᾳ εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον Κύριον, θὰ λάβωμεν ἄφεσιν, θὰ λάβωμεν συγγνώμην. Καὶ ὅσον βαθύτερα εἶναι ἡ μετάνοια τόσοσον βεβαιότερα εἶναι ἡ συγχώρησις.

Σημασίαν δὲν ἔχει τόσοσον ἡ πῶσις καθ' ἑαυτὴν, ὅσον ἡ ἔλλειψις μετάνοιας, ἡ ἀδιαφορία διὰ τὰ σφάλματά μας. Ἄνθρωποι ἀμαρτωλοὶ μὲ πολὺ ἐπιβεβαρημένον τὸ παρελθὸν ἀποκατεστάθησαν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ ληστής ἤκουσε πρῶτος τὸ «σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ». Τελῶναι καὶ ἀμαρτωλοὶ προάγουσι (προπορεύονται) εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλους ἀμελεῖς, οἱ ὅποιοι ἀφήνουν τὰ μικρὰ ἐλαττώματα νὰ γίνωνται μεγάλα καὶ εἰς τὸ τέλος νὰ συναθροίζεται ἓνα μεγάλο πλῆθος ἀμαρτιῶν. «Δεινὸν ἢ ραθυμία, μεγάλη ἢ μετάνοια», ψάλλει ἀπόψε ἡ Ἐκκλησία. Ἰδοὺ τὸ δίδαγμα τοῦ Τροπαρίου πού ἐπισφραγίζει τὴν ἀποψινὴν ἀκολουθίαν.

Κλείνοντας λοιπὸν τ' αὐτιά μας στὰ μυθεύματα καὶ τοὺς θρύλους (τοὺς ὁποίους μὲ τόσην διαστροφὴν τῶν γεγονότων μεταδίδουν ἀπληροφόρητοι ἀρθρογράφοι, ἀκόμη καὶ οἱ ραδιοφωνικοὶ σταθμοί), ἃς προσέξωμεν κυρίως τὸ δίδαγμα τὸ ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου πηγάζον' καὶ ἃς ἀκολουθήσωμεν τὴν ὁδὸν τῆς μετα-

νοίας, τὴν ὁδηγοῦσαν στὴν χώραν τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐτυχίας.

Σημείωσις: Ἡ ἀλήθεια ἐπιβάλλει νὰ προστεθῇ ἐνταῦθα, ὅτι ἡ σύγχυσις προσώπων καὶ πραγμάτων, περὶ ἧς ὠμιλήσαμεν, διακρίνεται καὶ εἰς τὸ συναξάριον τῆς ἡμέρας, ἐνθα σημειοῦται ἡ ἀνακριβὴς πληροφορία «ὅτι μικρὸν πρὸ τοῦ σωτηρίου πάθους τοῦτο γέγονεν». Ὡσαύτως καὶ εἰς τῆς ὕμνους παρατηρεῖται τὸ αὐτό, ὡς καὶ εἰς τὸ ὑπ' ὄψιν τροπάριον τῆς Κασιανῆς ἀνακριβῶς λέγεται «πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ κομίζει». Ἡ σύγχυσις ὀφείλεται εἰς ἀνάμειξιν ποιικίλων τῶν ἐν Λουκ. ζ' 36-50 μετὰ τῶν ἐν Ματθ. κοτ' 6-13, Μάρκ. ιδ' 3-9 καὶ Ἰω. ιβ' 2-8.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι οἱ ἐρμηνευταί, καὶ αὐτοὶ οἱ Πατέρες, διαφόρως ἐκδέχονται καὶ ἄλλοι ἄλλως συσχετίζουσι τὰς ἐν λόγῳ περικοπὰς, ταυτίζοντες κατὰ τὸ πλεῖστον —κακῶς— τὰς τῶν συνοπικῶν καὶ διακρίνοντες τὴν τοῦ Ἰωάννου.

Ἡ ὀρθότερα πάντως καὶ ἐπικρατεστέρα ἐρμηνεία εἶναι ὅτι πρόκειται οὐχὶ περὶ μιᾶς, οὔτε περὶ τριῶν (1η Λουκᾶ, 2α ἐν Ματθ. καὶ Μάρκω, 3η ἐν Ἰωάννῃ), ἀλλὰ περὶ δύο διακεκριμένων ἀπ' ἀλλήλων περιπτώσεων. Ἡ πρώτη μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Λουκᾶ, ἡ δ' ἐπομένη ὑπὸ τῶν τριῶν ἄλλων Εὐαγγελιστῶν. Εἰς τὴν πρώτην πρόκειται περὶ τῆς ἀμαρτωλοῦ γυναικὸς, εἰς δὲ τὴν δευτέραν περὶ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Λαζάρου Μαρίας. Τρίτη δὲν ὑπάρχει, ἐν ἧ νὰ συναντῶνται 1) τὰ περὶ ἀμαρτωλοῦ γυναικὸς καὶ 2) τὰ πρὸ τοῦ Πάθους χαρακτηριστικὰ. Κατὰ ταῦτα, ὅταν ὀμιλῶμεν περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον πόρνης γυναικὸς, εὐρισκόμεθα εἰς τὸ α' ἔτος τῆς δημοσίας δράσεως τοῦ Κυρίου. Ὅταν δὲ ὀμιλῶμεν περὶ γεγονότος «πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ» καὶ «μικρὸν πρὸ τοῦ σωτηρίου πάθους» γενομένου, οὐδεὶς λόγος περὶ ἀμαρτωλοῦ γυναικὸς ἔχει θέσιν. Ἠκιστα ἐπομένως ἐναρμονίζεται ἡ ὑμνογραφία τῆς Μ. Τετάρτης πρὸς τὴν Εὐαγγελικὴν περικοπὴν τῆς αὐτῆς ἡμέρας (Ματθ. κοτ' 6 ἑ.), ἡ ὁποία ὡς καὶ ἡ τοῦ Μάρκου, εἶναι παράλληλος τῆς τοῦ Ἰωάννου.

ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΓΙΑ ΘΕΟΤΟΚΟ

- * **ΘΕΟΜΗΤΩΡ**, τοῦ ἁγίου Νικολάου Καβάσιλα (λόγοι εἰς τὴν Γέννηση, τὸν Εὐαγγελισμό καὶ τὴν Κοίμησιν μὲ εἰσαγωγὴν, μετάφραση, σχόλια).
- * **ΘΕΟΤΟΚΟΣ**, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ (ὁμιλία εἰς τὴν Γέννησιν καὶ τρεῖς ἐγκωμιαστικοὶ λόγοι εἰς τὴν Κοίμησιν μὲ εἰσαγωγὴν, μετάφραση, σχόλια).
- * **ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ** (Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου) 102 κηρύγματα γιὰ τὸν Ἀκάθιστον Ὕμνον, τὴν Ὁδὴν τῆς Θεοτόκου καὶ τὸ Θεομητορικὸν ἑορτολόγιον.
- * **ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΥ** (Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου) 98 κηρύγματα γιὰ τὴν Μικρὴν καὶ Μεγάλην Παράκλησιν καὶ τὰ ἀγιογραφικὰ καὶ ψαλμικὰ ἀναγνώσματά τους.
- * **ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΣ ΑἪΝΟΣ** (Μητροπ. Γουμενίσσης Δημητρίου). Ἐντρύφημα τῶν πιστῶν, μὲ ὑμνολογικὸν καὶ πατερικὸν ὕλικόν γιὰ θεομητορικὰς ἑορτάς.
- * **Οἱ ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ** (Ἀρχμ. Ν. Ἰ. Πρωτοπαπᾶ). Οἱ ἱερῆς ἐμφανίσεις τῆς Παναγίας σὲ Ἁγίους, οἱ ὀλοφάνερες παρουσίαις της στοὺς πιστοὺς.
- * **ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ** (Γεωργίας Π. Κουνάβη). Τὸ πρόσωπον τῆς Παναγίας γιὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου.

Ο ΚΥΡΙΟΣ, ΟΙ ΖΗΛΩΤΑΙ ΚΙ Η ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

Τού Σεβ. Μητροπολίτου Σισαίνου και Σιατίστης κ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ

α) Ἡ μὴ χρησιμοποίησις ὑπὸ τοῦ Κυρίου τοῦ τίτλου «Μεσσίας», πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων ταυτίσεως τοῦτου πρὸς τοὺς Ζηλωτάς.

Μεταξὺ τῶν Μαθητῶν τοῦ Κυρίου¹ ὑπῆρχον τινες, ὧν ἄλλοι μὲν προήρχοντο ἐκ τοῦ θρησκευτικοπολιτικοῦ κόμματος τῶν Ζηλωτῶν ἢ εἶχον σχέσιν πρὸς τοῦτο, ἄλλοι δὲ εἶχοντο τῶν αὐτῶν πρὸς αὐτοὺς περὶ Μεσσίου ἀντιλήψεων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ Ἰησοῦς ὡς Διδάσκαλος ἐλέγχων τὴν ἀρχουσαν Ἰουδαϊκὴν τάξιν, συνεργαζομένην μετὰ τῶν Ρωμαίων², ἤσκει ἐπιρροὴν καὶ γοητείαν τινὰ ἔλξεως.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ πρὸ Αὐτοῦ, Ἰουδαῖοι τινες θερμοῖμοι συνέπηξαν ὁμάδα ἀντιστάσεως, ἣτις κυρίως ἀπέβλεπεν εἰς τὴν διὰ τῶν ὀπλων καὶ τῆς βίας ἀπελευθέρωσιν τῶν ὑποδοῦλων Ἰουδαίων στεναζόντων δεινῶς ὑπὸ τὸν Ρωμαϊκὸν ζυγόν.

Τὸ πρῶτον οἱ Ἰουδαῖοι ἐξηγγέρθησαν ἐναντίον τῶν ἀρχῶν κατοχῆς ὅτε ὁ Κυρήνιος, ἔπαρχος τῆς Συρίας³, προέβη εἰς ἀπογραφὴν τοῦ πληθυσμοῦ ὀλοκλήρου τῆς Συρίας, ὑπὸ τὴν ὁποίαν τότε διοικητικῶς ὑπήγετο καὶ ἡ Παλαιστίνη. Ἡ ἀντίστασις κατ' ἀρχὰς κατεστάλη τῇ παρεμβάσει τοῦ Ἀρχιερέως Ἰωάσαρ⁴. Ἄλλ' Ἰούδας ὁ ἐκ Γαμάλων τῆς Γαυλωνίτιδος, υἱὸς Ἐζεκιῶ⁵, καὶ Σαδδοὺκ ὁ Φαρισαῖος ἐξήγειραν καὶ αὐτὶς τὸν λαὸν εἰς στάσιν κατὰ τῆς Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας ἐν ὀνόματι τῆς πατρῴας θρησκείας. Ἀπὸ τῶν Φαρισαίων, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀπεσχίσθη ἡ φανατικωτέρα μερὶς τῶν ἀδιαλλάκτων ἐθνικοφρόνων, οἱ Ζηλωταί⁶. Ἡ μερὶς αὕτη ἀνέλαβεν ἀμείλικτον κατὰ τῶν Ρωμαίων κατακτητῶν ἔνοπλον ἀγῶνα, ὅστις ἐκορυφώθη τὸ ἔτος 60 μ.Χ.⁷.

Ὁ Κύριος, ὅστις ὡς γνωστὸν δὲν ἦλθεν εἰς τὴν γῆν ὡς εἰς πολιτικοκοινωνικὸς μεταρρυθμιστής, ἀλλ' ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Οὐρανίου Πατρός, ἵνα σώσῃ τὸν πεπτωκότα ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ αἰωνίου θανάτου, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς δημοσίας Αὐτοῦ δράσεως προέβη εἰς σαφῆ διαχωρισμὸν τοῦ ἔργου Του ἀπὸ τοῦ τῶν Ζηλωτῶν. Ἡ μεσσιανικὴ ἀντίληψις τῶν Ζηλωτῶν συγγέουσα τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ

μεθ' ἑνὸς τύπου γῆνης πολιτείας, ἣτις θὰ ἐκυριάρχει τοῦ κόσμου, ἀπεριφράστως ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ ἐχαρκτηρίσθη ὡς σατανικὸς πειρασμός. Ἡ μεσσιανικὴ συνείδησις τοῦ Ἰησοῦ, πάντῃ διάφορος ἐκείνης τῶν Ζηλωτῶν, διεκηρύχθη ἐπισημῶς ὑπ' Αὐτοῦ, ὅτε προεκλήθη Οὗτος ὑπὸ τῆς ἀνωτάτης θρησκευτικῆς ἀρχῆς ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνεδρίῳ. Διὰ πρώτην φορὰν ὁ Κύριος διακηρύττει ὅτι ἐκεῖνος, ὃν οἱ Ἰουδαῖοι προετίθεντο νὰ φονεύσωσιν, εἶναι ὁ Μεσσίας καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα (18-36 μ.Χ.) «σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ»⁸ ἀπαντᾷ ὅτι εἶναι «ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενος ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ Οὐρανοῦ»⁹. Ὁ Υἱὸς οὗτος τοῦ Ἀνθρώπου, περὶ οὗ ὁμιλεῖ ὁ Προφήτης Δανιὴλ εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνώτερος μᾶς ἀπλῆς συμβολικῆς παραστάσεως τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ ἔθνους, λόγῳ τῆς προελεύσεως Αὐτοῦ. Ἡ ἀτομικότης Του εἶναι πλεον ἢ ἐκδηλος. Οὗτος «ἔρχεται ἐξ οὐρανοῦ φερόμενος ἐπὶ τῶν νεφελῶν...» «καὶ πάντες οἱ λαοί, φυλαὶ καὶ γλώσσαι αὐτῷ δουλεύσουσιν, ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐξουσία αἰώνιος, ἣτις οὐ παρελεύσεται, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ οὐ διαφθαρήσεται»¹⁰.

Ὁ ὑπὸ τοῦ Προφήτου Δανιὴλ περιγραφόμενος «Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου»¹¹, ὡς καὶ ὑπὸ τινων ψευδεπιγράφων¹² ἀποκαλυπτικῶν βιβλίων τῶν Ἰουδαίων τοῦ πρώτου μ.Χ. αἰῶνος¹³ χρησιμοποιούμενος μυστηριώδης οὗτος ὄρος εἶναι ἡ ἰδεώδης μορφή τοῦ Υἱοῦ τοῦ Δαυὶδ¹⁴.

Κατὰ τὰς μεσσιανικὰς ἀντιλήψεις τῶν Ἰουδαίων, ὁ Μεσσίας προσεδοκάτο, ὡς εἰς ἐθνικὸς ἡγέτης, ὅστις θὰ κατέκτα τοὺς ἐθνικοὺς λαοὺς καὶ θὰ ἐκυβέρνα ἐπὶ τοῦ κόσμου, ἐνῶ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἐν τῷ Δανιὴλ ἔρχεται ἐξ οὐρανοῦ, ἰδρύει δὲ βασιλεῖον, ὅπερ οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου. Τὰ σημεῖα ἐπαφῆς μεταξὺ τοῦ Μεσσίου καὶ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου εἶναι τοιαῦτα, ὥστε δυνάμεθα νὰ ὁμιλῶμεν περὶ μεσσιανικῆς συνειδήσεως τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Ἰησοῦς ἔχει σαφῆ συνείδησιν ὅτι εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀπεσταλμένος, ἵνα ἰδρῦσῃ τὸ Βασιλεῖον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς¹⁵.

Ἄλλωστε ἡ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ Ἰσραὴλ

χαλκευθεῖσα κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ψευδῆς κατηγορία, ἢ τῆς βλασφημίας κατὰ τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὴν ἀνεπίσημον διαδικασίαν ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου¹⁶, καὶ ἡ ὡσαύτως ψευδῆς πολιτικὴ τοιαύτη ἐνώπιον τοῦ Ῥωμαίου ἡγεμόνος Πιλάτου (26-36 μ.Χ.)¹⁷, μετὰ πολλὰς φάσεις κατέληξαν ὡς γνωστὸν εἰς τὴν καταδίκην Του, τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου Αὐτοῦ γραφείσης ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ¹⁸.

(Συνεχίζεται)

1) Λουκά 6,15. Πράξεις 1,13.

2) Οἱ Σαδδουκαῖοι, ἡ ἱερατικὴ ἀριστοκρατία τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ἦσαν συνεργάται τῶν Ῥωμαίων, ἐνῶ οἱ Φαρισαῖοι, φανατικοὶ ἔθνικιστὰί, ἦσαν κρυπτοὶ ἢ φανεροὶ κήρυκες ἱεροῦ κατὰ τῶν Ῥωμαίων πολέμου. Βλ. Oscar Cullmann, Dieu et Cesar, σελ. 12-13, Paris 1956. Ἰωάννου Χ. Ἀγαπίδη, Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῆς Ἰουδαϊκῆς καὶ Ῥωμαϊκῆς Δικαιοσύνης, σελ. 26-28, Θεσσαλονίκη 1968. Παναγιώτου Δ. Ἠλιάδη, Ἡ Δίκη τοῦ Χριστοῦ, σελ. 71,107, Ἀθήνα 1971.

3) Ὁ Ῥωμαῖος ἐπαρχος Κυρήνιος ἡγεμόνευσε δις τῆς ἐπαρχίας τῆς Συρίας, ὑφ' ἣν ὑπέγνετο καὶ ἡ Παλαιστίνη. Τὸ πρῶτον 4-2 π.Χ. κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτε καὶ ἐγένετο ἡ ἀπογραφή τοῦ πληθυσμοῦ, περὶ ἧς πληροφορίας παρέχει ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς Λουκάς, 2, 1-2. Ἐπὶ τῆς ἐρμηνεύσεως τοῦ χωρίου τούτου πρβλ. Λεων. Φιλίππου, Ἐρμηνηυτικοὶ σκόπελοι: Γενικάτατον διάγραμμα τῆς ὑφῆς τοῦ ζητήματος περὶ τῆς «ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρήνιου» ἀπογραφῆς (Λουκά 2, 1-2), Ἀλεξάνδρεια 1925. Ἡ προσπάθεια τοῦ W. Ramsay, The Census of Quirinius, ἐν: The expositor (London) 5(1897), σελ. 274-286, 425-435 πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος ὑπῆρξεν ἀτυχῆς καὶ ἀνιστόρητος, περιπλανηθεῖσα εἰς ἀποσπασμένον λαβύρινθον ὑποθέσεων ὅλων φανταστικῶν, στερουμένων μεμαρτυρημένης ἱστορικῆς βάσεως. Βλ. καὶ Ἰωάννου Χ. Ἀγαπίδη, ἐνθ' ἀν., σελ. 25,33 κ. ἔξ. Οἱ Ἰουδαῖοι ἀντάρτοι πολλὰκις ἐπανεστάτησαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων, τὸσον ἐντὸς τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅσον καὶ εἰς ἄλλας περιοχὰς τῆς ὑποδοῦλου χώρας. Οὕτω, κατὰ τὸ πρῶτον, μετὰ τὸν θάνατον Ἡρώδου τοῦ Μεγάλου (37-4 π.Χ.), Πάσχα (4 π.Χ.) οἱ Ἰουδαῖοι ἐπανεστάτησαν ἐντὸς τῆς Ἱερουσαλήμ. Τὸ κίνημα κατεστάλη καὶ ἐσφάγησαν τρεῖς χιλιάδας ἐπαναστάται (Ἰωσήπου, Ἰουδ. Ἀρχ. XVII. 9. 3., Ἰουδ. Πόλ. II.1.3). Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαν ἐορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς οἱ Ἰουδαῖοι ἐπανεστάτησαν διὰ τὴν ὑποστοῦν καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν μεγάλην καταστροφὴν (Ἰωσήπου, Ἰουδ. Ἀρχ. XVII. 10. 1-2).

4) Ἰωσήπου, Ἰουδ. Ἀρχ.: φθινόπωρον 759)760 ἀπὸ κτήσεως Ρώμης= 6)7 μ.Χ.

5) Πρβλ. ἄρθρον «Ἰούδας» ἐν τοῖς Βιβλικοῖς λεξικοῖς καὶ Chr. Alfr. Körner, Judas von Gamala, ἐν: Jahresbericht der Lausitzer Prediger - Gessellschaft zu Leipzig, 1883)84, σελ. 5-12. Ἡ ὑπὸ τὸν Ἰούδαν ἀνταρσία κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐκδηλωθεῖσα τὸ 6 μ.Χ. εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἠπειλήσε γενικὴν ἐξέγερσιν, ἐξ ἀφορμῆς γενομένης ἀπογραφῆς διὰ τὴν ἐπιβολὴν φόρου. Ὁ Ἰούδας, ὁ ἐπονομαζόμενος ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου Γαυλανίτης (Ἰωσήπου, Ἰουδ. Ἀρχ. XVII. 1.1, Ἰουδ. Πόλ. II.8.1), συνέπραττε μετὰ τοῦ Σαδώκ. Τὸ κίνημα κατεπνίγη

εἰς τὸ αἶμα ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς Συρίας Οὐάρου, ὅστις εἰσβάλων εἰς τὴν Παλαιστίνην μετὰ δυνάμιν εἴκοσι χιλιάδων ἀνδρῶν, μετέβαλεν εἰς ἐρείτια πόλεις καὶ χωριά, κατετρόπωσε τοὺς ἐπαναστάτας, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλους ἐφόνευσεν, ἄλλους συνέλαβεν αἰχμαλώτους καὶ δύο χιλιάδας ἐσταύρωσε (Ἰωσήπου, Ἰουδ. Ἀρχ. XVII. 10. 9-10, Πράξεις 5, 37), φονευθέντων καὶ τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἐπαναστάσεως. Τὰ ὑπολείμματα τῶν Στασιαστῶν, συγκροτούμενα εἰς ὁμάδας ἀπάκτων, ἐπετίθεντο ἐναντίον τῶν Ῥωμαίων στρατιωτῶν. Ἐν τέλει δὲ καταδιωχθέντες ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, μετεβλήθησαν εἰς ληστοικὰς συμμορίας. Ἐκαλοῦντο τότε ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων σικάριοι (Πράξεις 21,38), δηλῶν ξιφοφόροι ἢ φρονεῖς. Ἡ Γαλιλαία ἦτο τὸ κέντρον τῶν ἐπαναστατικῶν κινήσεων.

Ἔτερον, ἀσίμμαντον μᾶλλον, κίνημα κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐξεδηλώθη μετὰ ἀρχηγὸν τὸν Θεοδᾶν περὶ τὸ 44 μ.Χ. Οὗτος συνεκέντρωσε περὶ αὐτὸν τετρακοσίους ὀπαδοὺς — καθ' ἃ μαρτυρεῖ ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς Λουκάς (Πράξεις 5,36). (Ἐπεσηρίχη ἡ ἀπομνηστικὴ ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ Γαμαλιὴλ εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων μνημονευόμενος Θεοδᾶς εἶναι ἐπαναστάτης προγενέστερος (33 μ.Χ.) ἐκείνου, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ ὁ Ἰώσηπος (44 μ.Χ.), καὶ ὅτι τὸ ὄνομα Θεοδᾶς ἐν Παλαιστίνῃ ἀπέκτησε τὴν σημασίαν ἐπαναστάτης), ἐνῶ ὁ Ἰώσηπος δὲν ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπαναστατῶν — καὶ παραστήσας ἑαυτὸν προφήτην, ἐβεβαίωσε τούτους ὅτι διὰ προσταγῆς τοῦ θὰ διεχωρίζοντο τὰ ὕδατα τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ καὶ θὰ διήρχοντο τούτον ὡς διὰ ξηρᾶς, διὰ τὴν βαδίσουν κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Τὸ κίνημα κατεστάλη ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς Ἰουδαίας Φάδου, ὁ δὲ Θεοδᾶς συλληφθεὶς ἀπεκεφαλίσθη καὶ ἡ κεφαλὴ του ἐκοιμήθη εἰς Ἱερουσαλήμ ὡς δεῖγμα τῆς νίκης (Ἰωσήπου, Ἰουδ. Ἀρχ. XX. 5.1, ἐνθα γίνεται μνεῖα ὅτι διακόσιοι ἐκ τῶν ἐπαναστατῶν ἐφονεύθησαν καὶ διακόσιοι συνελήφθησαν αἰχμαλώτοι). Ὁ Ἰώσηπος (Α' καὶ Β' μ.Χ. αἰὼν) μνημονεῖ ἀνταρσίαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων, τῆς ὁποίας ἡγήθη Ἰουδαῖός τις ἀρχιερεὺς ἐξ Αἰγύπτου. Καὶ ἡ ἀνταρσία αὕτη κατεπνίγη εἰς τὸ αἶμα ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς Ἰουδαίας Φίληκος (52-60 μ.Χ.). Τετρακόσιοι ἐπαναστάται ἐφονεύθησαν καὶ διακόσιοι συνελήφθησαν αἰχμαλώτοι, ὁ δὲ ἀρχηγὸς τῶν διεσώθη δραπετεύσας (Ἰωσήπου, Ἰουδ. Ἀρχ. XX. 8.6). Βλ. Ἰωάννου Χ. Ἀγαπίδη, ἐνθ' ἀν., σελ. 35-36.

6) Πρβλ. Λουκά 6,15. Πράξεις 1,13. Ἰωσήπου, Ἰουδ. Πόλ. IV, 3,9,5,1,6,3 VII, 8,1. κακκαννά, ἐκ τῆς βιβλικῆς ἐβραϊκῆς λέξεως καννά, μεταγραφὴ ἑλληνικῆ: Καναναῖος (Ματθαίου 10,4. Μάρκου 3,18) ἀντί: Κανανίτης. Πρβλ. Orpenheim, Die Kannaim oder Zeloten, ἐν: Fürst, Lit eraturblatt des Orients, 1849, col. 289-292. Pressel, Zeloten, ἄρθρον ἐν: Herzog's Real-Encyclopädie, XVII, σ. 485-489 καὶ Emil Schürer, Geschichte des Jüdischen Volkes im Zeitalter Jesu Christi, Band I^o (Leipzig 1920), σελ. 486)7, ὑποσημ. 138. «Ζηλωταὶ» ὑπῆρξαν καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ ἐκ Γαλιλαίας Ἰούδα ἐκ τῶν υἱῶν του οἱ μὲν Ἰάκωβος καὶ Σίμων ἐθανατώθησαν ὑπὸ τοῦ Τιβερίου Ἀλεξάνδρου (Ἰωσήπου, Ἰουδ. Ἀρχ. 20,5,2), ὁ δὲ Μενεχέμ (Μαναῖμ) ἠγεῖτο τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 66 μ.Χ. (Ἰωσήπου, Ἰουδ. Πόλ. II,17, 8-9).

7) Ἰωσήπου, Ἰουδ. Ἀρχ. 18,1,1 καὶ 6. Ἰουδ. Πόλ. 81,1. Πράξεις 5,37. Οἱ Ζηλωταὶ ἤρχοντο διαρκῶς εἰς προστριβὰς μετὰ τοῦ κατακτητοῦ ἐξ ἀφορμῆς καταβολῆς φόρου εἰς αὐτόν. Οὗτοι ἀπετέλουν θρησκευτικοπολιτικὸν σῶμα, συσταθὲν

υπό τινος ονομαζομένου Γαυλωνίτου Ίουδα του Γαλιλαίου (Πράξεις 5,37). Μετά τὸν θάνατον τούτου, ὡς καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἡ ἀρχηγία τῆς μερίδος ταύτης ἀνετέθη εἰς τὸν Ἐλεάζαρ, ἓνα τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. Οἱ Ζηλωταὶ ἀνεγνώριζον ὡς μόνον Βασιλέα τὸν Θεόν, δι' ὃ καὶ ἠρνοῦντο τὴν πληρωμὴν φόρων εἰς τοὺς Ῥωμαίους, πρὸς τοὺς ὁποίους διέκειντο λίαν ἐχθρικῶς. Ἦσαν ἰσχυρότατοι εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἔθνα εἶχον τὴν ἐστίαν δραστηριότητός των. Ἐθεώρουν θρησκευτικὸν καθήκον νὰ φονεύουν Ῥωμαίους. Ἦσαν πρόθυμοι νὰ ἀκολουθήσουν οἰονδήποτε αὐτόκλητον Μεσσίαν, ὅστις θὰ ἀπλευθέρωνε δι' ἐπαναστάσεως τὸ ἔθνος ἀπὸ τῶν Ῥωμαϊκῶν ζυγῶν. Σκληροὶ καὶ ἀδίστατοι παρεῖχον διαρκῶς πράγματα εἰς τὸν κατακτητὴν. Φαίνεται ὅτι εἰς τὰς τάξεις τῶν Ζηλωτῶν ἀνήκε καὶ ὁ Βαραββᾶς, ὅστις εἶχε καταδικασθῆ εἰς θάνατον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, καὶ τοῦ ὁποίου τὴν ἀπόλυσιν εἶχον ζητήσει οἱ Ἰουδαῖοι ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ. Βλ. Ἰωάννου Χ. Ἀγαπίδη, ἐνθ' ἄν., σελ. 35, 28.

8) Ματθαίου 26,63.

9) Ματθαίου 26,64. Ὁ Ἰησοῦς ἀπαντῶν εἰς τὸν ἀρχιερέα Καϊάφην διακηρύττει τὴν μεσσιανικὴν αὐτοῦ ιδιότητα. Πρβλ. καὶ Λουκᾶ 22,69. Ὁ Προφήτης Δανιὴλ εἶχε προφητεῦσει περὶ τοῦ Ἰησοῦ: «Ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ Οὐρανοῦ ὡς υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενος» (Δανιὴλ 7,13), ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ θεολόγος εἰς τὸ ἱερὸν βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως βεβαιοῖ: «Ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθημένον ὅμοιον υἱοῦ ἀνθρώπου» (Ἀποκάλυψις 14,14. Πρβλ. καὶ Ματθαίου 24,31. Μάρκου 13,27. Λουκᾶ 21,27). Τὰ «ἐρχόμενος» καὶ «καθημένος» σημαίνουν τὴν ὑπερτάτην δικαστικὴν ἐξουσίαν τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν Του. Βλ. T. Preiss, *Le fils de l' homme*, σελ. 35, 1955.

10) Δανιὴλ 7,14. Βλ. καὶ Ἀνδρέου Παπαγεωργακοπούλου, Ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου, σελ. 9, Ἀθήναι 1957.

11) Ὁ Προφήτης Δανιὴλ προσέδωκεν εἰς τὰς Μεσσιακὰς προφητείας τὴν πληρεστέραν ἐκφρασίαν των, ὁ δὲ ὑπ' αὐτοῦ χρησιμοποιηθεὶς ὄρος «Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου» ἐγγλείει ἀναμφισβητήτως Μεσσιανικὴν ἔννοιαν. Τὸ Bar-Nascha (= Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου) ἐμφανίζεται τὸ πρῶτον εἰς τὸ ὄραμα τοῦ Δανιὴλ ἀναγραφόμενον εἰς τὸ Ζ' κεφάλαιον (Δανιὴλ 7,13). Βλ. καὶ Παναγιώτου Τρεμπέλα, Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ, σελ. 271, Ἀθήναι 1940. Ἀνδρέου Παπαγεωργακοπούλου, ἐνθ' ἄν., σελ. 9.

12) A. P. Hastoupis, *The Conception of the Messiah in the Apocryphal Literature*, Athens 1952, σελ. 16.

13) Καὶ κατὰ τὰς μεταγενεστέρας ταύτας ἀποκαλυπτικὰς γραφὰς τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου εἶναι Μεσσιανικὴ μορφή. Ἐνώχ', 46, 2-4. 48,2. 62,5,7,9,14. 63,11. 69,26,27,29. 70,1. 71,14. 17. Δ' Ἐσδρας, κεφάλαιον Π'. Βλ. καὶ Oscar Cullmann, *The State in the New Testament*, σελ. 25.

14) Ψαλμοὶ 5,4. 79,18. Δανιὴλ 7, 13-15.

15) Βλ. Oscar Cullmann, *Dieu et César*, σελ. 28, Paris 1956.

16) Ὁ ἀρχιερεὺς Καϊάφας ὑποστηρίζει ὅτι ὁ Χριστὸς διέπραξεν αὐτόφωρον ἐγκλημα βλασφημίας καὶ διὰ νὰ ἀποδεῖξῃ τούτο μετατρέπει τοὺς δικαστὰς εἰς μάρτυρας κατηγορίας. Δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεως τοῦ Δικαστηρίου ὁ Κύριος κατεδικάσθη εἰς θάνατον: «Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον ἔνοχος θανάτου ἐστίν» (Ματθαίου 26,66). Οἱ δικασταὶ μετὰ τὴν ὁμόφωνον ταύτην ἀπόφασιν διήλθον θριαμβευτικῶς ἐμ-

προσθεν τοῦ θανατοποινοῦ καὶ ἐνέπτυσαν καὶ ἐκακοποίησαν αὐτὸν μετὰ χυδαιότητα: «Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτὸν» (Ματθαίου 26,27). Τὰ δικαστικά χρονικά δὲ ἀναφέρουν παρομοίαν ἐμπάθειαν δικαστηρίου, εἰς ὅλην τὴν διαδρομὴν τῆς Ἰστορίας.

Ὁ E. Bickermann (*Revue d' histoire et de philosophie religieuse*, σελ. 176 τοῦ ἔτους 1935) ὑπεστήριξε μετὰ ἀναιμικὴν ἐπιχειρηματολογία ὅτι τὸ «ἔνοχος θανάτου» εἶναι ἀπόφασις «ἐκτιμητικὴ» καὶ ὄχι «καταδικαστικὴ», δηλαδὴ ἐγένετο ὀλονύκτιος σπασμωδικὴ συνεδρίασις τῆς ὀλομελείας τοῦ Μεγάλου Δικαστηρίου, διὰ νὰ διατυπωθῆ μία ἀπλή ἀξιολογικὴ εὐχή, ἥτις θὰ ἔπιπτε φυσικὰ εἰς τὸ κενόν, ἀφοῦ δὲν θὰ ἦτο ὀριστικὴ ἀπόφασις. Φρονοῦμεν ὅτι ἡ ἐρημνεῖα αὐτῆ τοῦ κειμένου δὲν ἔχει λογικὸν ἔρεισμα. Ἄλλωστε εἶναι πρόδηλος ἡ παρερμηνευτικὴ στρέβλωσις τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν τῆς διαδικασίας, ἀπὸ τῶν ἴδιων τῶν κακόπιστων πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου, ὅστις ἐκτελεῖ παρανόμως καὶ χρεῖα κατηγοροῦ, σφετεριζόμενος ἀσυνδότως ξένην δικαιοδοσίαν, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα τῆς ὀριστικῆς καταδίκης τοῦ κατηγορουμένου. Βλ. καὶ Παναγιώτου Δ. Ἡλιάδη, ἐνθ' ἄν., σελ. 122,123.

17) Κατὰ τὴν πολιτικὴν ἐναντίον τοῦ Ἰησοῦ κατηγορίαν τῶν Ἀρχόντων τοῦ Ἰσραὴλ ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου, ὁ Ἰησοῦς ἐκρίθη ἔνοχος ἐσχάτης προδοσίας, διότι συμφώνως πρὸς τὸ διατυπωθὲν ἐναντίον αὐτοῦ κατηγορητήριον δὲν ἀνεγνώριζε τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης, συνιστῶν δὴθεν, ὅπως μὴ πληρῶνῃ ὁ λαὸς τοὺς ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐξουσίας διατεταγμένους φόρους. Πρβλ. Λουκᾶ 23,2: «ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες: τοῦτον εὗρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι».

18) Ματθαίου 27,31. Μάρκου 15,26. Λουκᾶ 23,33. Ἰωάννου 19,19. Ὑπῆρχε παρὰ Ῥωμαίους τὸ ἔθιμον νὰ τίθεται ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐσταυρωμένου πίναξ μετὰ ἐπιγραφῆς (titulus), ἐμφανούσης τὴν αἰτίαν τῆς καταδίκης, ἵνα τὸ κοινὸν γνωρίζῃ διὰ ποῖον ἐγκλημα κατεδικάσθη οὗτος. Ἡ ἐπιγραφὴ ἐγράφη πρῶτον ἐβραϊστὶ (Jeshuha Nazzî Melekh Uehudium), διότι ἦτο ἡ γλῶσσα τοῦ τόπου, δηλαδὴ τοῦ κατηγορήσαντος τὸν Ἰησοῦν Συνεδρίου καὶ τοῦ ἔθνους, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκε καὶ ὁ κατάδικος. Δεύτερον λατινιστὶ (Jesus Nazarenus Rex Judaeorum), διότι ἦτο ἡ γλῶσσα τῆς κυριαρχοῦ Ῥωμαϊκῆς πολιτείας. Καὶ τρίτον ἑλληνιστὶ (Ἰησοῦς Ναζωραῖος Βασιλεὺς Ἰουδαίων), τοῦτο μὲν, διότι ἐν Ἱερουσαλὴμ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἦτο λίαν διαδεδομένη καὶ ἀγαπητὴ εἰς τοὺς Ἰουδαίους. («Καὶ τὰς μὲν πατρῶας τιμὰς ἐν οὐδενὶ τιθέμενοι, τὰς δὲ ἑλληνικὰς δόξας καλλίστας ἠγούμενοι» (Β' Μακκαβαίων 4,15). Μάλιστα δὲ οἱ Μακκαβαῖοι δυσφοροῦν διότι ὁ ἑλληνισμὸς εἰσέδυσεν εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἰουδαίων κατὰ τρόπον προκαλοῦντα ἀνηυσίας διὰ τὴν φυλετικὴν καὶ θρησκευτικὴν των ὑπόστασιν. Β' Μακκαβαίων 4,10, 13-14. Πρβλ. καὶ Κωνσταντίνου Παπαρηγοπούλου, Ἰστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐκδόσις Ἐλευθεροδράκη 1925, τόμος Β', Μέρος Α', σελ. 309 κ. ἐξ.), τοῦτο δέ, διότι πολλοὶ τῶν ἐκ διαπορᾶς Ἰουδαίων Ἀλεξανδρινῶν καὶ λοιπῶν εὐρίσκοντο τότε ἐν Ἱερουσαλὴμ διὰ νὰ ἐορτάσουν τὸ Πάσχα. Οὗτοι ὠμίλουν καὶ τὴν ἑλληνικὴν, πολλὰς δὲ ἠγνόουν τὴν μητρικὴν των γλῶσσαν. Βλ. καὶ Ἰωάννου Χ. Ἀγαπίδη, ἐνθ' ἄν., σελ. 98. Παναγιώτου Δ. Ἡλιάδη, ἐνθ' ἄν., σελ. 148.

ΑΡΧΙΜ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΑΚΗΣ (†)

«... Ἐχει ζωὴν αἰώνιον καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν» (Ἰω. 5,24).

Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργγέ, π. Εὐσέβιε,

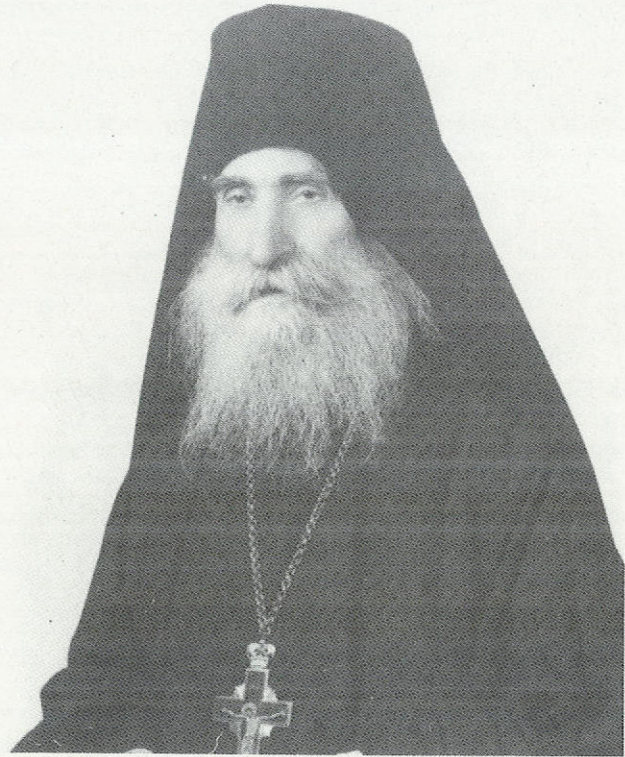
Ὅταν, πρὸ 55 ἐτῶν, τὸ 1940, ἔλαβες παρὰ Κυρίου τὴν κλήσιν νὰ Τὸν ὑπηρετήσης ὡς λειτουργὸς τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου, τὰ βήματά σου κατηθύνθησαν, κατὰ θεῖον φωτισμόν, πρὸς τὴν σεβασμίαν Μονὴν τῆς ἁγίας Λαύρας Καλαβρύτων. Ἀφοῦ δέ, ἐντὸς ἐνὸς μόνον ἔτους, ἐπέδειξες ὡς δόκιμος τὴν ἀναγκαίαν – καὶ μετὰ χρηστῶν ἐλπίδων ἀναμενομένην – πνευματικὴν ὠριμότητα, ἀπεφασίσθη ἡ χειροτονία σου εἰς διάκονον, ὑπὸ τοῦ τότε Μητροπολίτου Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Θεοκλήτου, τοῦ ἔπειτα Πατρῶν καὶ κατόπιν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν.

Εἰς τὰς ἁγίας στιγμὰς τῆς χειροτονίας σου σὲ ἐπλαίσωναν, μετὰ τῶν λοιπῶν συλλειτουργγῶν, τέσσαρες διάκονοι, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ὀμιλοῦντα, τότε Ἀρχιδιάκονον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ νῦν Μητροπολίτου Πατρῶν.

Δὲν ἦτο δυνατόν τότε νὰ φαντασθῶ, ὅταν σὲ προσήγαγον πρὸς χειροτονίαν, μὲ τὸ χαρμόσυνον «κέλευσον, Δέσποτα ἅγιε, τὸν νῦν προσφερόμενόν σοι», ὅτι θὰ σοῦ ἀπηύθηνα ὁ ἴδιος, μετὰ 55ετίαν, καὶ τὰς ἐξοδίους εὐχάς, ὡς Ἀρχιερεὺς σήμερον, κατὰ τὴν μετάκλησίν σου ἐκ τοῦ ἐπιγείου θυσιαστηρίου εἰς τὸ ἅγιον καὶ ὑπερουράνιον καὶ ἐκ τοῦ μετοχίου τούτου τῆς Μονῆς τῆς μετανοίας σου εἰς τὰς οὐρανίους μονάς, «ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς» τοῦ ἐπουρανίου, ἔνθα «μοναὶ πολλαὶ εἰσιν».

Εἶναι ὄντως «μακαρία ἡ ὁδός, ἣ πορεύει σήμερον, ὅτι ἠτοιμάσθη σοι τόπος ἀναπαύσεως». Καθὼς βεβαιώνει ὁ Κύριος εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν, εἶναι· «μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι. Ναὶ λέγει τὸ Πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν, καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν».

Ἐπέστη ἡ ὥρα τῆς ἀναπαύσεώς σου ὡς καλοῦ ἐργάτου τοῦ Ἀμπελώνος τοῦ Κυρίου. Ὡς ταπεινὸς διάκονος διήλθες ἐκ τῆς θύρας τῆς μοναστικῆς μάνδρας τῆς Ἁγίας Λαύρας,

ὅπου ὁ Καλὸς Ποιμὴν καὶ Μέγας Ἀρχιερεὺς τῆς σωτηρίας ἡμῶν σὲ ἐπεσήμενεν ὡς ἄξιον νὰ ἀναλάβης ποιμαντικὰς εὐθύνas εἰς τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς Του. Καὶ χειροτονηθεὶς πρεσβύτερος, ὑπὸ τοῦ ἐπομένου Μητροπολίτου Καλαβρύτων Ἀγαθονίκου, καὶ προχειρισθεὶς ἀργότερον εἰς ἀρχιμανδρίτην, ἀφοῦ ἠκολούθησες καὶ ὠλοκλήρωσες τὰς θεολογικάς σου σπουδὰς, ἐτάχθης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ Ἱπποκράτειον Νοσοκομεῖον τῶν Ἀθηνῶν, ὡς ἐφημέριος. Καὶ διέπρεψες ὡς πνευματικὸς πατήρ καὶ χειραγωγὸς ἐν Χριστῷ τῶν Ἀδελφῶν Νοσοκόμων καὶ τῶν νοσηλευομένων ἀσθενῶν, ἐπὶ μακρὰ ἔτη.

Ἐπεβλήθης εἰς τὰς συνειδήσεις πάντων μὲ τὰς ἀρετάς σου. Ἠγαπήθης διὰ τὴν πραότητα σου, διὰ τὴν γλυκύτητα τῶν τρόπων σου, διὰ τὴν χρηστότητα, τὴν σεμνότητα καὶ τὴν ταπεινωσίν σου. Εἴλκυσες πολλὰς ψυχὰς εἰς Χριστόν. Ὡδήγησες πολλοὺς εἰς τὴν κατὰ Χρι-

σπὸν ζωὴν. Μὲ τὸν προσωπικὸν σου ζῆλον διὰ τὸν μοναχικὸν βίον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀφιερῶθης ἐκ νεότητος, ἐκαλλιέργησες τὸ μοναστικὸν ἰδεῶδες εἰς ὅσας νεανικὰς καρδίας διέκρινες τὴν ἐφείσιν τῆς ἀφιέρωσης εἰς τὸν Νυμφίον Χριστὸν καὶ εἰς τὴν διακονίαν τῆς ἀγίας Του Ἐκκλησίας. Ἐτοιμάζεις δὲ περαιτέρω τὸν ἑαυτὸν σου διὰ τὴν συνέχισιν καὶ τελειώσιν σου ἐν τῇ διακονίᾳ τοῦ Κυρίου —καὶ μετὰ τὴν ἔξοδόν σου ἐκ τῆς ἐνεργοῦ νοσοκομειακῆς ἐφημεριακῆς ὑπηρεσίας— εἰς κάποιον μονύδριον, ὅπου ἐμελλες νὰ ἐγκαταβιώσῃς περιβαλλόμενος ἀπὸ Ἀδελφότητα Μοναζουσῶν, προερχομένων ἐκ τῶν πνευματικῶν σου τέκνων.

Καὶ ἰδιαίτερος ἐχάρης, ὅταν τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου καὶ ἡ ἀνοικτὴ ἀγκάλῃ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου σὲ ἐκάλεσεν εἰς τὴν Ἱερὰν αὐτὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὅπου εἶχες τὴν αἴσθησιν ὅτι «ὁ ἐναρξάμενος ἐν σοὶ ἔργον ἀγαθόν», μετὰ τὴν εἰσοδόν σου εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Λαύρας, «ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Φιλιπ. 1.6) τὴν τελειώσιν σου εἰς τὸ μετόχιον αὐτῆς τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐστελέχωσες μετὰ ἐπίλεκτον Ἀδελφότητα, κατηρτισμένην πνευματικῶς ὑπὸ σοῦ, καὶ τὰ μέλη αὐτῆς σὲ ἐγνώρισαν ἀπ' ἀρχῆς ὡς τὸν καλὸν ποιμένα των, ὅστις «ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται καὶ τὰ πρόβατα αὐτῶν ἀκολουθεῖ ὅτι οἶδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ» (Ἰω. 10.4).

Περαιτέρω δὲ ἀνέδειξες τὴν Μονὴν ταύτην, ὄχι μόνον κτιριακῶς, ἀλλὰ εἰς ὑψηλῆς περιωπῆς μοναστικὸν παρθενῶνα καὶ ἐργαστήριον καταρτισμοῦ ψυχῶν, ποῦ «ζητοῦν πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ» εἰς φάρον «φῶς Χριστοῦ φαίνοντα πᾶσι» καὶ ἐλκύοντα πολλοὺς πολλαχόθεν προσκνητάς, «πρὸς οἰκοδομὴν» αὐτῶν ἐν Χριστῷ.

Μέχρι χθὲς τὰ τέκνα σου ἤκουον τὴν φωνὴν σου. Καὶ ἐφωτίζοντο ἀπὸ τὰ χριστιανὰ, ἀνώδυνα καὶ εἰρηνικά τέλη σου. Ἐν μέσῳ πολλῶν προσευχῶν, καὶ διὰ πολλῶν διακρύων, παρηκολούθουν τὴν τελειώσιν σου. Τελειώσιν ἱεροῦ ἀνδρός, καταλείποντος φῆμιν ἁγίου. Καὶ ἔνοιωσαν ἀσφαλῶς τὸν ἀλάλητον ἔσχατον λόγον σου· «Κύριε, εἰς χεῖρας σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου».

«Ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο· εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον». Εἰς τὰς καρδίας πάντων ἡμῶν δεσπόζει «πιστὸς ὁ λό-

γος» τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς σέ, μακαριστὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, π. Εὐσέβιε· «ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῶν πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν». Καὶ ἐκ βαθέων ἀναβοῶμεν τό· *Αἰωνία σου ἡ μνήμη!*

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

**ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΡΙΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ
«ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ»**

Ἡ ἐπιτυχημένη σειρά «Θεωρία καὶ πράξη» ἐμπλουτίζεται μετὰ τὴν ἔκδοσιν τριῶν ἀκόμη βιβλίων ποῦ παρουσιάζουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον:

* Ἀρχιμ. Γερβασίου Ι. Ραπτοπούλου, **ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ καὶ οἱ κακοδοξίαι τοῦ Παπισμοῦ**. Ἀριθμὸς 10. Ἀθήνα 1994, σελίδες 248.

Οἱ κυριότερες αἰρετικὲς «ἐκκλησίες» ποῦ δροῦν στὴν Ἑλλάδα, ἡ διδασκαλία τους καὶ ἡ ὀρθόδοξη ἀπάντησις σ' αὐτήν. Ἐπίσης, ἔκθεσις καὶ ἀναίρεσις ὅλων τῶν κακοδοξιῶν τοῦ Παπισμοῦ.

* Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου ΙΙ. Ἀβαγιανοῦ, **ΤΟ ΙΕΡΟ ΕΥΧΕΛΑΙΟ, φάρμακο ζωῆς καὶ σωτηρίας**. Ἀριθμὸς 11. Ἀθήνα 1994, σελίδες 104.

Ἐκλαϊκευμένη ἀλλὰ πλήρης ἔκθεσις τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὴ σύστασις, τὸ σκοπὸ, τὰ σωστικὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου τοῦ Εὐχελαίου, μετὰ ἐπιλογή ὕμνων καὶ εὐχῶν του (κειμένο-μετάφραση).

* Εὐαγγέλου Γ. Καρακοβούνη, **θεολόγου, ΤΑ Ο-ΝΕΙΡΑ. Τί λέει ἡ Ψυχολογία - Ἡ θέση τῆς Ἐκκλησίας**. Ἀριθμὸς 12. Ἀθήνα 1994, σελίδες 88.

Ἡ περιέργεια καὶ ἡ ἄγνοια σπρώχνουν ἀρκετούς χριστιανοὺς στὴν «ἐξέτασις» καὶ τὴν «ἐρμηνεία» τῶν ὀνείρων, μετὰ ἀποτέλεσμα τὴν ἀνάπτυξη «ὄνειροφιλολογίας» (ὄνειροκρίτες, καζαμίες κ.ἄ). Τί λέει, ὁμως, ἡ Ψυχολογία γιὰ τὰ ὄνειρα καὶ ποιὰ εἶναι ἡ θέση τῆς Ἐκκλησίας, μᾶς διαφωτίζει μετὰ πιστικὸτητα τὸ παρὸν βιβλίον.

Γιὰ πληροφορίες καὶ παραγγελίες ἀπευθύνεσθε:
Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰαοῦ 1 — 115 21 Ἀθήνα.
Τηλ. (01) 72 28 008.

Fax (01) 72 38 149 (Κεντρικὴ διάθεσις).

Βιβλιοπωλεία: Δραγατσάνιου 2 (πλ. Κλαυθμώνος)
Ἀθήνα. Τηλ. (01) 32 28 637.

Ἐθν. Ἀμύνης 9α καὶ Τσιμισκῆ — Θεσ/νίκη. Τηλ.
(031) 275 126. Fax 278 559.

Συνέντευξη με τὸν Πρόεδρο τοῦ Ι.Σ.Κ.Ε. Πρωτοπρ. π. Νικόλαο Αὐγερινόπουλο*

Πὼς βλέπετε τὴν κρίση στὴν Κοινωνία καὶ κατ' ἐπέκταση στὴν Ἐκκλησία;

Ἡ Κοινωνία μας διέρχεται ὄντως κρίσιν. Καὶ μόνον ἡ λέξις «κοινωνία» ὡς ἔννοια γιὰ τὴ γλώσσα τῆς Θεολογίας εἶναι κάτι πολὺ σημαντικό καὶ βαθύ. Ἐκφράζει τὴν ἐνότητα, τὴν ἀγάπη, τὸν σύνδεσμο τῶν ἀνθρώπων μεταξύ τους καὶ μετὰ τὸν Τριαδικὸ Θεὸ μας, σύμβολο αὐτῆς τῆς ἐνότητος, ποὺ χαρακτηρίζεται ὡς Σῶμα Χριστοῦ καὶ κορυφώνεται αὐτὴ ἡ ἔκφραση τῆς ἐνότητος στὸ Μυστήριον τῆς Θείας ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, στὸ Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ σημερινὴ Κοινωνία καὶ ὁ πολιτισμὸς μας ἐκφράζουν ἀκριβῶς τὰ ἀντίθετα στοιχεῖα ἀπ' αὐτὸ ποὺ σημαίνει Κοινωνία, ἀφοῦ ὁ πολιτισμὸς μας καλλιεργεῖ τὸν ἀτομικισμὸ, τὸν ἀνταγωνισμὸ, τὸ ἴδιον συμφέρον. Τὴν αὐτοθέωση τοῦ ἀνθρώπου, τὴν θεοποίηση τῆς ἀνθρώπινης σκέψεως καὶ δυνάμεως, τὴ λατρεία τῆς ὑλικῆς κτίσεως, παρὰ, πέρα καὶ μακρὰ ἀπὸ τὸν Κτίστη, μετὰ ἀποτελεσματὶ τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ ἡ ἔκπτωση τῆς ἀληθοῦς Κοινωνίας ἐπιφέρει τὴν ἔκπτωση ὅλων τῶν ἀξιών καὶ θεσμῶν, ποὺ αὐτὸ διαφαίνεται περισσότερο στὰ Μέσα Μαζικῆς Ἐνημέρωσης, ὡς ἐκφραστῶν ὅλων αὐτῶν καὶ ὡς καθρέφτη ὅλων τῶν «παρὰ φύσιν» λειτουργιῶν τῆς Κοινωνίας μας, ὡς διαβίωση ἐννοῶ, ἀλλὰ καὶ τῆς Πολιτείας μας ὡς θεομοῦ.

Αὐτὴ ἡ κρίση ἀξιών, θεσμῶν καὶ προσώπων, δυστυχῶς ὑπεισέρχεται καὶ στὴν Ἐκκλησία, ὄχι βέβαια ὡς θεοῦ θεομοῦ, ἀλλὰ στὸ ἐπίπεδο τοῦ ἱστορικοῦ θεομοῦ, ὡς διοικητικῆς οργάνωσης, ποὺ ὅμως πρέπει νὰ φανερώσει στὸν κόσμον τὸν ἀληθινὸ Θεὸ, τὴν ἀληθινὴ ζωὴ καὶ νὰ κατευθύνει τὸν πεπτωκὸτα ἄνθρωπον στὴν ἀνάσταση καὶ τὴ θέωση.

Ἄτυχῶς παρατηροῦνται φαινόμενα ἀναξίων προσώπων, σὲ ὅλους τοὺς βαθμοὺς τῆς ἱερωσύνης ποὺ ἀντιστρέφουν πολλάκις τὴν λυτρωτικὴ πορεία τῆς Ποίμνης τοῦ Χριστοῦ καὶ διασύρουν τὴν Ἐκκλησία. Πιστεύουμε ὅτι χρειάζεται μεγάλη προσοχὴ στὴν ἐπιλογή τῶν προσώπων καὶ στὴν ἀνάδειξη σὲ ἐπιτελικὰ θέσεις ἀξίων καὶ ἱκανῶν, ποὺ ὑπάρχουν πολλοὶ καὶ μποροῦν νὰ ὀδηγήσουν τὸ νοητὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας σὲ εὐδίους λιμένας.

Τί πιστεύετε γιὰ τὸ θέμα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας - Πολιτείας;

Γι' αὐτὸ τὸ θέμα θὰ ἔχουν ἀκούσει πάρα πολλὰ οἱ ἀκροατὲς σας ἀπὸ τὸ Σταθμὸ σας, ποὺ ὑπηρετεῖ τὴν Ἀλήθεια καὶ τὴν Ὁρθοδοξία καὶ ποὺ μετὰ τόσον πόνον, μόχθο καὶ αὐτοθυσίαν ἐσεῖς ἀγαπητὲ π. Νικό-

λαε ἀναλώνεσθε καθημερινὰ σ' αὐτὸ τὸ σημαντικό καὶ ἱερὸ ἔργο τῆς διαφωτίσεως τοῦ εὐσεβοῦς Λαοῦ μας καὶ τῆς πνευματικῆς καλλιέργειας ἰδίως τῶν νέων μας. Θὰ ἔχουν ἀκούσει γιὰ τὸ τί σημαίνει Ὁρθοδοξία καὶ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία γιὰ τὸ Ἔθνος μας.

Αὐτοὶ οἱ δύο θεσμοὶ εἶναι ἀρρηκτὰ συνδεδεμένοι ἀπὸ αἰῶνες καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι καὶ ἡ ταυτότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Τὸ ἐπίπεδο τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας - Πολιτείας, ὅπως ἔχει διαμορφωθεῖ μέχρι τώρα, καὶ μάλιστα κατὰ τὸ τελευταῖο καὶ ἰσχύον Σύνταγμα, πιστεύουμε πὼς εἶναι ἄριστο καὶ δὲν ἐπιδέχεται καμμία ἀλλοίωση ἢ ἀναθεώρηση ὅπως λέγεται. Ἰκανοποιήθημεν ἀπὸ τὰς δηλώσεις ἀφενὸς τοῦ Ὑπουργοῦ Τύπου κ. Βενιζέλου καὶ ἀφετέρου τοῦ κ. Βαρβιτσιώτη ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ, γιὰ τὸ θέμα καὶ ὅπως διαφαίνεται δὲν θὰ ἔχουμε ἀλλοίωση τῶν ἤδη θεσμοθετημένων καὶ κατακτηθέντων, θὰ ἔλεγα, δικαιωμάτων καὶ ἀπολαβῶν γιὰ τὴν Ἐπίσημη Ἐκκλησία μας ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς λειτουργοὺς τῆς. Ἐμεῖς ὡς ΙΣΚΕ ἔχουμε ἀγωνισθεῖ καὶ θὰ ἀγωνισθῶμε γιὰ τὴ διασφάλιση καὶ διαφύλαξη τῶν σχετικῶν ἀρθρῶν τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ νομικοῦ καθεστώτος, τοῦ ἰσχύοντος γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τοὺς Ἐφημερίου, παντοιοτρόπως.

Τί θὰ λέγατε γιὰ τὴν ἄνθηση τῶν αἱρέσεων καὶ τὸ φαινόμενο τοῦ Σατανισμοῦ;

Αἱρέσεις ἴσον Σατανᾶς καὶ Σατανᾶς ἴσον αἱρέσεις. Ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας γιὰ αἰῶνες, ὅτι ὁ Σατανᾶς εἶναι ὑπαρκτὸ πρόσωπο μετὰ ἄμεση ἐπίπτωση στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, ποὺ τοῦ παραδίδονται καὶ τοῦ ἀφήνουν περιθώρια δράσης, ὅτι εἶναι μισόκαλος, χαιρέκακος, κατακτητὴς καὶ φονεὺς, ἔρχονται τώρα νὰ ἐπιβεβαιωθοῦν ἀπὸ τὰ πρόσφατα γεγονότα. Ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι φωνὴ ἰδεολογικῆς ἀντιπαράθεσης πρὸς κάποια ἄλλη ἰδεολογία, ἀλλὰ εἶναι ἡ πηγὴ ζωῆς, ἀληθείας καὶ φωτός.

Τὸ γιατί πολλαπλασιάζεται ὁ θάνατος, τὸ ψέμμα, ἡ διαστρέβλωση, τὸ σκοτάδι, ἡ αἵρεση, ἄς προβληματίσει πρῶτα ἐμᾶς καὶ μετὰ τὴν Πολιτεία καὶ τὸ Λαό. Καὶ ἡ Ἐκκλησία ἔχει εὐθύνη ἀλλὰ καὶ ἡ Πολιτεία. Ὅταν ἐφθασε ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση νὰ κρούει τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου γιὰ τὸν ἐπαπειλούμενον κίνδυνον τῶν παραθρησκευτικῶν ομάδων καὶ τῶν καταστροφικῶν αἱρέσεων, ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλλὰς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καθεύδουν.

Ἄς ἀναλάβουν ὅλοι τῆς εὐθύνες τους καὶ ἄς προσέξουν ὅλοι ποὺ χειρίζονται τὴν ζωὴ τῶν νέων μας, γονεῖς, οἰκογένεια, Ἐκκλησία, Σχολεῖο. Διερχόμεθα δύσκολους καιροὺς, Ἀλλὰ οἱ «καιροὶ οὐ μενετοί». Ὑπάρχει ἄμεση ἀνάγκη ἀναδιοργανώσεως καὶ ἐγρηγόρσεως σὲ ὅλους τοὺς φορεῖς.

* Μεταδόθηκε ἀπὸ τὸ Ρ/Σ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Η ΝΕΑ ΤΑΞΗ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Τού πανοσ. ἀρχιμ. κ. ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΒΑΡΛΑ

Ὁ Χριστιανισμὸς ποὺ ἐγεννήθη στὴν Ἀνατολή εἶχε τὸ ἱστορικὸ προνόμιο νὰ συναντηθεῖ μὲ πολλὰ ἔθνη καὶ λαοὺς, θρησκείες καὶ πολιτισμοὺς κατὰ τὴν ἱστορικὴ του διαδρομὴ καὶ νὰ προκαλέσει νέα τάξη πραγμάτων καὶ νέες κοινωνικὲς συνθήκες ζωῆς καὶ ἱστορίας ἀνάμεσα σὲ λαοὺς πολιτιστικὰ ἑτερόκλητους.

Τὸ πολὺπτυχο αὐτὸ τοῦ ἀνατολικοῦ Χριστιανισμοῦ στὴ ροιὴ τῆς ἱστορίας συνήνησε τὸν πολιτισμὸ τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης καὶ προκάλεσε τὴν ἰδεολογία, ποὺ ἐγέννησε ὁ ρωμαϊκὸς ἐνωτικὸς πολιτισμὸς, τὴν ἐποχὴ τῆς οἰκουμένης, τέκνο τοῦ ὁποῖου ὑπῆρξε ἡ μορφή τοῦ δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ. Παράλληλα, ὁ Χριστιανισμὸς σὲ Ἀνατολὴ καὶ Δύση συναντήθηκε μὲ τὴν ἀνθρώπινη φιλοσοφία καὶ ἀναζήτηση, ὅπως αὐτὴ συγκροτήθηκε σὲ συστήματα καὶ σὲ θρησκευτικοπολιτικὸς προβληματισμοὺς τῆς ἐποχῆς.

Ἡ οἰκειοποίηση τοῦ χώρου τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ εὐεργετήματα, ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Τόπους στὴ συνείδηση τοῦ πιστοῦ καθιστοῦν τὸ μήνυμα τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ οἰκουμένη καὶ τὸ μήνυμά της παγκόσμιο.

Οἱ κοινωνικὲς συνθήκες καὶ τὰ πνευματικὰ ρεύματα τῆς δεύτερης χιλιετίας προκάλεσαν τὸ διαφωτιστικὸ κίνημα στὴ Δύση, ποὺ ἐδημιούργησε ταυτόχρονα νέα πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ σχήματα καὶ σχίσματα. Τὸ κίνημα ἐπηρέασε ὀλόκληρη τὴν Εὐρώπη καὶ ὁ ἀπόηχός του φθάνει μέχρι τὶς ἡμέρες μας. Ἡ ἐμφάνιση τῶν νέων ἰδεῶν τοῦ Διαφωτισμοῦ, ποὺ ἐδημιούργησαν κλίμα πρωτοφανοῦς ἐνθουσιασμοῦ, συνοδεύθηκε ἀπὸ ἐχθρότητα πρὸς τὴν παραδοσιακὴ φιλοσοφία καὶ τὴ δυναμικὴ ἀμφισβήτηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐθεντίας, ὀδήγησε τὴν εὐρωπαϊκὴ σκέψη πρὸς τὸ θεωρητικὸ ἀθεϊσμὸ τοῦ δυτικοευρωπαϊκοῦ διαφωτισμοῦ, καὶ διεκήρυξε τὴν πλήρη αὐτονόμηση τοῦ ἀνθρώπου τῆς νέας ἐποχῆς. Παράλληλα, ἡ αὐξανόμενη καὶ ὕλιστικὴ ἀτομοκεντρικὴ θεώρηση τῆς ζωῆς, ἀμβλυναν τὴν ἐπιρροὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν χριστιανῶν σὲς ἠθικὲς ἐπιταγὲς τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ φθορὰ τῆς Κοινωνίας προσανατόλιζε πρὸς τὴν ὕλιστικὴ ἀντίληψη τῆς ζωῆς, ἰδανικὸ τῆς εὐζωΐας ἦταν τὸ «φάγωμεν, πίωμεν...» καὶ ἔθετε στὸ περιθώριο τὸ κατὰ

Χριστὸν ζῆν. Ἡ ἐπίγεια εὐδαιμονία γινόταν αὐτοσκοπὸς καὶ τὸ ἦθος τοῦ Διαφωτισμοῦ μεταφραζόταν σὲ κοινωνικὴ χειραφέτηση, σὲ συνειδητοποίηση τῆς ἀτομικότητος καὶ τῆς προσωπικῆς αὐτονομίας. Ὁ αἰώνας ποὺ φεύγει ἐπηρεάσθηκε ἀπὸ τὸ στοχασμὸ τοῦ Διαφωτισμοῦ, προκάλεσε μιὰ σειρὰ πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν σχισμάτων καὶ διήρесе τὴν οἰκουμένη σὲ δύο πολιτικο-οἰκονομικὰ συστήματα, ποὺ προκάλεσε ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη τοῦ αἰῶνα μας καὶ ἡ οἰκονομικὴ πάλη τῶν τάξεων, ποὺ ἐδημιούργησε ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς. Ἡ ἀνακατανομὴ τοῦ πλούτου καὶ τῶν εἰσοδημάτων τῶν πάσης φύσεως ἐργαζομένων στοὺς τομείς τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς οἰκονομίας θεωρεῖται ἀποτέλεσμα τῆς τεχνικῆς προόδου, ποὺ ἐπέτυχε ὁ ἄνθρωπος ἀντλώντας ἀπὸ τὴ σοφία τοῦ Δημιουργοῦ του.

Ἡ πολιτιστικὴ καὶ οἰκονομικὴ διαίρεση τῆς οἰκουμένης φαίνεται ὅτι ἦταν ἀποτέλεσμα τοῦ κινήματος τοῦ Διαφωτισμοῦ τοῦ 19ου αἰῶνα, τοῦ γερμανικοῦ ἰδεαλισμοῦ καὶ τῶν θέσεων τοῦ δυτικοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅπως αὐτὸς διαμορφώθηκε, ἔπειτα ἀπὸ τὴ μίξη τῆς Θεολογίας τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ τῆς φιλοσοφικῆς ἀνθρωπολογίας.

Ἡ μίξη αὐτὴ εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴ διαίρεση τῆς οἰκουμένης σὲ δύο στρατόπεδα τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ὅπως τὸν 9ο μ.Χ. αἰ. ἡ Ἐκκλησία διηρέθη σὲ Ὁρθοδοξία καὶ Ρωμαιοκαθολικισμό. Τότε τὴν Ἐκκλησία διήρεσαν οἱ Θεολόγοι, ποὺ ἐργάζονταν γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἀκολουθοῦντες τοὺς θεολογικοὺς ἐκείνους προβληματισμοὺς καὶ τὶς πολιτικὲς ἀντεγκλήσεις. Στὴν ἐποχὴ μας, τὴ διαίρεση τῆς οἰκουμένης ἐπέτυχαν οἱ πολιτικοί, οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ στοχαστὲς τοῦ Διαφωτισμοῦ μὲ τὴν ἐπίδραση τῆς σκέψης τοῦ Κ. Μάρξ. Ὁ φιλόσοφος αὐτός, ἐνῶ ἔμοιαζε νὰ καταδικάζει τοὺς φιλοσόφους, ποὺ προσπαθοῦσαν μόνον νὰ ἐρμηνεύσουν τὸν κόσμον τῆς ἐποχῆς τους, γιὰτὶ δὲν μποροῦσαν νὰ μεθοδεύσουν τὴν ἀλλαγὴ του, ὁ ἴδιος ἔθετε τὰ θεμέλια τῆς μεταλλαγῆς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐργασιακῶν σχέσεων. Ἡ φιλοσοφικὴ ἐρμηνεία φαινόταν περισσότερο σὰν ἀνθρώπινη φλυαρία, παρὰ σὰν πρακτικὴ, ποὺ ἀνελάμβανε τὴν πρωτοβουλία νὰ ὀδηγήσει τὸν κόσμον νὰ ξεπεράσει τὴν ἱστορία του, δηλ. νὰ

υπερβάλλει τις ιστορικές του δομές, που σύμφωνα με τα βιομηχανικά δεδομένα της εποχής θα οδηγούσε στην ύλιστική φιλοσοφία. Η φιλοσοφία αυτή βρισκόταν από καιρό σε αντίθεση με το ιδεαλιστικό παρελθόν της, με τα νέα όμως δεδομένα ανέκαλυπτε πια το πραγματικό της πρόσωπο. Ο ύλισμός δεν θα μπορούσε πια να είναι μηχανιστικός, όπως τον σκιαγραφοῦσε ο Διαφωτισμός, αλλά μετατρέπετο σε διαλεκτικό, γιατί, παρόλο που ανέγνώριζε την προτεραιότητα της πράξεως, έξασφάλιζε ἐν τούτοις τὸ διάλογο με τὴ θεωρία.

Ὁ διαλεκτισμὸς αὐτὸς βρήκε πρόσφορο ἔδαφος στὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση καὶ ἀπετέλεσε τὴ λεγόμενη φιλοσοφία τοῦ μαρξισμού, ὅπως τὴν διετύπωσε ὁ Λένιν κατὰ τὴν Ὀκτωβριανὴ Ἐπανάσταση καὶ τὴν ἐπέβαλε ὁ Ἰωσήφ Στάλιν πια ὡς κοσμοθεωρία κωδικοποιημένη τὸ 1938 στὸν ἀνατολικὸ συνασπισμό.

Τὸ πολιτικο-οικονομικὸ πείραμα, ποὺ θεσμοθετήθηκε μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμο στὸ ἀνατολικὸ μπλὸκ διήρесе τὸν κόσμον σὲ Ἀνατολὴ καὶ Δύση, σὲ Καπιταλισμὸ καὶ Κομμουνισμό, σὲ κόσμον θρησκευόμενον καὶ κόσμον ἀντίθεο, σὲ ζωντανὸ καὶ πεθαμένο Θεό, στὸ μυστήριο τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ στὸ μῦθο «τοῦ ὀπίου τοῦ λαοῦ».

Στις ἡμέρες μας, ἀντὶ νὰ βιώσουμε τὸ θάνατο τοῦ Θεοῦ, ζήσαμε τὴν κατάρρευση τῆς μαρξιστικῆς θεωρίας καὶ ταυτόχρονα τὴν πτώση τοῦ τείχους τοῦ Βερολίνου, ποὺ ἔθεωρεῖτο τὸ σύμβολο τοῦ χωρισμοῦ τῶν δύο κόσμων. Ζήσαμε τὴν πτώση τῆς πάλης τῶν τάξεων καὶ μαζί τὴν κατάρρευση τῶν «σοσιαλιστικῶν» χωρῶν τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, ποὺ τις ἀπελευθέρωσε ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ ὑπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ, χωρὶς, ὅμως, νὰ τις ἐντάξει στὴν δυναμικότητα τοῦ καπιταλισμοῦ καὶ στὴν θεσμοθέτηση τῆς πολιτικῆς δημοκρατίας.

Ἡ πτώση τοῦ τείχους τοῦ Βερολίνου, διέλυσε μιὰ προσπάθεια ἀναμορφώσεως τοῦ κόσμου, ἐνὸς κοινωνικοῦ δογματισμοῦ, φιλοσοφικῆς τάσεως, τὴν πολιτικὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, ποὺ καλλιεργούσαν οἱ οικονομικῆς κρίσεις καὶ ἀμφισβητήσεις τοῦ αἰώνα μας. Συνέπεια τῶν παραπάνω εἶναι νὰ ὑπάρχει στὴν οἰκουμένη μόνο ἓνα σύστημα ζωῆς, μιὰ ἰδεολογία χωρὶς ἀντίλογο καὶ τὸ ἀντίπαλο δέος. Τὸ φαινόμενο αὐτό, φθίνοντος τοῦ 20οῦ αἰώνα, θὰ ἔχει κοινωνικῆς

συνέπειες; Ποιῆς καὶ πότε θὰ διαφανοῦν στὴν καθημερινή μας ζωὴ; Χωρὶς νὰ κάνουμε τὸν μελλοντολόγο, ἡ πρώτη συνέπεια τῆς κοσμοϊστορικῆς μεταλλαγῆς, μεταφράζεται στὴ λήξη τῶν συγκρούσεων, ποὺ ἔφεραν σὲ ἀντιπαράθεση τις δύο κοσμοθεωρίες ἢ τὰ δύο πολιτικο-οικονομικὰ συστήματα ἢ τις πειραματικῆς ἰδεολογίας, ποὺ προκαλοῦσαν μιὰ μορφή ἰσορροπίας, τῆς ὁποίας ἡ ἀναίρεση σήμερα προκαλεῖ ἀλλαγὴ στρατηγικῶν μέσα στὴ σύγχρονη Οἰκουμένη.

Μιὰ ἄλλη συνέπεια ἀφορᾷ στὴν διεθνή οικονομία, ποὺ ὑποτάσσει τις ἐθνικῆς πολιτικῆς καὶ τὸ ρόλο τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας τῶν κρατῶν. Ζοῦμε τὴν ἐποχὴ τῆς ὑποχωρήσεως τῆς πολιτικῆς, ὅπου οἱ πολῖτες ἔξαναγκάζονται νὰ θεῶνται παθητικότερα καὶ ἀπαντοῦν στὴν πολιτικὴ δεοντολογία μετὰ μαζικὴ ἀποχὴ ἀπὸ τις ἐκλογικῆς διαδικασίες, συναινοῦν στὴν ἀναθέσμανση τοῦ ἐθνικισμοῦ καὶ τονῶνται ἀπὸ τὴ δυναμικότητα τῆς θρησκείας, ποὺ συνιστοῦν ἀσφαλῶς πηγῆς νέων μορφῶν σύγκρουσης.

Ἡ διάλυση τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ ἡ μονοκρατορία τῶν Η.Π.Α. ὡς χωροφύλακα τῆς ὑδρογείου μετὰ τὴν ἀνοχὴ τῶν συγχρόνων κρατῶν καὶ ἡ ἡγεμονία τοῦ δολλαρίου προβάλλουν ἔντονα:

1. τὸ κράτος δικαίου,
2. τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα,
3. τὴν ἰσχυροποίηση τοῦ διεθνοῦς δικαίου,
4. τὴ διαφοροποίηση Βορρᾶ καὶ Νότου καὶ
5. τὸ τέλος τῶν ἰδεολογιῶν, ὅπως τις γνωρίζουμε ὁ κόσμος ποὺ ἀπέρχεται.

Ἐμπρὸς στὰ παραπάνω κοινωνικὰ φαινόμενα ἀποτυγχάνουν οἱ κοινωνικῆς καὶ οικονομικῆς θεωρίες, ποὺ φαίνονται νὰ προβλέπουν κάθε τυχόν ἰδεολόγημα ποὺ προσπαθοῦν νὰ ἐπιβάλουν οἱ διαχειριστῆς τῆς τύχης τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς μας.

Ἐκεῖνο, ποὺ πρέπει νὰ ὑπογραμμισθεῖ εἶναι ὅτι ὁ πολιτικο-οικονομικὸς χώρος γρήγορα βρήκε τὴν μονοκρατορία του. Τὸ πρόβλημα εἶναι ἂν μαζί με τὴν μονοκρατορία στὸν κόσμον, θὰ ἐπηρεασθεῖ καὶ ἡ μελλοντολογία ὡς εἶδος φιλοσοφίας ἢ κοινωνιολογίας τῆς κοινωνίας μας.

Μέλημα τῆς σύγχρονης πολιτικο-κοινωνικῆς μεταλλαγῆς στὸ δρόμο τῆς πορείας τῶν ἀλλαγῶν, ποὺ ἐπιφυλάσσει ὁ αἰώνας ποὺ ἀνατέλλει, σὲ συνάρτηση μετὰ τὸ νέο συσχετισμὸ δυνάμεων, ὅπως, σήμερα, προβάλλονται στὸν ἄνθρωπο εἶ-

ναι ή φροντίδα για τὸ ἄτομο τοῦ 21ου αἰ. Οἱ δυνάμεις τῆς ἀμφισβητήσεως καὶ τῆς καταργήσεως τῶν παραδεδομένων δομῶν, ποὺ καλλιεργοῦνται ἀπὸ τὴν κατανάλωση, στρέφονται κατὰ παραδεδομένων κανόνων ἐπικοινωνίας, ἀλλὰ καὶ τῶν δημιουργουμένων κοινωνικῶν κινήματων, ποὺ παράγει ἡ νέα τάξη πραγμάτων στὸ τέλος τοῦ αἰῶνα μας. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ εἶδηση, ποὺ διέτρεξε τὰ κρατικὰ καὶ τὰ διεθνή μέσα ἐνημέρωσης σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία καταργεῖται ἡ διάκριση τῶν φύλων καὶ ἡ καθιέρωση ἀντίληψης νὰ διακρίνονται τὰ ἄτομα ἀνάλογα μὲ τὸ τί αἰσθάνονται, ποὺ πρόκειται νὰ θεσμοθετήσει παγκόσμιο συνέδριο, τὸ ὁποῖο θὰ συγκληθεῖ στὴν Κίνα ἀπὸ τὸν Ο.Η.Ε., τοὺς προσεχεῖς μῆνες. Καὶ διερωτᾶται κανεὶς: Ἐπικεῖται μὲ τὴ νέα τάξη πραγμάτων ἡ ἀλλαγὴ τῆς καθιερωμένης ἠθικῆς ἀντιλήψεως τῆς κοινωνίας μας; Ἐπανερχόμεθα στὰ εἰδωλολατρικὰ χρόνια καὶ στὴ ρωμαϊκοῦ τύπου κοινωνία καὶ ἠθικὴ; Ἡ ἄμεση ἀντίδραση τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴ φωνὴ τοῦ «ἀλάθητου» (sic) Ἀρχιεπισκόπου της, πρόκειται νὰ ἀποκόψει τὴν τάση αὐτὴ καὶ νὰ θέσει φραγμὸ στὴν ἀχαλίνωτη αὐτὴ τάση;

Βέβαια, ἐδῶ δὲν θὰ ἀξιολογήσω τὴ φιλοσοφία τοῦ Κ. Μάρξ, ἀλλὰ ἐπισημαίνω τὰ πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ ἀποτελέσματα, ποὺ προκάλεσε στὸν πολιτικὸ καὶ κοινωνικὸ κόσμο τότε τὸ κίνημα τοῦ Διαφωτισμοῦ, ἀνάμεσα στὰ 1890 μέχρι τὸ ἔτος 1990, ἓνα δηλ. αἰῶνα. Τόσο ἐκράτησε ὁ ἔρωτας φιλοσοφίας καὶ πολιτικῆς, θεωρίας καὶ πράξεως, φιλοσοφίας καὶ ἀνθρωπολογίας, κοινωνιολογίας καὶ ψυχολογίας. Ὅλα αὐτὰ ἀνοῖξαν νέα πορεία στὴν κοινωνία τοῦ αἰῶνα, ποὺ παρέρχεται, μὲ τὴ δυναμικὴ παρουσία τοῦ Φρόντι στὸ μετα-διαφωτιστικὸ χῶρο τῆς φιλοσοφίας.

Μέσα στὸ χῶρο καὶ τὸ πνεῦμα τῆς μεταλλαγῆς, ποὺ προκάλεσε ἡ διχοτόμηση τῆς οἰκουμένης σὲ ἀντιμαχόμενα καὶ ἀντίρροπα στρατόπεδα, τὸ παρήγορο εἶναι ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ αἰῶνα, ποὺ εἰσέρχεται στὸν ἱστορικὸ χῶρο, ἐσημειώθησαν δύο ἐνδιαφέρουσες πρωτοβουλίες, ποὺ θέτουν τὶς προϋποθέσεις γιὰ νὰ μεταλλάξουν καὶ τὸ θρησκευτικὸ γίγνεσθαι τοῦ πλανήτη.

Τόσα χρόνια πρὶν οἱ σχέσεις Ἀνατολῆς καὶ Δύσης ἦταν τεταμένες. Τὸν πάγο αὐτὸ διέλυσε μέχρις ἐνδὸς σημείου ὁ πατριάρχης Ἀθηναγόρας ποὺ μπόρεσε νὰ βρεῖ κοινὸ λεξιλόγιο, ἔστω καὶ πτωχό, μὲ τὸν πάπα Παῦλο τὸν ΣΤ' στὰ χῶμα-

τα τῆς Ἁγίας Πόλης. «Τόσα χρόνια δὲν εἶχαμε καμιά ἐπαφή, γι' αὐτὸ σήμερα δὲ γνωρίζουμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο». Ἡ ἀλήθεια αὐτὴ δείχνει τὴν πίκρα τῆς ἱστορίας, τὴ διαίρεση, τὴν ἀποξένωση, ἀνάμεσα στὶς δύο ὄψεις τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ταυτόχρονα, ὅμως, ἐπισημαίνει καὶ τὸ πνεῦμα συμφιλώσεως, ποὺ ὀδηγεῖ στὴ σύσφιξη τῶν σχέσεων καὶ τῆς ἀναδομῆς τῆς Ἐκκλησίας. Πρέπει νὰ τονίσουμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἰδρύσεώς της, οὐδέποτε ἀπεποιήθη τὸ διάλογο εἴτε μὲ αἰρετικούς εἴτε μὲ ἀλλόθρησκους εἴτε μὲ εἰδωλολάτρες εἴτε μὲ σχισματικούς. Πάντα ἐφήρμοζε τὴν προτροπὴ τοῦ ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου «τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω», γιὰ νὰ τοὺς φέροι καὶ νὰ τοὺς ἐπαναφέρει στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ διάλογος αὐτὸς ποὺ περνοῦσε καὶ μέσα ἀπὸ τὶς οἰκουμενικὲς Συνόδους ἔδειχνε τὴν ἀρμονικὴ συμβίωση τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσης. Χαρακτηριστικὲς εἶναι οἱ ἐνωτικὲς προσπάθειες οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀνεξάρτητα ἀπὸ ποῦ προήρχετο ἡ πρωτοβουλία καὶ ποῦ ἐνομιζέτο ὅτι ἐταμειοῦτο ἡ χάρις τῆς σωτηρίας. Τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ θεῖα Πρόνοια προετοίμαζε τοὺς ἀνθρώπους γιὰ τὴ σωτηρία τους μέσα στὴν Ἐκκλησία καὶ μόνο, εἴτε μὲ τὶς ἱεραποστολὰς πρὸς ἀνατολὰς εἴτε μὲ τὶς παροικίες πρὸς δυσμὰς.

Τὴ δευτέρη δεκαετία (1919-1920) τοῦ αἰῶνα μας τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἀνέλαβε τὴν πρωτοβουλία νὰ προκαλέσει τὶς συνειδήσεις τῶν χωρισμένων χριστιανῶν καὶ Ἐκκλησιῶν, ποὺ ὠδήγησε στὴν ἰδρυση τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν γιὰ νὰ προετοιμάσει τὴν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ ἔθεσε τὴ βάση τῆς ἀλληλογνωριμίας τῶν χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν καὶ τὸν παραμερισμὸ τῶν πολλαπλῶν παρεξηγήσεων, ποὺ ἐδηλητηρίαζαν τὴν «Ἀγάπη» τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ τοῦ σταυρωθέντος Ἰησοῦ. Ἡ ἀλληλογνωριμία αὐτὴ, φαίνεται, ὅτι προσέφερε ἀρκετὰ στὴ γνωριμία τῶν ἀνθρώπων μέσα ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία τῆς θρησκείας καὶ παραμέρισε πολλὰ ἀπὸ τὰ αἷτια τῶν ἐθνικιστικῶν κινήματων πολλῶν λαῶν.

Σήμερα, ἡ πολιτικὴ μεταλλαγὴ τῆς Οἰκουμένης φέρνει στὸ φῶς τῆς ἐπικαιρότητας μιὰ ἄλλη προσπάθεια, ποὺ ἔχει τὸν ἴδιο στόχο, τὴν ἐνότητα δηλ. τῶν χριστιανῶν καὶ τὴ διατήρηση τοῦ ἀλώβητου καὶ ἄρραφου χιτώνα τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Δύσης, ἔπειτα ἀπὸ τὴ σύγ-

κληση τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου, φαίνεται ὅτι ἀρχίζει νὰ ἀπεγκλωβίζεται ἀπὸ κάποια ταμπού πού τὴν κρατοῦσαν δέσμοι τῶν ρωμαϊκῶν ἐπεκτατικῶν τῆς ἀντιλήψεων καὶ ἀρχίζει νὰ κατανοεῖ τὶς εἰλικρινεῖς διαθέσεις, πού χαρακτηρίζουν τὴν Ἐκκλησία τῆς Νέας Ρώμης, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τὴν ἄρση τοῦ Σχίσματος τοῦ ἔτους 1054 καὶ τὸν τόμο τῆς ἀγάπης τοῦ ἔτους 1971. Σήμερα πού τὰ τεῖχη τῶν διαφορῶν καὶ τῶν ἰδεολογιῶν πέφτουν, καὶ οἱ προαιώνιοι ἐχθροὶ συνομιλοῦν γιὰ τὴν εἰρήνην στὸ ἴδιο τραπέζι, νομίζω ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ συνεχίζεται ἡ διαίρεση τῶν Ἐκκλησιῶν, ὄχι μόνον Ἀνατολῆς καὶ Δύσης, ἀλλ' οὔτε καὶ τῶν λεγομένων «Προχαλκηδονίων» Ἐκκλησιῶν καὶ νὰ μὴ θέλουν νὰ βρεθεῖ λύση στὸ πρόβλημα τῆς ἐπινόησης τῆς Οὐνίας, πού θυμίζει ἄλλους καιροὺς.

Τὴ φορὰ αὐτῆ, ἡ προσπάθεια ἔρχεται ἀπὸ τὸ δυτικὸ τμήμα τοῦ Χριστιανισμοῦ μὲ Ἐγκύκλιο ἐπιστολή, τὴν *Oriente Lumen* (TO ANATOLIKON ΦΩΣ), πού ὁ προκαθήμενος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐξαπέλυσε πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὶς ἀπαράδεκτες προϋποθέσεις ὅμως, διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν, ὡς ἀναφέρομε στὴ συνέχεια.

Τὰ ἐκκλησιαστικὰ συμμεταβάλλονται μὲ τὰ πολιτικὰ πράγματα, ἢ ἡ ἐνοχὴ τῆς ἱστορίας γίνεται σήμερα θέμα τῆς ἐπικαιρότητας; Ἡ καθολικοποίηση τῶν κοινωνικῶν σχέσεων ἀποτελεῖ ἤδη γεγονός. Τὸ ἄτομο γίνεται ἐκ νέου μέλος τῆς νέας οἰκουμένης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, πού βρίσκεται σὲ ἐξέλιξη. Ὁ χώρος τῶν τεχνικῶν ἐπιτευγμάτων, τῆς τηλεπικοινωνίας καὶ τῶν σχέσεων ἰσχύος εἶναι πλέον ἐνιαῖος. Ἡ καθολικοποίηση αὐτῆ, σήμερα, δὲν ἀποτελεῖ οὔτε ἐξανθρωπισμὸ τοῦ ἀτόμου, οὔτε προβολὴ τῶν ὀρθολογιστικῶν ἐνεργειῶν του. Ὅταν παραμερίσουμε τὰ διάφορα ἠθικολογικὰ λογύδρια, πού κατὰ καιροὺς ἀκούονται, ὑπάρχουν δύο δυνατότητες ἢ ἐπιστρέφουμε ὀπίσω, σταματοῦμε τὴν ἐξέλιξη τῆς ἱστορίας καὶ ἐπιμένουμε στὴν ἰδέα τῶν διαιρέσεων, ἢ βυθίζουμε τὴν ἱστορικότητα στὴν ἀνάγκη τῆς πραγματικότητας τῆς ζωῆς καὶ προσπαθοῦμε νὰ σκεφθοῦμε τὴν ἀλλαγὴ τῆς ἀλλαγῆς μακριὰ ἀπὸ τὰ σφάλματα τῶν ἀτόμων, πού διεμόρφωσαν τὴν ροὴ τῆς ἱστορίας καὶ τὰ ἱστορικὰ γεγονότα.

Ἡ παπικὴ ἐγκύκλιος *Oriente Lumen* προδιαγράφει αὐτὴ τὴν τάση, ἀφοῦ προδίδει τὴ διάθεση νὰ ἐπανεξετασθεῖ τὸ σχίσμα τῶν Ἐκ-

κλησιῶν κάτω ἀπὸ τὰ νέα δεδομένα, μὲ νηφαλιότητα καὶ ψυχραιμία καὶ ἱστορικὴ διαύγεια, πού φαίνεται ὅτι διεμόρφωσε ἡ Β' Βατικανὴ Σύνοδος (1960-1965) μὲ τὴν πλουσία λειτουργικῆς μεταρρύθμιση καὶ τὴν μελέτη ἀπὸ τὰ μέλη τῆς τῶν προβλημάτων τοῦ 21ου μ.Χ. αἰώνα. Κατὰ τὸν Πάπα Ρώμης ἡ Ἐγκύκλιος αὐτῆ, προτείνει τὴ γεφύρωση τῶν ἱστορικῶν ἀντιθέσεων καὶ γενικὰ ὅ,τι διήρесе τὸ Βυζάντιο καὶ τὸ Κράτος τοῦ Καρόλου τοῦ Μεγάλου, Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, Ὁρθοδοξίας καὶ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ. Ἐρχεται τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἢ ἡ πολύχρονη ἐμπειρία προσδίδει σύνεση καὶ σοφία; Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ θὰ πρέπει νὰ προσεχθεῖ ὅτι ὁ Πάπας Παῦλος ὁ Β' «ζητεῖ ἀπὸ τοὺς καθολικοὺς τῆς Δύσεως νὰ ἀνακαλύψουν καὶ νὰ ἐγκολπωθοῦν τὶς πνευματικῆς, λειτουργικῆς καὶ μοναστικῆς παραδόσεις τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ὅσων ἔχουν κοινωνία μὲ τὴν Ρώμη καὶ ὅσων ἔχουν χωρισθῆ ἀπ' αὐτὴν» (Βλέπε ἐφημερίδα «Καθολικὴ» ἀριθ. 2780/16.5.95). Τὸ πρόβλημα δημιουργεῖται διότι ἡ Ἐγκύκλιος θεωρεῖ τὴν Ὁρθόδοξη Ἀνατολικὴ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ὅτι «ἔχει χωρισθεῖ ἀπὸ τὴν Ρώμη» πράγμα πού ἐπαναφέρει στὴν ἐπιφάνεια ἀποφασισθέντα κατὰ τὴν Α' Βατικανὴ Σύνοδο καὶ μεταγενέστερα περὶ «ἐπιστροφῆς τῶν Ὁρθόδοξων εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Ρώμης».

Βρισκόμαστε, νομίζω, σήμερα στὴν εὐχάριστη θέση νὰ διαπιστώσουμε ὅτι εὐδοκίᾳ τοῦ μεγάλου Θεοῦ ὀδεύουμε πρὸς τὴ μεγάλη ἡμέρα τῆς ἐνότητας τῆς χριστιανικῆς οἰκογένειας καὶ τὴ συμπλήρωση τῆς ἱστορικῆς ἀποφάσεως Ἀθηνᾶγορα - Παύλου τοῦ V μὲ τὴν ἄρση τοῦ ἱστορικοῦ σχίσματος τοῦ ἄρραφου χιτῶνος τοῦ Κυρίου. Τὸ ἔργο τῆς συγγραφῆς τοῦ βιβλίου τῆς θείας Ἀποκαλύψεως τοῦ ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, θὰ ἀποκαλύψει στὸν ἄνθρωπο τῆς ἐποχῆς μας νέες διεκκλησιαστικῆς διαστάσεις τῆς θρησκευτικῆς μας ζωῆς. Ἡ νῆσος Πάπμος καὶ ἡ Ρώμη, ὅπου πρόκειται νὰ συναντηθοῦν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Ἀνατολικῆς καὶ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας θὰ μᾶς ἐκπλήξουν;

Μετὰ τὴν κατεδάφιση τοῦ τεῖχους τοῦ Βερολίνου, τὸ σύμβολο τῆς πολιτικῆς πολυαρχίας, θὰ ἀκολουθήσει τὸ γκρέμισμα τῶν θρησκευτικῶν τευχῶν, πού ὕψωσε ὁ ἐγωϊσμός καὶ ἡ μισαλλοδοξία κλήρου καὶ λαοῦ; Ἡ μήπως ἐφθασε ἡ ἐποχὴ νὰ ξαναζήσουμε τὴν ἐποχὴ τῆς ρωμαϊκῆς ἐνότητας; Τότε ἡ οἰκουμένη ζοῦσε τὴν ρωμαϊκὴ

Η ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ

Τοῦ π. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΙΑΗ, ψυχιάτρου-θεολόγου

Παράδοση δὲν εἶναι μόνον αὐτὸ ποὺ μᾶς παραδίδεται ἀλλὰ κυρίως αὐτὸ στὸ ὁποῖο καλούμεθα νὰ παραδοθούμε. Στὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας ἡ διακονία τοῦ πλησίον θεωρεῖται μὴ ἠθικῶς καλὴ πράξη ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἔργο «κοινωνίας» ποὺ πρῶτα ἀπ' ὅλα ἐπιτελεῖται στὸν ἐσωτερικὸ κόσμο τοῦ ἀνθρώπου καὶ φανερώνει τὴν πορεία πρὸς τὸ «καθ' ὁμοίωσιν» μὲ τὸν οἰκτιρόμονα καὶ ἐλεήμονα Θεό. Συνεπῆς σ' αὐτὴ τὴν παράδοση ἡ παλαιότερη ἀλλὰ καὶ ἡ πρόσφατη ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας διανθίζεται καὶ σημασιοδοτεῖται ἀπὸ ἔργα καὶ ἐκδηλώσεις διακονίας τοῦ πάσχοντος συνανθρώπου, σὲ βαθμὸ ποὺ θὰ ἦταν μᾶλλον ἀδιανόητο νὰ αἰσθάνεται κανεὶς ἐνεργὸ μέλος τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας παραμένοντας ἀμέτοχος σ' αὐτὴν τὴν πνευματικὴ κληρονομιά.

Μέσα στὴ μεγάλη ἐκκλησιαστικὴ μας οἰκο-

γένεια — ἔτσι νιώθουμε τὴ Μητρόπολὴ μας — τὸ αἶτημα τῆς ἔμπρακτης βίωσης τῆς κοινωνίας τῆς ἀγάπης κάτω ἀπὸ τὶς συγκεκριμένες συνθήκες, ποὺ ζεῖ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, μᾶς καλεῖ καὶ μᾶς ὑποχρεώνει στὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴν ὀργάνωση τῆς φροντίδας γιὰ τὰ πάσχοντα καὶ ἀναξιοπαθοῦντα μέλη τῆς. Ἀσφαλῶς ὁ φυσικὸς χώρος γι' αὐτὴ τὴ διακονία εἶναι ἡ ἐνορία, ἐκεῖ ὅπου ἡ ζωὴ τῶν πιστῶν δορυφορεῖται γύρω ἀπὸ τὸ θυσιαστήριο καὶ ἡ Εὐχαριστία δίνει τὸ μέτρο καὶ τὸ νόημα σὲ κάθε ἔργο καὶ δραστηριότητα.

Ὅμως ὑπάρχουν κάποιες κατηγορίες ἀναξιοπαθούντων ποὺ χρειάζονται εἰδικὴ μέριμνα καὶ φροντίδα ὑπὸ συνθήκες καὶ προϋποθέσεις ποὺ ξεπερνοῦν τὰ ὅρια τῶν δυνατοτήτων μιᾶς ἐνορίας. Σ' αὐτὴ τὴν κατηγορία συγκαταλέγονται καὶ οἱ ἀπόμαχοι τῆς ζωῆς. Οἱ ἄνθρωποι τῆς τρίτης ἡλικίας ποὺ στὸ ἡλιοβασιλεμα τῆς ζωῆς τους συγκυρίες κοινωνικῆς, οἰκογενειακῆς ἢ ἡ

κυριαρχία. Σήμερα, καλούμεθα νὰ ζήσουμε τὴν ἀμερικανικὴ ἀστυνόμευση τῆς οἰκουμένης; Ἡ Ἀνατολὴ καλεῖται καὶ πάλι νὰ συμβάλλει στὴν διάπλαση τοῦ ἐπερχόμενου πολιτισμοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ ὄχι μόνο. Ἡ ἄλλη ὄψη τοῦ Βυζαντίου καὶ τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ θεωρεῖται καὶ σήμερα πολὺτιμη καὶ ἀποτελεσματικὴ, γιὰ τὴν περιφρούρηση τοῦ κινδύνου ἐξ Ἀνατολῶν, προερχομένου κυρίως ἀπὸ τὸν ἰσλαμικὸ φανατισμό.

Ἡ σκέψη αὐτὴ θυμίζει τὸ «ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἐξ ὕψους ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ἀνατολὴ ἀνατολῶν καὶ οἱ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ εὗρομεν τὴν ἀλήθειαν καὶ γὰρ ἐκ τῆς Παρθένου ἐτέχθη ὁ Κύριος» (Ἐξαποστειλάριον Ἑορτῆς Χριστουγέννων). Αὐτὸ εἶναι τὸ ὑποσυνειδητὸ μήνυμα τῆς Ἑγκυκλίου Orientale Lumen; Ἡ εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ Βυζαντίου; Ἡ πρόκειται γιὰ τὴν ἀναγνώριση τοῦ ἔργου τῆς ἱστορίας μὲ θέμα τὴ συμβολὴ τοῦ Βυζαντίου στὴ διάπλαση ἐπὶ αἰῶνες τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ στὴν περιφρούρησή της ἀπὸ τὸν ἐξ Ἀνατολῶν κίνδυνο, ἄλλοτε ἀπὸ τὸ θρησκευτικὸ συγκρητισμὸ καὶ σήμερα ἀπὸ τὴν ἰσλαμικὴ ἐξέδραση;

Τὸ Φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας ἐμελλε νὰ διέλθει μέσα ἀπὸ τὸ δυτικὸ Διαφωτισμὸ, γιὰ νὰ ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας, ὥστε νὰ μπορέσουν νὰ δοῦν τὸ παρελθὸν καὶ νὰ προδιορίσουν τὶς ἀνάγκες τοῦ μέλλοντος, τοῦ ἀνθρώπου τοῦ 21ου αἰ., τῆς θρησκείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ὁ ρόλος ἐμπρὸς τὸ μέλλον εἶναι ἐνοπιὸς καὶ ὄχι διαιρετικὸς. Πόσο ἄραγε ἡ προοπτικὴ αὐτὴ θὰ μπορέσει νὰ ἐπιδράσει στὴν ἰσορροπία τοῦ ἀτόμου καὶ κατ' ἐπέκταση τῆς Κοινωνίας, ποὺ ἄρχισε νὰ διαμορφώνεται;

Ἐκεῖνο πάντως ποὺ φαίνεται νὰ ἔχει σημασία εἶναι ὅτι ὁ ρόλος τῆς πνευματικῆς ἀνατάσεως, ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ ἰσχύει ἀκόμη καὶ στὶς ἡμέρες μας καὶ τίθεται ὡς προϋπόθεση τῶν πολιτιστικῶν στοιχείων τῆς τρίτης χιλιετίας. Μὲ ἄλλα λόγια, τὸ Βυζάντιο καὶ ἡ Ὁρθοδοξία ὑπὸ τὴ φωτισμένη καθοδήγηση τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου βρίσκεται στὴν ἐπικαιρότητα καὶ συμβάλλει στὴν ὁμαλοποίηση τῆς νέας τάξεως πραγμάτων, ποὺ δημιουργεῖται κατὰ τὴν ἀνατολὴ τοῦ 21ου αἰῶνα.

κατάσταση της υγείας τους βάζει έπιτακτικό τὸ ἐρώτημα ποῦ θὰ στεγαστοῦν καὶ ποιὸς θὰ τοὺς φροντίσει. Ἄνθρωποι ποὺ βρέθηκαν ξαφνικά ἀνήμποροι ἢ κατάκοιτοι χωρὶς κάποιο συγγενῆ ἢ φίλο νὰ τοὺς κάνει λίγη συντροφιά καὶ νὰ τοὺς δώσει ἓνα ποτήρι νερὸ ἢ —ἀκόμα χειρότερα— νὰ τοὺς πλύνει, νὰ τοὺς ἀλλάξει καὶ νὰ τοὺς ταΐσει. Ἄλλὰ καὶ «ἐλαφρότερες» περιπτώσεις μοναχικῶν ἡλικιωμένων ποὺ καθὼς τὰ χρόνια περνοῦν, οἱ δυνάμεις λιγοστεύουν καὶ τὰ οἰκονομικὰ εἶναι ἀσθενῆ ἀντιμετωπίζουν μὲ ἀγωνία τὸ ἐρώτημα ποιά ποιότητα θὰ ἔχει ἡ λίγη ζωὴ ποὺ τοὺς ἀπομένει καὶ πόσο ἀξιοπρεπῆς θὰ εἶναι ὁ θάνατός τους.

Εἶναι εὐκόλο νὰ ἀναζητᾶ κανεὶς ὑπευθύνους ὅταν βρῖσκεται μπροστὰ σὲ τέτοιες τραγικὲς καταστάσεις, ἀλλὰ δὲν εἶναι εὐκόλο οὔτε σωστὸ νὰ ἐνοχοποιεῖς τὰ παιδιὰ ἢ τοὺς συγγενεῖς ὅταν κι αὐτοὶ δοκιμάζονται ἀπὸ προβλήματα ἄλλα, μεγάλα καὶ δυσβάσταχτα. Τί νὰ ἀπαντήσῃ κανεὶς στὸ γιὸ ποὺ δὲν ξέρεῖ πῶς νὰ φροντίσει τὴ γριὰ μάνα, ποὺ ἡ γυναῖκα του πρέπει νὰ χειρουργηθεῖ ἀπὸ ἀρρώστια σοβαρῆ, ὑπάρχουν καὶ τρία παιδιά, τὸ σπίτι εἶναι μικρὸ καὶ τὰ οἰκονομικὰ ἄσχημα; Ὅμως γιὰ ὅσους θέλουν νὰ ζοῦν πραγματικὰ τὸ γεγονός τῆς Ἐκκλησίας τὰ πράγματα παίρνουν πάντοτε ἄλλη μορφή καὶ διαστάσεις. Τὸ πρόβλημα τοῦ καθενὸς παύει νὰ εἶναι ἀτομικὸ ἢ οἰκογενειακὸ καὶ γίνεται πρόβλημα ὅλων μας, ὅσων πιστεύουμε ὅτι «ἐν σώμᾳ ἔσμεν οἱ πολλοὶ» καὶ ὅτι ὅταν πάσχει ἓνα μέλος τοῦ σώματος τότε ὅλοι πάσχουμε.

Ἐπίσκοπος στὴν πνευματικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ καλεῖ τὸν ἐπίσκοπο νὰ προΐσταται σὲ «καλὰ ἔργα», δειλὰ στὴν ἀρχὴ ἀλλὰ χωρὶς δισταγμούς, ὁ Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Ἰερώνυμος ἀποφάσισε νὰ ἐπεκτείνει τὶς δραστηριότητες τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, ἀποτολμώντας τὸ ἀνοιγμα σ' ἓνα χώρο διακονίας δύσκολο, χωρὶς ἐξασφαλισμένες τὶς οἰκονομικὲς προϋποθέσεις, μὲ μόνη ἐγγύηση τὴν ἀκλόνητη βεβαιότητα, ὅτι ὁ Κύριος θὰ στηρίξει κι αὐτὴ τὴν προσπάθεια. Τὴν ἄρση κάθε ἀναστολῆς καὶ τὴν τελικὴ ὠθηση ἔδωσαν δύο γεγονότα ποὺ ἀξίζει νὰ ἀναφερθοῦν γιατί εἶναι ἐνδεικτικά.

Ὁ «πατὴρ Ἰερώνυμος», ὅπως τὸν ἤξεραν ἀπὸ χρόνια οἱ ἄνθρωποι στὴ Βοιωτία, συνεχίζει καὶ τώρα ὡς νέος Μητροπολίτης νὰ ἐπισκέπτεται ὅσους ἔχουν ἀνάγκη. Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς

δύο φιγοῦρες τραγικὲς τὸν συγκλονίζουν μὲ τὴν ὀδυνηρὴ ἀπλότητα τῶν αἰτημάτων ποὺ διατυπώνουν καὶ στὰ ὁποῖα συμπυκνώνεται συμβολοποιημένο σὰν σὲ ἀρχαία τραγωδία τὸ δράμα τους. Ἡ πρώτη, μιὰ γιὰ γιὰ κατάκοιτη ποὺ ζεῖ ὀλομόναχη στὸ κέντρο τῆς Λιβαδειᾶς, ζητᾶ σὲ κάθε ἐπίσκεψι νὰ τῆς κουρντίσει τὸ ξυπνητήρι πρὶν φύγει γιὰ νὰ ἔχει τοὺς κτύπους συντροφιά στὶς βασανιστικὲς, ἀτέλειωτες νύχτες μοναξιάς. Ὁ δεύτερος, ἓνας ἐνενηντάχρονος παπποῦς σὲ κάποιο χωριό, μοναχικὸς καὶ ἀνήμπορος πιά, ξαναζωντανεύει κάθε φορὰ ποὺ διηγεῖται τὶς ἀναμνήσεις του ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς νιότης ποὺ θυσιάσε πολεμώντας στὴ Μικρὰ Ἀσία κι ὕστερα παρακαλεῖ νὰ ἀφήσουν ἀνοιχτὸ φῶς τῆ νύχτα, προστασία ἀπὸ τὰ ποντίκια ποὺ δάγκωναν τ' αὐτιά του ὅταν ἀποκοιμιόταν.

Ἡ ἀπόφαση ἀρῆθηκε καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ 1982 τὸ διώροφο νεοκλασικὸ ἀρχοντικὸ, ποὺ εἶχε ἀρχικὰ κτισθεῖ ὡς κατοικία τοῦ ἐκάστοτε ἐπισκόπου, γίνεται τώρα τὸ σπίτι τῶν πρώτων τεσσάρων γερόντων. Τὰ προβλήματα εἶναι μέγала καὶ πολυποίκιλα, ὁμως ἡ προσπάθεια συνεχίζεται, σύντομα οἱ γέροντες γίνονται δεκατέσσερις —τόσους χωρὰ τὸ σπίτι— καὶ τὸ χαμόγελο ποὺ ἀνθίζει πάλι στὰ χεῖλη τῶν πονεμένων αὐτῶν ἀνθρώπων δίνει θάρρος καὶ δύναμη. Ἡ ἀρχὴ εἶχε γίνει, τὸ πείραμα εἶχε πετύχει, ὅλοι θὰ ἔπρεπε νὰ νιώθουν ἱκανοποιημένοι. Ὅλοι ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Μητροπολίτη, ποὺ κάθε μέρα νέες περιπτώσεις γερόντων ποὺ ὑποφέρουν κτυποῦν τὴν πόρτα τῆς ποιμαντικῆς του εὐαισθησίας γεννώντας νέες ἀγωνίες ἀλλὰ καὶ νέους ὀρματισμούς. Ἄλλωστε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἡ κρυφὴ ἐπιθυμία ἦταν νὰ κτισθεῖ ἓνα νέο μεγαλύτερο καὶ μὲ κατάλληλες προδιαγραφὲς οἶκημα στὴ Λιβαδειὰ ὥστε ὑπὸ τὶς καλλίτερες συνθήκες διαβίωσης νὰ βρῖσκουν ἀνθρώπινη ἀγάπη καὶ ζεστασιὰ ὅσο τὸ δυνατόν περισσότεροι ἡλικιωμένοι ἀδελφοί μας. Ταυτόχρονα ὑπάρχει ἔντονος προβληματισμὸς γιὰ τὴν ἀνάγκη νὰ ὑπάρξει κάποια ἀνάλογη προσπάθεια στὴ Θήβα.

Ἀπρόσμενα, ὅπως ὅλες οἱ δωρεὲς τῆς Χάριτος, ἓνα γεγονός ἔρχεται νὰ φτερώσει τὶς ἐλπίδες, γιὰ νὰ ἀκολουθήσῃ μετὰ ὁ πειρασμὸς καὶ ἡ ἀπογοήτευση. Μιὰ παλιὰ οἰκογένεια τῆς Θήβας ἀνταποδίδει τὴ βοήθεια, ποὺ δέχτηκε ὅταν οἱ σεισμοὶ ποὺ ἐπληξαν τὴν περιοχὴ τῶν Θηβῶν τοὺς ἀνάγκασε νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ σπίτι τους, δωρίζοντας τὸ οἰκόπεδο ποὺ ἦταν χτισμένο τὸ

άρχοντικό της οικογένειας στο κέντρο της πόλης, ώστε να κτιστεί ένα ίδρυμα φιλοξενίας ηλικιωμένων. Κι ενώ ύστερα απ' αυτό η οικοδόμηση του νέου ιδρύματος στη Θήβα αρχίζει με ταχύτατους ρυθμούς, καθώς ο πιστός λαός στηρίζει και ενισχύει την προσπάθεια με τρόπο συγκινητικό — συχνά ανώνυμα κι από το ύστερήμα του — ή αισιοδοξία κορυφώνεται όταν εξασφαλίζεται επίσης το κατάλληλο οικόπεδο και τα πρώτα χρήματα για να κτισθεί νέο ίδρυμα και στη Λιβαδειά.

Ἡ ἀπογοήτευση ἦρθε ἀναπάντεχα. Τὸ ἀρμόδιο ὑπουργεῖο δὲν ἐγκρίνει τὸ ἔργο, ἀρνούμενο νὰ χορηγήσει «ἄδεια σκοπιμότητας» καὶ ἐπικαλεῖται θεσμικὲς δυσκολίες. Τὸ ὄραμα κινδυνεύει νὰ σβήσει καὶ νὰ χαθεῖ θυσιασμένο στὸ βωμὸ πολιτικῶν σκοπιμοτήτων, ὅμως μιὰ ρηξικέλευθη ἀπόφαση ξαναζωντανεύει τὴν ἐλπίδα. Ὁ Μητροπολίτης ἀποφασίζει νὰ μετατρέψει σὲ χῶρο φιλοξενίας τῶν γερόντων τὸ περικαλὲς οἶκημα ποὺ στεγάζει τὴν κατοικία του καὶ τὰ γραφεῖα τῆς Μητροπόλεως. Δυσκολίες, ἐμπόδια, ἀλλὰ καὶ προσφορὰ καὶ συμπαράσταση συγκινητική, κάποτε ἀπὸ κεῖ ποὺ δὲν περιμένει κανεὶς, καὶ τελικὰ τὰ ἔργα ὀλοκληρώνονται. Στις 27.4.1991, σὲ ἀτμόσφαιρα πανηγυρική γίνονται τὰ ἐγκαίνια τοῦ ιδρύματος ποὺ παίρνει τὸ ὄνομα «ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΑΓΑΠΗΣ», στὴ Θήβα καὶ λίγο ἀργότερα στις 25.7.1991, μέσα σὲ ἐορταστικὴ λαμπρότητα ἐγκαινιάζεται τὸ ἴδρυμα τῆς Λιβαδειᾶς ποὺ ὀνομάζεται (χάρη στὸ παλιὸ ἐκκλησάκι ποὺ ὑπάρχει στὸν περίβολό του) «ΑΓΙΟΣ ΒΛΑΣΙΟΣ».

Τὸ ὄνειρο ἔγινε πραγματικότητα. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ συμπαράσταση μικρῶν καὶ μεγάλων δωρητῶν, ἀλλὰ καὶ μερικὴ ἐνίσχυση τοῦ κράτους, ἡ τοπικὴ μας Ἐκκλησία μπόρεσε νὰ δημιουργήσει δύο πρότυπα ἰδρύματα ἀγάπης στὴ Λιβαδειά καὶ τὴ Θήβα, ὅπου οἱ ἡλικιωμένοι ἀδελφοί μας βρῖσκουν φροντίδα καὶ περίθαλψη ἀλλὰ καὶ ἐλπίδα καὶ ἀνθρώπινη ζεστασιά.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε, ὅτι δὲν ἦταν καὶ δὲν θὰ εἶναι ποτὲ εὐκόλο ἔργο αὐτὴ ἡ διακονία. Εἶναι ἀσφαλῶς δυσάρεστη ἐκπληξη νὰ ἀντικρίζουμε στὴν ἐποχὴ μας ὄλο καὶ αὐξανόμενες ἀνάγκες γιὰ συμπαράσταση, φροντίδα καὶ περίθαλψη γερόντων, ποὺ ἡ ἀτομικὴ ἢ ἡ κοινωνικὴ τους κατάσταση εἶναι μερικὲς φορὲς τραγικὴ. Εἶναι ὅμως εὐχάριστη ἐκπληξη ὅταν μέσα ἀπὸ

μερικὲς δυσκολίες δύο μεγάλα πλέον κτιριακὰ συγκροτήματα, ἱκανὰ νὰ φιλοξενήσουν περισσότερα ἀπὸ 90 ἄτομα, μὲ ὀργάνωση καὶ ὑποδομὴ ποὺ στέκεται μὲ ἄνεση δίπλα σὲ ἀντίστοιχα εὐρωπαϊκὰ ἰδρύματα εἶναι πιὰ γεγονός. Πιστεύουμε πὺς ἡ ἔκφραση τῆς ἀγάπης ἔμπρακτα καὶ εἰλικρινά, πέρα ἀπὸ τὴν ἀνακούφιση τοῦ ἀνθρώπινου πόνου, ἀνοίγει καὶ τὴν καρδιὰ τῶν ἀνθρώπων στὴν ἀποδοχὴ τῆς Χάριτος κι ἐπομένως αὐτὴ ἡ δραστηριότητα εἶναι πρώτιστα ποιμαντικὴ πράξη παρὰ ἀνθρωπιστικὸ ἔργο. Ἄλλωστε κι αὐτὸς ὁ τομέας διακονίας δὲν ἀποτελεῖ ἀυτονομημένη δραστηριότητα προνοιακοῦ χαρακτήρα ἀλλὰ ἐκδήλωση ἐκκλησιαστικοῦ ἠθους καὶ ἔμπρακτη ἐφαρμογὴ τοῦ λατρευτικοῦ βιώματος ποὺ μᾶς καλεῖ νὰ «ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν».

Τώρα στὸ χῶρο τῆς Βοιωτικῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχει μιὰ ζεστὴ γωνιά γιὰ τὸν χειμαζόμενο ὑπερήλικα συνάνθρωπο. Ἐνα σπῆτι μέσα στὸ ὁποῖο θέλουμε καὶ προσπαθοῦμε οἱ γέροντες νὰ αἰσθάνονται ὅτι ἦρθαν νὰ περάσουν δημιουργικὰ καὶ αἰσιόδοξα τὸ ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς τους κι ὄχι ἕνα ἴδρυμα στὸ ὁποῖο ἦρθαν γιὰ νὰ πεθάνουν. Κι ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι κατάκοιτοι ἢ ἔχουν χάσει τὶς διανοητικὲς τους ἰκανότητες νὰ νοιώθουν τὴν ἐξασφάλιση ὅτι τὰ τέλη τους θὰ εἶναι «ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα καὶ εἰρηνικά».

Πρέπει ὅμως νὰ πῶμε ὅτι ὁ ὄραματισμὸς δὲν τελειώνει ἐδῶ. Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Μητροπολίτη γιὰ τὴν δημιουργία ἐνὸς ἀκόμα μεγαλύτερου ιδρύματος, μὲ ἄριστες προδιαγραφὲς κατασκευῆς καὶ λειτουργίας καὶ ἐξοπλισμένου μὲ ὅ,τι πιὸ σύγχρονο ἔχει νὰ ἐπιδείξει ἢ ἐξέλιξη τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας στὸν τομέα τῆς ἀνακούφισης τοῦ ἀνθρώπινου πόνου ὄχι μόνο εἶναι ζωηρὸ ἀλλὰ ἤδη ἀναφαίνονται στὸν ὀρίζοντα τὰ πρώτα σημάδια ὅτι κι αὐτὸ θὰ πάρει σάρκα καὶ ὀστά.

Δὲν μένει παρὰ νὰ εὐχηθοῦμε κι αὐτὸ τὸ ὄραμα νὰ γίνῃ πραγματικότητα ὥστε μὲ κάθε τρόπο ἢ Εὐαγγελικὴ ἐπιταγὴ «οὕτω λαμπάτω τὸ φῶς ἡμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. 5,16) νὰ γίνῃται πράξη εἰς τὸ διηνεκές.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

!!!

Καρδιοχτυπήσαμε. Καθλωθήκαμε. Συγκινηθήκαμε. Αγαλλιάσαμε. Δοξάσαμε τὸ Θεό. Εὐχαριστήσαμε τοὺς ἥρωες αὐτοὺς και τοὺς τιμήσαμε.

“Ὅλα τὰ ρήματα – τὸ καθένα χωριστὰ – κι ἔνας κόσμος συναισθημάτων. Ἡ ἀναφορὰ μας στὸν πολύνεκρο σεισμὸ τοῦ Αἰγίου – πού στοίχισε τὴ ζωὴ σὲ εἰκοσιεπτὰ ἄτομα – και ἀκριβέστερα στὶς ὑπεράνθρωπες προσπάθειες τῶν ἀνδρῶν τῶν Εἰδικῶν Μονάδων Ἀντιμετωπίσεως Καταστροφῶν, Ἑλλήνων και ἀλλοδαπῶν, οἱ ὅποιοι τίμησαν τὴ σημασία τῆς λέξεως Ἀνθρωπος.

Ἐπερέβαλαν ἑαυτοὺς, σὲ ὄλες τὶς περιπτώσεις τῶν προσπαθειῶν τους.

Ὅμως ἡ προσπάθεια μὲ θετικὸ ἀποτέλεσμα τῆς διασώσεως τοῦ ὀκτάχρονου Ἀνδρέα Μλόγδανου, μᾶς ἀφῆσε ἄφωνους.

Πολλοὶ κλάψαμε μαζί μὲ τοὺς ἥρωικούς ἀνδρες τῶν σωστικῶν συνεργειῶν, ἀπὸ ἀνακούφιση και χαρὰ.

Θὰ εἶναι λίγα τὰ ὅποια λόγια προσπαθήσουμε νὰ χρησιμοποιήσουμε.

Σ’ ἓνα μόνο σημεῖο θὰ σταθοῦμε και μ’ αὐτὸ θὰ κλείσουμε.

Μὲ τὶς λέξεις πού ὁ μεγάλῳψυχος πατέρας τοῦ Ἀνδρέα, εἶπε μία μόλις ἡμέρα μετὰ τὴ διάσωση τοῦ γιοῦ του: «Εἶναι ἓνα σύγχρονο θαῦμα. Και ἔγινε ἀπὸ τὸ Θεό. Μόνο ἡ πίστη μας στὸ Θεό, στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας και στὴν ἐθνική μας συνείδηση θὰ μᾶς βοηθᾶει καθημερινά. Τίποτε ἄλλο. Και κάτι ἀκόμη: Τώρα πού ἐγὼ γελῶ και χαίρομαι, ἄλλοι κλαῖνε γιὰ τοὺς δικούς τους...»!

– Εὐγε κ. Μλόγδανε. Μὲ τέτοια πίστη, μὲ τέτοια λεβεντιὰ και ἀνθρωπιὰ, σοῦ ἄξιζε ἡ μέγιστη χαρὰ πού ἀπῆλαυσε.

Εὐγε!

Πάντα ὑπάρχει λύση

Ὁ ἐλεύθερος χρόνος γιὰ τὰ παιδιὰ τοῦ 2000 εἶναι ἐλάχιστος. Τὰ μαθήματα τοῦ χοροῦ ἢ πιάνου και οἱ ξένες γλώσσες γεμίζουν τὶς ὥρες τους. Συμβαίνει μάλιστα τὸ παράδοξο, οἱ γονεῖς πού δὲν ἔχουν τὴν οικονομική δυνατότητα νὰ στείλουν τὰ παιδιὰ τους σὲ κάποια ἀπὸ ὄλες αὐτὲς τὶς δραστηριότητες, νὰ αἰσθάνονται ἐνοχές.

Ὅλοι μποροῦν νὰ βροῦν μὲ λίγη καλὴ θέληση και χωρὶς πολλὰ ἐξόδα, γιὰ τὰ παιδιὰ τους, δη-

μιουργικὲς δραστηριότητες. Τὰ μικρὰ παιδιὰ ἀγαποῦν τὰ χρώματα. Γιὰ νὰ βοηθήσετε τὴν ἀνάπτυξη τῆς φαντασίας τους, ἀγοράστε γιὰ παράδειγμα μπογιὲς και πινέλα και ἀφήστε τα νὰ ζωγραφίσουν σ’ ἓνα μεγάλο χαρτί.

Θέμα λεπτό

Ὅταν χαλάμε τὸ χατίρι ἐνὸς παιδιοῦ, δηλαδὴ τοῦ ἀπαγορεύουμε νὰ κάνει κάτι πού κατὰ τὴ γνώμη μας ἢ δὲν εἶναι σωστὸ ἢ εἶναι ἐπικίνδuno, θὰ πρέπει νὰ περιμένουμε τὴ βίαιη ἀντίδρασή του: θυμὸς, κλάματα, κλοτσιές...

Πολλοὶ γονεῖς ἀντιδρῶν και αὐτοὶ μὲ θυμὸ και φωνές, γιὰ νὰ συμμορφώσουν τὸ παιδί.

Αὐτὴ ἡ τακτική εἶναι λανθασμένη, γιὰ τὸ μόνο μὲ τὴν ἠρεμία και τὴ σταθερὴ στάση θὰ καταλάβει ὅτι ξεπέρασε τὰ ὅρια. Τὸ νὰ μὴ ὑποχωροῦμε στὶς παράλογες ἀπαιτήσεις τῶν παιδιῶν δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει μὲ τὸ παραμικρὸ νὰ δημιουργοῦμε δράματα και νὰ τοῦ ἀπογορεύουμε τὰ πάντα, ἀλλὰ νὰ τοῦ δείχνουμε ὅτι δὲν πρέπει νὰ ξεπερνᾶει τὰ ὅρια.

Περὶ ἐξετάσεων

Οἱ ἐξετάσεις εἶναι περίοδος μεγάλου ἀγχους και ἀγωνίας γιὰ τὰ παιδιὰ. Ἡ σκέψη και μόνο τῆς ἀποτυχίας τοὺς φορτίζει ψυχολογικά και πολλὲς φορὲς αὐτὴ ἢ φόρτιση τοὺς μπλοκάρει τόσο, πού ξεχνοῦν και αὐτὰ πού ἔχουν διαβάσει.

Σὲ μιὰ τόσο κρίσιμη περίοδο τῆς ζωῆς τους, οἱ ἔφηβοι ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ὑποστήριξη τῶν γονιῶν.

Ἡ καταπίεση θὰ διογκώσει τὰ προβλήματα και θὰ φέρει τὰ ἀντίθετα ἀποτελέσματα. Οἱ εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις δὲν πρέπει νὰ γίνουν ὁ ἐπιτέλες τῶν παιδιῶν, ἀλλὰ τὸ μέσο γιὰ μιὰ καλύτερη ἐπαγγελματική πορεία στὸ μέλλον.

Ἄς τὸ μάθουμε ἔστω και τώρα – κατόπιν ἐορτῆς – μιὰ και οἱ πολυποικίλες ἐξετάσεις εἶναι πάντα... μπροστὰ μας.

Τό... χαρτζιλίκι!

Ἀπὸ τὴν στιγμή πού τὸ παιδί ἀρχίζει νὰ καταλαβαίνει τὴν ἀξία τοῦ χρήματος, καλὸ εἶναι νὰ τοῦ δίνετε ἓνα μικρὸ χαρτζιλίκι, γράφει στὶς σελίδες βιβλίου ὁ διάσημος παιδοψυχολόγος John Pearce και ἐξηγεῖ γιὰ ποιούς λόγους εἶναι χρήσιμο:

— Διδάσκει στο παιδί την αξία των χρημάτων.

— Μαθαίνει να είναι πιο υπεύθυνος.

— Η χρήση των χρημάτων διδάσκει στο παιδί ότι οι πράξεις έχουν συνέπειες.

— Το χαρτζιλίκι δίνει στο παιδί ένα αίσθημα ανεξαρτησίας.

Το χαρτζιλίκι πρέπει να δίνεται τακτικά. Αν όμως το παιδί σπαταλήσει άμεσως το χρηματικό ποσό που του δώσατε, μην του δώσετε κι άλλα.

Τώρα το καλοκαίρι, είναι ο κατ'έξοχήν χρόνος εφαρμογής των θέσεων του διάσημου παιδοψυχολόγου.

Θεέ και Κύριε...

Στην Καλιφόρνια της Αμερικής, μεγάλες εταιρείες τυποποίησης τροφίμων «πλένουν» τις ντομάτες, τα χόρτα, το κρέας και άλλα τρόφιμα με... ραδιενέργεια για να σκοτώσουν τα μικρόβια! Και επειδή έχει ξεσηκωθεί ο κόσμος με την επικίνδυνη αυτή μέθοδο απολύμανσης, βρήκαν άλλο τρόπο «πλουσίματος»: το φωτόλουτρο!

Πρόκειται για ένα στιγμιαίο λουτρό φωτεινής ακτινοβολίας, πολύ μεγάλη έντασης, είκοσι χιλιάδες φορές μεγαλύτερης από την ένταση του ηλιακού φωτός!...

Αυτό!

Ανάμεσα σε 1.100 λάτρεις του σταυρολέξου, δέκα πήραν τις πρωτιές και σάρωσαν κύπελλα, μετάλλια και βραβεία. Στο ΣΤ' Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Σταυρολέξου, πρωταθλήτης Ελλάδος αναδείχθηκε ο 36χρονος οδηγός ταξί από την Αίγινα Νίκος Πασχάλης. Ξεχώρισε ο 89χρονος Κώστας Ανδρεάδης μεγαλύτερος σε ηλικία απ' όλους τους λύτες και οι δύο μικροί της παρέας Μαρία - Έλευθερία Συρίγου και Γιώργος Στυλιανίδης, 9 χρόνων! Τρείς χιλιάδες ήταν το σύνολο των προκριθέντων στο πρόγραμμα της στήριξης της ελληνικής γλώσσας, που αναπτύσσεται με τη συνεργασία του Πανεπιστημίου Αθηνών και της ΕΣΗΕΑ.

Κι αυτό!

Όνομάζεται Μαρία Βλασσοπούλου, είναι ογδόντα χρονών, συνταξιούχος του ΟΓΑ και κατοικεί στο Αγρίνιο. Της προάλλες παράτησε παιδιά και εγγόνια, μπήκε στο λεωφορείο και ήρθε στην Αθήνα για να πάρει μέρος στο... Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Σταυρολέξου!

Και να σκεφθείτε ότι δεν το παράτησε το σταυρόλεξο, ούτε μέσα στο... λεωφορείο!

Έλυνε συνέχεια σταυρόλεξα και μάλιστα δύσ-

κολα «για πολύ λίγους», μαυρίζοντας ή ίδια τα λευκά τετραγωνάκια!

Τί άλλο θα δούμε!

Πικάσο... ρομπότ! Όχι, δεν έγινε ρομπότ στόν... άλλο κόσμο ο Πικάσο. Άπλως «δάνεισε» το όνομά του σε ένα ρομπότ που... ζωγραφίζει στη Βοστώνη. Σχεδιάζει και ζωγραφίζει πάνω σε μουσαμά επιφανείας δύο τετραγωνικών μέτρων, κατευθυνόμενο μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή από τον Αμερικανό ζωγράφο Χάρολντ Κοέν.

Ο «Πικάσο» έκανε και την πρώτη του ατομική έκθεση έργων τον περασμένο μήνα στο Μουσείο της Βοστώνης.

Μήπως;

Παρά το γεγονός ότι η βόρεια Ευρώπη γνώρισε αρκετές βροχές φέτος, η Ισπανία υποφέρει από την ανομβρία και την ξηρασία, για τέταρτη συνεχή χρονιά. Και οι Ισπανοί αγρότες αποφάσισαν να κάνουν γνωστές τις ανησυχίες τους, διαδηλώνοντας στο κέντρο της Μαδρίτης και κουβαλώντας μαζί τους... καμήλες, ως τα μοναδικά ζωντανά με την κατάλληλη συμβολική παρουσία!

Η μεγάλη έφημερίδα «Ελ Παΐς», μάλιστα, προβλέπει ότι παρά τους περιορισμούς στην κατανάληση νερού που έχουν επιβληθεί, τα αποθέματα νερού θα εξαντληθούν μέχρι το τέλος του 1996, ενώ κάποιες περιοχές θα αρχίσουν να υποφέρουν από τον Οκτώβριο του 1995.

— Μήπως, τώρα, την καλοκαιρινή περίοδο πρέπει να θυμόμαστε συνεχώς την οικονομία ύδατος; Μήπως;

Ίδου ή Ρόδος, ίδου και ή Κοπεγχάγη!

Έμπρακτη ή συμβολή του Δήμου Κοπεγχάγης στην κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση της δανέζικης πρωτεύουσας: σε εκατόν πενήντα σημεία της πόλεως, τοποθέτησε συνολικά χίλια ποδήλατα, τα οποία οι πολίτες χρησιμοποιούν δωρεάν για τη μετακίνησή τους στο κέντρο. Τα ποδήλατα είναι μεταξύ τους «δεμένα» με το ίδιο σύστημα που χρησιμοποιούν για τα καροτσάκια τους όρισμένα Σούπερ Μάρκετς. Με ένα κέρμα είκοσι κορώνες που ο ενδιαφερόμενος εισάγει στο μηχανισμό συνδέσεως, το ποδήλατο απελευθερώνεται. Ο χρήστης παίρνει πίσω τα λεφτά του μόλις βάλει το δίτροχο στη θέση του.

Βαμμένα φούξια ζωηρό χρώμα, τα δίτροχα έχουν επίσης ηλεκτρικό μηχανισμό για να έντοπίζονται σε ακτίνα τριών χιλιομέτρων.

Και να αποθαυρνούνται οι κλέφτες ποδηλάτων!

Οί κυβερνήσεις τής Ευρωπαϊκής Ένώσεως μπροστά στο πρόβλημα τών αιρέσεων και τής παραθρησκείας

3. Όμοσπονδες Χώρες*

Τού π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ, Δρ. Θεολ. - Δρ. Φιλολ.

5. Τοποθέτηση τών κομμάτων κατά τή συζήτηση στη Βουλή

Στις 17.10.1991 συζητήθηκαν στη Βουλή τής Βάδης - Βυρτεμβέργης τὰ θέματα πού πρότειναν τὰ κόμματα SPD και CDU, μαζί με παρόμοια αίτηση του E-DP/DVP. Παραθέτουμε βασικές τοποθετήσεις εκπροσώπων τών κομμάτων, όπως ἐκτίθενται στα πρακτικά τής Βουλής (10 Landtag von Baden - Württemberg, Auszug aus dem Protokoll der 78. Plenarsitzung am 17.10.1991):

Κατά τή συζήτηση, ἐκ μέρους τής SPD πήρε τὸ λόγο ἡ βουλευτὴς Helga Solinger και ὑποστήριξε ὅτι «ἐπὶ μέρους περιπτώσεις ψυχικῆς ἐξάρτησης και καταστροφῆς κοινωνικῶν σχέσεων, οικονομικῶν ἐρειπίων, βαρῶν ψυχικῶν βλαβῶν, καταπιέσεων και ἀπειλῶν, πού γίνονται ὄλο και περισσότερο γνωστές, και χρεώνονται στη σαηντόλοτζ, ἀποτελοῦν ἐνδείξεις γιὰ μεθόδους και ἐνέργειες, πού ἔχουν μεγάλο ἐνδιαφέρον, ἀπὸ πλευρᾶς ποινικοῦ δικαίου».

«Ὁ τρομακτικὸς βαθμὸς διείσδυσης ἰδεῶν και μεθόδων τής Dianetik στὸ χῶρο τής οικονομίας και τής διοίκησης ἐπιχειρήσεων γίνεται ὄλο και πιὸ σαφές. Καὶ ἐρωτῶ: Συμβαίνει αὐτὸ και στὶς δημόσιες ὑπηρεσίες;». «Ὅσο πιὸ ἀνοικτὰ μιλοῦμε γι' αὐτὸ, τόσο λιγότερο θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθοῦν οἱ κανονισμοὶ ἠθικῆς ἐναντίον ἀτόμων πού ἀσκοῦν κριτικὴ και ἐναντίον πρώην θυμάτων, πού προβλέπονται γι' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις. Ἐναντίον ἐκείνων πού χαρακτηρίζονται «ἐχθροί», προβλέπεται συλλογὴ ὑλικού, με σκοπὸ τὸν ἐκβιασμό, ἀκόμη και τὸ «θάνατο». Παραθέτω ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴ σελίδα 270 τοῦ Βιβλίου Ἠθικῆς:

«Μπορεῖ μάλιστα νὰ συνίσταται σ' αὐτὸ, ὥστε ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς του, μέσα στὸ σκοτάδι νὰ πέσει ἀναίσθητος στὸ δρόμο ἢ ὡς ἐκπληξη γιὰ τὰ γενέθλια, ἕνα ὀλόκληρο ἐχθρικό στρατόπεδο νὰ ἐξαφανιστεῖ μέσα σὲ τεράστιες φλόγες». Ἡ ἴδια βουλευτὴς, ἀναφερόμενη στὴν ἀπειλὴ διαβρώσεως τής οικονομικῆς ζωῆς τής χώρας, ὑπογράμμισε τὴν ἀναγκαιότητα τής ἐνημέρωσης τοῦ χῶρου τής οικονομίας σχετικὰ μετὰ τὴ σαηντόλοτζ, ἢ ὅποια προσφέρει ὀλόκληρο πακέτο και τὴ διοίκηση και τὴ στρατηγικὴ τών ἐπιχειρήσεων και μέσω τέτοιων «προσφορῶν» ὁδηγεῖ τὶς ἐπιχειρήσεις κάτω ἀπὸ τὴ δικὴ τής ἐξάρτηση».

Συνεχίζοντας τὴν παρέμβασή τής ἡ βουλευτὴς τής SPD Helga Solinger ὑπογράμμισε:

«Ἀλλὰ ἐρωτῶ: Πού εἶναι ἡ παρέμβαση ἀπὸ μέρους τής ἀστυνομίας και τής δικαιοσύνης, σὲ περιπτώσεις ἀποκαλύψεων και διωγμῶν, ἀν ὑπάρχουν ἐνδείξεις γιὰ ὑπερπρονόμια και ἀκόμη γιὰ παραβιάσεις ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων; Πού εἶναι ἡ δημοσίευση ὄλων τών γνωστῶν ὀνομάτων, μελῶν τής σαηντόλοτζ και τών μεγάλων δωρητῶν, ὥστε ἡ αὐτοδιοίκηση και οἱ ἐπιχειρήσεις νὰ γνωρίζουν με ποιούς ἔχουν νὰ κάνουν σὲ περιπτώσεις ἐμπορίας οἰκοπέδων και προσφορῶν ἐπιμορφώσεως;». «Πού εἶναι τὸ ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν μετὰ τὶς ἐντολές του στὶς οικονομικὲς ὑπηρεσίες, νὰ ἀρνοῦνται τὴν ἱκανότητα πρὸς δικαιοπραξία και τὸν χαρακτηρισμὸ κοινωφελούς φορέως; Ἀκαδημαϊκὲς ἀναλύσεις ὅπως ἡ Ἐκθεση πού μᾶς ἀπεστάλη τελευταία, δὲν ἀρκοῦν».

«Πού εἶναι ἡ συνέπεια τοῦ ὑπουργείου Δικαιοσύνης στὴν διατυπωθεῖσα τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1990 ἀντίληψη τών Ὁμοσπονδιακῶν Ὑπουργείων γιὰ τὴ Γυναίκα και τὴ Νεότητα, σύμφωνα μετὰ τὴν ὅποια ἡ αἵρεση τής σαηντόλοτζ δὲν εἶναι θρησκευτικὴ κοινότητα και γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ ἐπικαλεσθεῖ τὸ βασικὸ δικαίωμα τοῦ ἀρθροῦ 4, παρ. 1 και 2 τοῦ Συντάγματος, σὲ συσχετισμὸ μετὰ τὸ ἀρθρο 137 τοῦ Συντάγματος τοῦ Ράιχ τής Βαϊμάρης;».

«Τὸ Ὁμοσπονδιακὸ Συνταγματικὸ Δικαστήριο ὀφείλει νὰ ἐπανεξετάσει τὸ δικαίωμα τής ὀνομασίας «Ἐκκλησία», στὸ ὅποιο τόσο πολλοὶ πέφτουν τόσο γρήγορα θύματα».

Ἀπὸ τὶς παρεμβάσεις τής CDU ἀναφέρουμε μερικὰ βασικὰ σημεῖα τής ὁμιλίας τοῦ βουλευτοῦ Dr. Mauz: «Ἡ σαηντόλοτζ εἶναι ἕνα θέμα πού πρέπει νὰ συζητήσουμε και νὰ βροῦμε κοινὴ κατεύθυνση μετὰ τῶν κομμάτων. Ἡ σαηντόλοτζ εἶναι ἢ πιὸ ἐπικίνδυνη αἵρεση, μετὰ τὴν ὅποια ἔχουμε νὰ κάνουμε αὐτὴ τὴ στιγμή στὴν Ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατία τής Γερμανίας και στὴ Βάδη - Βυρτεμβέργη».

«Τὸ μεγαλύτερο πρόβλημα εἶναι ἡ ἀγνοία γιὰ τὴ σαηντόλοτζ στὸ κοινὸ, στὶς Δημόσιες Ἀρχὲς και στοὺς λοιποὺς φορεῖς. Διαφορετικὰ δὲν μπορῶ νὰ ἐξηγήσω ὅτι ἀκόμη και στὸ περιοδικὸ Lotto - Toto δημοσιεύθηκε μία ἀγγελία μετὰ τὸ κεφάλι τοῦ Αἰνστάιν μετὰ τὴ λεζάντα: Ὑποστηρίζετε μόνο τὸ 10% τοῦ πνευματικοῦ σας δυναμικοῦ». Ἀναφερόμενος ὁ ἴδιος ὁ βουλευτὴς στὴ συμπεριφορὰ τής σαηντόλοτζ ἐναντὶ ἐκείνων πού τὴν ἀσκοῦν κριτικῶς, ἀνέφερε:

«Κατόπιν πρέπει νὰ δεῖ κανεὶς πῶς συμπεριφέρεται ἡ σαηντόλοτζ σὲ ἐκείνους πού ἀσκοῦν ἐναντίον

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 219 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

της κριτική. Υπάρχουν καθορισμένες διαδικασίες. Ό όρος ήθική προσδιορίζεται αντίστροφα. Για τη σαηντόλοτς ήθική σημαίνει την πολεμική έναντιόν προσώπων που παίρνουν κριτική στάση απέναντί της.

»Υπάρχουν διαφορετικές κατατάξεις. Εκείνος που έχει επαφή με τὰ ἐν λόγω πρόσωπα, που τάσσονται έναντιόν της σαηντόλοτς, χαρακτηρίζεται PTS - Δυνητική Πηγή Ένοχλήσεων. Εκτός τούτου υπάρχουν και τὰ SP - τὰ Καταπιεστικά Άτομα, υπάρχει ὁ Άξιωματικός Έθικῆς που ὀδηγεῖ στο Δικαστήριο Έθικῆς. Υπάρχουν ἔπισης ἀνάλογες ὀδηγίες, πῶς πρέπει νὰ ἀντιμετωπιστοῦν τέτοιοι ἄνθρωποι και πῶς ἀντιμετωπίζει κανείς κριτικές ἀπόψεις».

«Πολλοὶ ἄνθρωποι που εἶναι ἐναντιόν της σαηντόλοτς μπορούν νὰ βεβαιώσουν πανηγυρικά πῶς ἀντιμετώπισαν τὸν κύριο Hauser (τὸν ἐντεταλμένο τοῦ Ἰπουργείου Πολιτισμοῦ καὶ Ἀθλητισμοῦ). Έχει κάποιον που διαρκῶς τὸν παρακολουθεῖ. Ρωτήστε ἄλλους ἄνθρώπους ἀπὸ Ἰυλλόγους Πρωτοβουλίας Γονέων'. Ἡ σαηντόλοτς παρακολουθεῖ τὰ σπίτια τους. Ἡ σαηντόλοτς ρωτᾶει σκόπιμα γι' αὐτοὺς σὲ γιαιτροὺς και σὲ δημόσιες ὑπηρεσίες. Ἡ σαηντόλοτς προσπαθεῖ σκόπιμα νὰ τοὺς κατασκοπεύει. Αὐτὲς εἶναι πάρα πολὺ ἀμφισβητούμενες μέθοδοι».

«Διαβάστε τὸ λεξιλόγιο τοῦ L. Ron Hubbard στὴ σαηντόλοτς: ἸΚρεμάστε ἄνθρώπους, ἄν δὲν λειτουργεῖ καλὰ μὴ ὀργάνωση'. Νομίζω ὅτι αὐτὸ εἶναι φασιστικὸ λεξιλόγιο. Πιστεύω ἔπισης πῶς μπορῶ νὰ πῶ ὅτι αὐτὴ ἡ ὀργάνωση ἔχει φασιστικὰ στοιχεία».

Κλείνοντας ὁ ἴδιος βουλευτῆς προέβη στοὺς ἀκόλουθους χαρακτηρισμοὺς της σαηντόλοτς: «Εἶναι μὴ ἰσχυρὴ ὀργάνωση που ἐνδιαφέρεται μόνο γιὰ χρήματα. Παρομοιάζεται με τὴ μαφία και με τὴ Camorra στὴν Ἰταλία. Μερικὲς φορὲς, οἱ ὀργανώσεις αὐτὲς (τῆς Μαφίας), σὲ σύγκριση με τὴ δραστηριότητα αὐτῆς τῆς αἴρεσης, φαίνονται σὰν παιδικοὶ σταθμοί». «Γενικὰ ἡ σαηντόλοτς εἶναι ἐπικίνδυνη αἴρεση... ἔχουμε μπροστὰ μας μὴ αἴρεση, που ἔχει πάρα πολλὰ χρήματα και εἶναι ἀδίστακτη. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ καταπολεμήσουμε αὐτὴ τὴν αἴρεση ἀπὸ κοινοῦ, με ὄλα τὰ νομικὰ Κρατικὰ μέσα που διαθέτουμε και πρέπει νὰ κλείσουμε τὶς πηγὲς χρηματισμοῦ της σαηντόλοτς. Ἐτσι μποροῦμε νὰ ἀφαιρέσουμε ἀπὸ τὴ σαηντόλοτς τὸ θεμέλιο στο ὅποιο ἔχει οἰκοδομηθεῖ».

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ της FDP/DVP πῆρε τὸ λόγο ὁ βουλευτῆς Pfister και καταλήγοντας ὑπογράμμισε:

«Θεωρῶ ἐπιειγόντως ἀπαραίτητο, παρ' ὄλα τὰ προβλήματα που συνδέονται μ' αὐτὸ τὸ θέμα, παρ' ὄλη τὴ συζήτηση που κινεῖται σὲ ὀριακὴ περιοχὴ, γιὰ τὴν ὀποία μόνο νύξη μπορῶ νὰ κάνω, ὅτι ἐμεῖς οἱ πολιτικοὶ πρέπει νὰ ἐπιλέξουμε προσεκτικὰ τὶς νομι-

κὲς δυνατότητες της Πολιτείας, τὶς ὀποῖες ἔχουμε στὴ διάθεσή μας γιὰ νὰ ἐμποδίσουμε στὴν περιοχὴ της Βάδης - Βυρτεμβέργης νὰ γίνουν στο μέλλον δυστυχεῖς ἀκόμη πὺ πολλοὶ ἄνθρωποι».

«Σίγουρα μπορεῖ κανεὶς νὰ θέσει τὸ ἐρώτημα, κατὰ πόσο ὀρισμένες πρακτικὲς της ἐκκλησίας της σαηντόλοτς ἐναρμονίζονται με τὸν σεβασμὸ της ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου και με τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, καθῶς και με τὸ δικαίωμα της ἐλευθερῆς ἀνάπτυξης της προσωπικότητας, δηλαδή με βασικὰ δικαιώματα. Ἄλλὰ οἱ πραγματικὲς νομικὲς δυνατότητες δράσης ἀπὸ μέρους της Πολιτείας σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ εἶναι πολὺ περιορισμένες».

«Στὴ Βάδη - Βυρτεμβέργη πραγματοποιήθηκε αὐτὸ τὸ ἔτος σειρὰ ἀπὸ ἐκστρατείες. Ἡ σαηντόλοτς ἔστειλε σὲ πολιτικούς, χωρὶς νὰ τὸ ζητήσουν, μὴ δωρεὰν βιντεοκασέτα. Τὰ ἀτυνομικὰ τμήματα ἔλαβαν ἔπιστολὲς ἀπὸ τὸ ὀργηγεῖο της σαηντόλοτς στο Μόναχο οἱ ὀποῖες ἀπὸ προπαγανδιστικῆς, ψυχολογικῆς ἀπόψεως ἦταν πολὺ ἔξυπνα διατυπωμένες».

«Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, ἡ ὀργάνωση αὐτὴ, κατέβαλε προσπάθεια, με προγράμματα ἀποκαταστάσεως ναρκομανῶν, νὰ ἐπιτύχει ἐπαφὴ με τὶς ὑπηρεσίες νεότητος και με τοὺς Διευθυντὲς Γυμνασίων. Ἐδῶ και ἕνα ἔτος πολλαπλασιάζονται οἱ ἐνδείξεις, ὅτι ἡ σαηντόλοτς δραστηριοποιεῖται ἰδιαίτερα στο χώρο τῶν κηματομεσιτῶν και ὡς σύμβουλος ἐγκαταστάσεων και ἐπιτυγχάνει σχέσεις με τὶς ἐπιχειρήσεις, με τὴν προσφορὰ προγραμμάτων ἐκπαίδευσης συμβούλων ἐπιχειρήσεων και διοικητικῶ προσωπικῶ».

Ἀπὸ τὸ μέρος τῶν «Πρασίνων» τὸ λόγο ἔλαβε ὁ βουλευτῆς Kretschmann, ὁ ὀποῖος ὑπογράμμισε πῶς πρόκειται γιὰ ὀλοκληρωτικὴ ὀργάνωση. Κατὰ τὸν ὀμιλητὴ, τὸ βασικὸ πρόβλημα εἶναι, πῶς μεταχειριζόμαστε μὴ ὀργάνωση τὴν ὀποία θεωροῦμε ὀλοκληρωτικὴ... που βαδίζει ἀνάμεσα στα ὑφιστάμενα δικαιώματα ἐλευθερίας και ποδοπατεῖ μέσα στὶς τάξεις της τὴν ἐλευθερία, τὴν ὀποία ἡ ἀστικὴ κοινωνία πρέπει νὰ παραχωρήσει, ἐξαιτίας της βασικῆς της κατανόησης (ἀκριβῶς γι' αὐτὸ τὴν καταπολεμοῦμε, ἐπειδὴ σ' αὐτὴ τὴν ὀργάνωση ποδοπατοῦνται ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου και ἡ ἐλευθερία του), ἀλλὰ τὸ κάνει με τόσο λεπτὲς και πονηρὲς μεθόδους που εἶναι δύσκολο νὰ τὸ ἀποδείξει κανεὶς συγκεκριμένα, με νομικὴ κατοχύρωση».

6. Ἡ ἀπάντηση της Ἰπουργοῦ

Ἡ ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ και Ἀθλητισμοῦ Δρ. M. Schutz - Hector, στὴν ἐκθεσὴ της, ἀναφερόμενη στὶς συνέπειες τῶν πρακτικῶν τῶν αἰρέσεων της νεότητος και ἰδιαίτερα τῶν ψυχο-ὀμάδων, ὅπως ἡ σαηντόλοτς, εἶπε πῶς οἱ ἀπόψεις πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα εἶναι διάφορες. «Μὴ ἐρώτηση στὶς ψυχιατρικὲς κλινικὲς

της χώρας έδειξε ότι σε επί μέρους περιπτώσεις, άσθενείς που ανήκαν στην έκκλησία της σαηντόλοτζυ, υπέστησαν κλινική άγωγή. Οί εικόνες άσθένειας που παρατηρήθηκαν έδειχναν σχιζοφρενική ψύχωση, κατάσταση άντενεργούς διεγέρσεως, σύνδρομο μελαγχολίας και άλλοιώσεις προσωπικότητας». «Σύμφωνα με την περιγραφή των ψυχιατρικών νοσοκομείων, τὰ άποτελέσματα και οί έμπειρίες σε σχέση με την ένταξη στην αίρεση συντέλεσαν επίσης στη δημιουργία των συμπτωμάτων. Όμως ένα έρώτημα στα άρμόδια πανεπιστημιακά ιδρύματα, που άσχολούνται εύρύτατα με θέματα ψυχιατρικής, ψυχολογίας και ψυχοσωματικής, άπέδειξε ότι δεν υπάρχουν ειδικές γνώσεις για τὸ περιεχόμενο και τις συνέπειες πρακτικών άλλοιώσεως ή βλάβης της προσωπικότητας, τις όποιες έφαρμόζει ή έκκλησία της σαηντόλοτζυ».

Η ύπουργός αναφέρθηκε και σε γνωμοδότηση που έλαβε του καθηγητή Dr. Med. Hans Kind, στις 3.3.1981, που άφορά την σαηντόλοτζυ: «Ένα μεγάλο ρίσκο για τὸν άσθενή είναι ή θέση του Auditor, που άκολουθεί τις οδηγίες του L. R. Hubbard, ότι οί γονείς και οί συγγενείς είναι οί κακοί και ή αίτία για τις διαταραχές και τις ένοχλήσεις του άσθενούς».

«Όταν ή διαδικασία του Auditing άφήνει τὸν άσθενή μόνο του με τις συγκρούσεις και τούς φόβους του, επειδή δεν πρέπει να έχει έξηγήσεις, συναισθήματα ή συναισθηματικά στηρίγματα, ή διαδικασία αυτή, όταν πρόκειται για πολὺ άνθεκτικά πρόσωπα, με αυτοπεποίθηση και με έσωτερική αντίσταση, δεν έχει ρίσκο. Όμως για ψυχικά άσθενείς, με έλλειψη αυτοπεποίθησης, άσταθή, που υποφέρουν από έσωτερικές και έξωτερικές συγκρούσεις, έπιφέρει μεγάλους κινδύνους, όπως καταστάσεις φοβίας, κατάθλιψη, κρίσεις μέχρι ψυχωτική κατάρρευση».

Στη συζήτηση στη Βουλή ή ύπουργός ύπογράμμισε τις ακόλουθες θέσεις: Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του νόμου για την άσκηση του έπαγγέλματος της θεραπευτικής (Heil Praktikergesetz), απαιτείται άδεια, κάτω από προϋποθέσεις. Γι' αυτό τὸ λόγο, μέλη της έκκλησίας της σαηντόλοτζυ δεν επιτρέπεται να δραστηριοποιούνται σ' αυτό τὸν τομέα χωρίς άδεια».

«Η άδεια δεν παρέχεται μεταξύ άλλων, όταν δεν υπάρχει ή ήθικη ύπευθυνότητα, όταν δεν ύφίσταται ή απαιτούμενη καταλληλότητα εξαιτίας σωματικής άσθένειας ή αδυναμίας των πνευματικών και σωματικών δυνάμεων ή όταν υπάρχει έξάρτηση».

«Έκτός από αυτό ή άδεια δεν παρέχεται, αν ύστερα από εξέταση των γνώσεων και ίκανοτήτων μέσω της ύγειονομικής ύπηρεσίας προκύψει ότι ή άσκηση της ιατρικής μέσω ένός προσώπου, άποτελεί κίνδυνο για την ύγεια του λαού. Με αυτό τὸν τρόπο ο νόμος για την άσκηση του ιατρικού έπαγγέλματος έμ-

ποδίζει κατά ένα τρόπο σε άκατάλληλα πρόσωπα να άσκήσουν αυτή τη δραστηριότητα».

Στὸ θέμα του προσδιορισμού του όρου «άσθένεια» ή ύπουργός είπε ότι ο όρος αυτός, «δηλώνει κατά τὸν παραδεδομένο όρισμό της νομολογίας μία κατάσταση αντίθετη με την κανονική σωματική και πνευματική κατάσταση, της όποιας ή παρουσία έχει ως άποτέλεσμα την άναγκαιότητα μίας θεραπείας και ή την άνικανότητα για έργασία. Από αυτό τὸν όρισμό δεν μπορεί να θιγεί ή ένταξη σε μία αίρεση».

«Επειδή έως τώρα δεν υπάρχουν γνώσεις έπιστημονικά κατοχυρωμένες, κατά πόσο και σε ποιό βαθμό δημιουργούνται ψυχικές βλάβες από την έπαφή με τις όνομαζόμενες αίρέσεις της νεότητας, ιδιαίτερα με την έκκλησία της σαηντόλοτζυ, τὸ ύπουργείο Πολιτισμού έκανε συζητήσεις για ένα ανάλογο έρευνητικό πρόγραμμα». «Τὸ Ψυχιατρικό Ίνστιτούτο του Πανεπιστημίου του Freiburg, τμήμα ψυχολογίας και όριακά πεδία της ψυχολογίας και τὸ Κέντρο Ψυχιατρικής και Νευρολογίας του Πανεπιστημίου του Tübinge δέχονται να φέρουν εις πέρας τέτοιο έγχείρημα. Τὰ απαιτούμενα οικονομικά μέσα δεν είναι μέχρι τώρα διαθέσιμα. Μία νομική γνωμοδότηση θά έχει μόνο τότε ισχύ αν προηγουμένως διασαφηνιστούν τὰ ιατρικά έρωτηματικά».

Σχετικά με την ένίσχυση του Συλλόγου Πρωτοβουλίας Γονέων Aktion Bildungsinformation, ή ύπουργός είπε ότι στα πλαίσια της διαφώτισης των καταναλωτών μέσω αυτού του φορέως προβλέπονται ή άναγραφή στὸν κρατικό προϋπολογισμό για τὰ έπόμενα έτη ιδιαίτερων κονδυλίων. Για την μη άμειβόμενη προσφορά έργασίας από μέρους όπαδών των αίρέσεων της νεότητας ανέφερε ότι: «Η πράξη παροχής ύπηρεσιών χωρίς δικαία άνάλογη άμοιβή και κοινωνική ασφάλιση, μπορεί να έπιτραπεί μόνο αν οί άπασχολούμενοι δεν λογίζονται εργάτες, αλλά ή προσφορά τους είναι θρησκευτικής τάξεως. Για την άξιολόγηση μπορεί να έχει βαρύτητα «τὸ αν ή άπασχόληση από μέρους του εργαζομένου έξυπηρετεί κατά πρώτο λόγο την αντιμετώπιση των βιοτικών άναγκών, πώς εξασφαλίζεται σε περίπτωση άσθένειας και γήρατος και κατά πόσο ή έξάρτηση βασίζεται στην ύποχρέωση προσφοράς έργασίας ή σε άλλα κίνητρα». Βασική σημασία αποκτά έδῶ ή εκτίμηση της φύσεως και του έργου της όργάνωσης. Σε μία δικαστική άπόφαση της 1 'Οκτωβρίου 1987 τὸ εργατικό δικαστήριο του Μονάχου κατέδικασε τὸ σωματείο Narconon του Schirsee να καταβάλει 22.000 γερμανικά μάρκα σ' έναν μάγειρα που είχε άπασχολήσει σχεδόν ένα έτος. Τὰ συμβόλαια έργασίας της Narconon χαρακτηρίστηκαν ως αντίθετα με τὰ ήθη και άνυπόστατα.

(Συνεχίζεται)

ΟΙ 45 ΑΓΙΟΙ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΠΟΥ ΦΕΡΟΥΝ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Τού κ. ΚΩΝ. Μ. ΚΟΝΤΑΞΟΠΟΥΛΟΥ, Δρος καρδιολόγου - παθολόγου

Οί συνώνυμοι ἅγιοι εἶναι ἓνα γεγονός πολὺ συνηθισμένο στὴν Ὁρθόδοξη ἀγιολογία καὶ καμὰ φορὰ μπορεῖ νὰ δημιουργεῖ καὶ σύγχυση σὲ ὀρισμένους χριστιανούς.

Ἔτσι ὑπάρχουν 130 ποὺ φέρουν τὸ ὄνομα Ἰωάννης, 56 ἅγιοι ποὺ φέρουν τὸ ὄνομα Γεώργιος, 37 ἅγιοι ποὺ φέρουν τὸ ὄνομα Βασίλειος, 38 ἅγιοι ποὺ φέρουν τὸ ὄνομα Παῦλος, 35 ποὺ φέρουν τὸ ὄνομα Γρηγόριος, 32 ποὺ φέρουν τὸ ὄνομα Νικόλαος. Πολυάριθμοι ἐπίσης ἅγιοι φέρουν τὸ ὄνομα Ἀλέξανδρος. Στὰ ἀγιολόγια καὶ στοὺς συναξαριστὲς ἀναφέρονται περίπου 45 ἅγιοι, μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα.

Βέβαια ὁ πῶς γνωστὸς ἀπ' αὐτοὺς εἶναι ὁ ἅγιος Ἀλέξανδρος ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ποὺ ἐορτάζει στὶς 30 Αὐγούστου, καὶ αὐτὴν τὴν ἡμέρα ἐορτάζουν, συνήθως, οἱ περισσότεροι Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι φέρουν αὐτὸ τὸ ὄνομα. Ὑπάρχουν ὅμως πάρα πολλοὶ μάρτυρες Ἀλέξανδροι, περίπου 24, ἓνας νεομάρτυρας, ἄλλοι δώδεκα ἀρχιερεῖς ἐκτὸς τοῦ πῶς πάνω ἀναφερομένου, ἕξι ὅσοι καὶ ἓνας ἡγεμόνας.

ΑΡΧΙΕΡΕΙΣ

Ἀλέξανδρος, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (30 Αὐγούστου).

Ὑπῆρξε πρωτοπρεσβύτερος τοῦ Πατριάρχου Μητροφάνη καὶ τὸν ἐκπροσώπησε στὴν πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τῆς Νίκαιας τὸ 325, γιατί ὁ Μητροφάνης ἦταν πολὺ ἡλικιωμένος καὶ δὲν μποροῦσε νὰ παραστέι. Ἄς σημειωθεῖ ὅτι στὴν πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τρεῖς ἅγιοι Πατέρες ἔφεραν τὸ ὄνομα Ἀλέξανδρος, ὁ ἐδῶ ἀναφερόμενος καὶ ἄλλοι δύο ἐπίσκοποι, ὁ Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ Θεσσαλονίκης.

Μετὰ τὴν λήξη τῆς πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ἀφοῦ αὐτὴ κατεδίκασε τὸν Ἄρειο, ὁ πρεσβύτερος Ἀλέξανδρος ἂν καὶ ἀρκετὰ προχωρημένης ἡλικίας, ἦταν τότε 70 ἐτῶν, θέλησε νὰ περιοδεύσει τὴν Θράκη, τὴν Μακεδονία, τὴν Θεσσαλία καὶ τὴν ὑπόλοιπη Ἑλλάδα καὶ τὰ νησιά, κηρύσσοντας τὴν Ὁρθοδοξία καὶ γνωστοποιώντας σὲ ὅλους τοὺς Ἕλληνες τὶς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας. Βρισκόταν ἀκόμη στὴν περιοδία του αὐτῆ, ὅταν ὁ Πατριάρχης Μητροφάνης ἀπέθανε. Ἀλλὰ αὐτὸς πρὸ τοῦ θα-

νάτου του εἶχε ὀρίσει σὰν διάδοχό του τὸν Ἀλέξανδρο γιατί πίστευε ὅτι κατεῖχε τὰ κατάλληλα πνευματικὰ ἐφόδια γιὰ τὴν μεγάλη καὶ δύσκολη αὐτὴ θέση τοῦ Προκαθημένου τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἔτσι μόλις ἐπέστρεψε στὴν Κωνσταντινούπολη τὸν χειροτόνησαν Ἀρχιεπίσκοπό τῆς. Ὁ ἅγιος Ἀλέξανδρος κατατρόπωσε κυριολεκτικὰ τὸν αἰρεσιάρχη Ἄρειο καὶ κατὰ τὴν πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδο ποὺ παρέστη ὡς πρεσβύτερος καὶ ὑποστήριξε μὲ σθένος τὰ ὀρθόδοξα δόγματα, ἀλλὰ καὶ ὡς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὅταν κατόπιν θερμῆς προσευχῆς του πρὸς τὸν Χριστό, ἐπέτυχε νὰ ἀποθάνει ξαφνικὰ καὶ μὲ ὀδυνηρὸ θάνατο ὁ Ἄρειος καὶ ἔτσι νὰ μὴ συνεχίσει μὲ τὸ θράσος ποὺ τὸν διακατεῖχε τὶς αἰρετικὲς του διδασκαλίες παρασύροντας ἔτσι σ' αὐτὲς καὶ ἄλλους Χριστιανούς.

Ὁ ἅγιος Ἀλέξανδρος χρησιμοποίησε ὅλο τὸν ὑπόλοιπο βίο του ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνα τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀπέθανε τὸ 340 μ.Χ.

Ἀλέξανδρος, πατριάρχης Ἱεροσολύμων - ἱερομάρτυρας (12 Δεκεμβρίου καὶ 16 Μαΐου) (213-251).

Ὑπῆρξε σπουδαῖος Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας. Γεννήθηκε στὴν Καππαδοκία καὶ ὅταν μεγάλωσε σπούδασε στὴν περίφημη Σχολὴ τῆς Ἀλεξανδρείας. Κατόπιν ἐχρημάτισε ἐπίσκοπος σὲ κάποια πόλη τῆς Καππαδοκίας καὶ ἡ χριστιανικὴ δράση του ἐκεῖ ἦταν σημαντικὴ.

Περὶ τὸ 212 πηγαίνει στὰ Ἱεροσόλυμα γιὰ νὰ ἐπισκεφθεῖ τὰ μέρη ὅπου ἐξῆσε ὁ Χριστὸς καὶ ἐκεῖ συναντᾶται μὲ τὸν ἐπίσκοπο Ἱεροσολύμων Νάρκισο. Τὸ ἦθος καὶ ἡ παιδεία τοῦ Καππαδόκη κληρικοῦ προξένησαν ἀριστη ἐντύπωση στὸν γέροντα ἐπίσκοπο τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τὸν κάνει βοηθὸ ἐπίσκοπό του.

Ὅταν πέθανε ὁ Νάρκισος σὲ ἡλικία 116 ἐτῶν, διάδοχός του ἐξελέγη ὁ Ἀλέξανδρος. Σὰν ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ἀνέπτυξε ἐξοχὴ ἐκκλησιαστικὴ δραστηριότητα. Αὐτὸς ὑπῆρξε ὁ ἰδρυτὴς τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, ποὺ ἦταν πολὺ σπουδαία. Ἐπίσης ἰδρυσε στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ Κατηχητικὴ σχολὴ στὴν ὁποία δίδαξε καὶ ὁ πολὺς Ὁριγένης. Τὸ τέλος τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξάνδρου ὑπῆρξε

μαρτυρικό. Μαρτύρησε κατά τὸν διωγμὸ τοῦ Δεκίου περὶ τὸ 251 μ.Χ.

Ἀλέξανδρος, πατριάρχης Ἀλεξανδρείας (29 Μαΐου).

Ἀνέβηκε στὸν ἐπισκοπικὸ θρόνο τῆς Ἀλεξανδρείας τὸ 313, καὶ διαδέχθηκε τὸν Ἀχιλλᾶ, ὁ ὁποῖος τὸν εἶχε ὑποδειξίσει ὡς διάδοχό του.

Τὸ μεγαλύτερο πρόβλημα ποὺ ἀντιμετώπισε κι αὐτὸς κατὰ τὴν διάρκεια τῆς πατριαρχείας του, ἦταν ἡ ἀρειανικὴ αἵρεση καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἀρχηγός της, πρεσβύτερος Ἄρειος, ὁ ὁποῖος δροῦσε στὴν περιοχὴ τοῦ Πατριαρχείου του.

Ὁ Ἀλέξανδρος καταπολέμησε μὲ ὄλες του τὶς δυνάμεις τὸν αἵρεσιάρχη καὶ πραγματικὰ τὸν κατατρόπωσε, ὅπως καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Κωνσταντινουπόλεως. Συνεκάλεσε Σύνοδο στὴν Ἀλεξάνδρεια ποὺ συμμετείχαν σ' αὐτὴν ἑκατὸ περίπου ἐπίσκοποι ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο καὶ τὴν Λιβύη καὶ καθήρεσε τὸν Ἄρειο καὶ τοὺς ὁμόφρονές του. Ἐξεδίωξε δὲ τὸν αἵρεσιάρχη καὶ ἄλλους πέντε πρεσβυτέρους καὶ ἕξι διακόνους αἵρετικούς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο.

Ἄλλὰ τὸ τελικὸ κτύπημα κατὰ τοῦ Ἀρείου ἦταν στὴν περίφημη πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τῆς Νικαίας, στὴν ὁποία ὁ Ἅγ. Ἀλέξανδρος κατέλαβε ἡγετικὴ θέση. Ἐκεῖ μαζί μὲ τοὺς ἄλλους Ἁγίους Πατέρες ὑπερασπίστηκε μὲ σθένος τὸ ὀρθόδοξο δόγμα καὶ ἀναθεμάτισε τὸν Ἄρειο. Μετὰ τὸ τέλος τῆς Συνόδου ἐπέστρεψε στὸ ποίμνιό του γιὰ νὰ συνεχίσει τὴν σπουδαία ποιμαντορία του. Ἐκοιμήθη εἰρηνικὰ τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 328 μ.Χ.

Ἀλέξανδρος, πάπας Ρώμης (16 Μαρτίου).

Στοὺς ἐπισκοπικούς καταλόγους τῆς Ρώμης εἶναι καταγεγραμμένοι ὀκτὼ πάπες Ἀλέξανδροι. Ἀπ' αὐτοὺς μόνο ὁ Ἀλέξανδρος Α' (105-115) συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν Ἁγίων.

Ἀλέξανδρος ὁ Α', ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας.

Ἐπὶ ἤρξε ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχείας, ἀπὸ τὸ 413-420. Διαδέχθηκε τὸν Πορφύριο. Προηγουμένως εἶχε διακριθεῖ γιὰ τὴν ἀσκητικὴ του ζωὴ. Ὃς ἐπίσκοπος εὐτύχησε νὰ ἀποκαταστήσει πλήρη ἐνότητα τῶν ἀντιμαχομένων ὀρθοδόξων μερίδων στὴν Ἀντιόχεια κι ἔτσι ἔφερε τὴν εἰρήνη στὴν Ἐκκλησία. Διάδοχος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐξελέγη ὁ Θεόδοτος.

Ἀλέξανδρος, ἀρχιεπίσκοπος Μηθύμνης (30 Νοεμβρίου).

Ὁ τάφος του βρίσκεται κοντὰ στὸ χωριὸ

Λαφιῶνα τῆς Λέσβου. Ἐζησε πιθανῶς τὸν 5ο αἰώνα. Ἀπὸ τὰ ἀρχαιότατα χρόνια, ἐτιμᾶτο ὡς τοπικὸς ἅγιος στὴν Λέσβο, ἀλλὰ καὶ μέχρι σήμερα, ἰδίως στὴν ἐπαρχία τῆς Μηθύμνης.

Ἀλέξανδρος, ἐπίσκοπος Θεσσαλονίκης (28 Μαΐου).

Ἐπὶ ἤρξε ἐπίσκοπος τῆς Θεσσαλονίκης κατὰ τὸ πρῶτο ἡμῖσι τοῦ τετάρτου αἰώνα. Ἐλαβε μέρος κι αὐτὸς στὴν πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τῆς Νικαίας καὶ ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς 318 ἁγίους Πατέρες.

Ἀλέξανδρος, ἐπίσκοπος Τιβεριανῶν (13 Μαΐου).

Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Τιβεριανῶν (ἢ στρατιώτης ἐπὶ κόμητος Τιβεριανοῦ σύμφωνα μὲ ἄλλες συναξαριστικὲς πηγές). Ἐπέστη μαρτυρικὸ θάνατο μὲ τὸ ξίφος.

Ἀλέξανδρος, ἐπίσκοπος Προύσσης (9 Ἰουνίου).

Καὶ αὐτὸς ὑπέστη μαρτυρικὸ θάνατο μὲ τὸ ξίφος.

Ἀλέξανδρος, ἐπίσκοπος Τραιανουπόλεως, ἱερομάρτυρας (22 Ὀκτωβρίου).

Μαρτύρησε μαζί μὲ τὰ πνευματικά του τέκνα, Ἡράκλειον τὸν στρατιώτη, Ἄννα, Ἐλισάβετ, Θεοδότη καὶ Γλυκερία.

Ὁ ἅγιος αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἦταν ἓνας ἐκλεκτὸς ἐπίσκοπος καὶ ἐκτελοῦσε τὰ ἐπισκοπικά του καθήκοντα μὲ μεγάλη συνέπεια. Ἦταν πατρικὸς πρὸς τὸ ποίμνιό του, ἐπιεικὴς πρὸς ὄλους, ὑπηρετοῦσε μὲ ζήλο καὶ τόλμη τὴν ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου καὶ ἦταν ἔτοιμος ἀνὰ πάσα στιγμή γιὰ μύριες θυσίες.

Ὁ εἰδωλόλατρες ἄρχοντας τῆς περιοχῆς προσπάθησε νὰ τὸν δελεάσει καὶ νὰ τὸν κάνει νὰ προσκυνήσει τὰ εἰδῶλα. Μάταια ὅμως. Δὲν τὰ κατάφερε, ὅποτε καὶ ἄρχισε νὰ τὸν ὑποβάλλει σὲ διάφορα βασανιστήρια.

Ἄλλὰ ἐκεῖνος ἐνῶ βασανιζόταν ἐξακολουθοῦσε νὰ κηρύσσει τὸν Χριστὸ καταφρονώντας ἐντελῶς τοὺς πόνους καὶ τὶς πληγές του.

Βλέποντας τὴν καρτερίαν καὶ τὴν γενναϊότητα τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξάνδρου, ὁ στρατιώτης Ἡράκλειος πίστευσε στὸ Χριστὸ καὶ ἀφοῦ ὑπέμεινε πολλὰ βασανιστήρια ἀπὸ τοὺς εἰδωλόλατρες τελικὰ ἀποκεφαλίσθηκε καὶ ἔτσι ἔλαβε τὸν στέφανο τοῦ μαρτυρίου.

Ὅμοιως καὶ τέσσερις γυναῖκες ἢ Ἄννα, ἢ Ἐλισάβετ, ἢ Θεοδότη καὶ ἢ Γλυκερία, ἐθαύμασαν κι αὐτὲς τὸν ἡρωϊκὸ ἐπίσκοπο καὶ ἔγιναν

χριστιανές. Μετὰ πλέον ὅταν γνώρισαν τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ἀνωτερότητα τοῦ Χριστιανισμοῦ κατεδίδαξαν τὴν πλάνη τῶν εἰδώλων.

Οἱ φανατικοὶ ὁμως εἰδωλολάτρεις τὶς συνέλαβαν καὶ αὐτὲς καὶ τὶς ἀποκεφάλισαν. Ὑστερα ἀπ' ὅλους αὐτοῦς, κτυπήθηκε μὲ μάχαιρα στὸν ἀχένα καὶ ὁ ἀγωνιστὴς ἐπίσκοπος καὶ ἀπέθανε μαρτυρικά.

Ἀλέξανδρος, ἐπίσκοπος Κομάνων, ἱερομάρτυρας (11 Αὐγούστου).

Ἡ ἐπισκοπὴ τῶν Κομάνων βρίσκεται στὴν περιοχὴ τοῦ Πόντου. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας βλέποντας τὴν μεγάλη ἀρετὴ τοῦ ἀγίου αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν χειροτόνησε ἐπίσκοπο Κομάνων.

Ὁ θάνατός τους ὑπῆρξε μαρτυρικὸς ἐπὶ αὐτοκράτορος Δεκίου ἢ Αὐρηλιανοῦ.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἀναφέρεται γι' αὐτὸν στὰ συγγράμματά του.

Ἀλέξανδρος, ἐπίσκοπος Τόμεως τῆς Σκυθίας (σημερινὴ Κωσταντζα τῆς Ρουμανίας).

Ἐζησε κατὰ τὸν πέμπτο αἰώνα.

Ἀλέξανδρος, ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος Κύπρου.

Ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀγίους Πατέρες ποὺ ἔλαβαν μέρος τὴν Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο ποὺ ἔγινε στὴ Νίκαια τὸ 787. Συμμετεῖχε αὐτῆς τῆς Συνόδου μαζί μὲ τοὺς Κυπρίους ἐπισκόπους Κωνσταντῖνο Κωνσταντίας, Εὐστάθιο Σόλων, Θεόδωρο Κυτίου, Γεώργιο Τριμυθοῦντος καὶ Σπυρίδωνα Χύτρων.

Ὅλη αὐτὴ ἡ Κυπριακὴ ἀντιπροσωπεῖα μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Κωνσταντῖνο, ἔλαβε μέρος στὴν Σύνοδο μὲ μεγάλο ἐνθουσιασμὸ καὶ ὀλόψυχα ὑποστήριξε τὴν ὀρθόδοξη ἄποψη ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν ἀγίων εἰκόνων.

ΟΣΙΟΙ

Ἀλέξανδρος ὁ Ἀκοιμήτος (2 καὶ 23 Φεβρουαρίου ἢ 3 Ἰουλίου).

Εἶναι ὁ ἰδρυτὴς τῆς Μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων στὴν Κωνσταντινούπολη. Ὑπῆρξε ἀρχηγὸς μοναχῶν καὶ δυναμικὸς ἱεραπόστολος.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς του ἱδρυσεν 3 σπουδαῖα μοναστήρια καὶ αὐτὰ εἶχαν τὶς ἐξῆς ἰδιορρυθμίεις: Ἐγκαταβιούσαν σ' αὐτὰ μοναχοὶ διαφόρων ἐθνικοτήτων ὅπως Ρωμαῖοι, Ἕλληνες,

Αἰγύπτιοι καὶ Σύροι. Ἐπίσης ἀναπέμποντο προσευχὲς καὶ ὕμνοι πρὸς τὸν Θεὸ καθ' ὅλο τὸ 24ωρο σὲ διάφορες γλώσσες.

Γεννήθηκε σ' ἓνα Αἰγαιοπελαγίτικο νησί κοντὰ στὴν Μικρὰ Ἀσία. Ἀργότερα πῆγε γιὰ σπουδὲς στὴν Κωνσταντινούπολη.

Θέλησε νὰ γίνῃ στρατιωτικὸς καὶ μπῆκε στὸ τάγμα τοῦ Ὀψικόου. Ἀλλὰ δὲν ἔμεινε γιὰ πολὺ στὴν στρατιωτικὴ ζωὴ. Ἡ ἀγάπη του γιὰ τὴν θρησκεία καὶ τὸν μοναχικὸ βίον τὸν ἔκαναν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ στρατιωτικὸ ἐπάγγελμα καὶ νὰ βρεθεῖ μοναχὸς σὲ ἓνα μοναστήρι τῆς Συρίας, ποὺ ἠγούμενός του ἦταν ὁ ἀρχιμανδριτῆς Ἡλίας. Ὅμως τὸ ἀνήσυχο πνεῦμα του οὔτε καὶ ἐκεῖ βρῆκε ἀνάπαυση. Ἐγκαταλείπει τὴν Μονὴ καὶ ἐπιδίδεται μὲ πολὺ ζήλο στὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο, πρῶτα στὴν Συρία καὶ κατόπιν στὴν Μεσοποταμία. Ἐκεῖ ἱδρύει μετὰ ἀπὸ χρόνια μεγάλο μοναστήρι μὲ τετρακόσιους μοναχοὺς διαφόρων ἐθνικοτήτων, ἐνῶ αὐτὸς ἦταν ἠγούμενός τους.

Μετὰ ἀπὸ εἴκοσι χρόνια παραμονῆς στὴν Μεσοποταμία ὁ Ἀλέξανδρος ἐξέλεξε 120 μοναχοὺς καὶ ἀνεχώρησε μαζί τους γιὰ ἱεραποστολὴ ἀφοῦ ἐγκατέστησε στὴν Μονὴ πρὶν φύγει νέο ἠγούμενο τὸν μοναχὸ Τρόφιμο.

Περιοδεύει διάφορες χώρες μαζί μὲ τοὺς μοναχοὺς του κηρύσσοντας τὴν χριστιανικὴ διδασκαλία καὶ ὑφιστάμενος μεγάλες ταλαιπωρίες καὶ ἐξορίες. Μετὰ ἀπὸ πολλὲς περιπέτειες φθάνει τὸ 425 στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἱδρύει ἐκεῖ τὴν δευτέρη μεγάλη Μονὴ του, ποὺ περιλαμβάνει περὶ τοὺς 300 μοναχοὺς.

Ὅμως οἱ πολιτικοὶ καὶ θρησκευτικοὶ ἄρχοντες τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν μπόρεσαν νὰ ἐκτιμῆσουν τὴν ἀρετὴ καὶ τὴν δυναμικότητα αὐτοῦ τοῦ φλογεροῦ μοναχοῦ καὶ τὸν κατεδίωξαν. Ἔτσι διέλυσαν τὴν Μονὴ του καὶ αὐτὸν τὸν ἔστειλαν στὴν ἐξορία. Ὅμως ὁ δυναμικὸς αὐτὸς ἱερομόναχος κατάφερε νὰ δραπετεύσῃ καὶ νὰ βρεῖ φιλοξενία στὴν Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ὑπατίου.

Μετὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἱδρύει πάλι νέα μεγάλη Μονὴ ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς τοῦ Βοσπόρου, μὲ 300 περίπου μοναχοὺς. Ὅμως μετὰ ἀπὸ λίγα ἔτη, περὶ τὸ 430 μ.Χ., ὁ πολὺπαθὸς αὐτὸς ἅγιος Ἀλέξανδρος ἐκοιμήθηκε εἰρηνικά.

(Συνεχίζεται)

Ὁ βωμὸς «τῷ ἀγνώστῳ Θεῷ» στὴν Ἀθήνα

Τοῦ κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ, θεολόγου

Ἡ μεγάλη περιπέτεια τοῦ εὐαγγελισμοῦ τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο τῶν ἐθνῶν περιγράφεται μὲ μοναδική γλαφυρότητα ἀπὸ τὶς πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Ἐκεῖ μπορούμε νὰ διακρίνουμε ὄχι μόνο τὴν εἰκόνα καὶ τὴν κατάσταση πού βρίσκεται ἡ Ἑλλάδα τὴν ἐποχὴ ἐκείνη μὰ καὶ τὴν θαυμαστὴ πρωτοτυπία τοῦ χριστιανικοῦ λόγου ἀπέναντι σὲ ἓναν μονοδιάστατο ὀρθολογιστικὸ στοχασμό.

Ἐνας λυτρωτικὸς νέος λόγος πού λειτουργεῖ μέσα στὸ ἱστορικὸ γίνεσθαι καὶ προσαρμύζεται στὴν ψυχοσύνθεση καὶ ἱστορικὴ πραγματικότητα κάθε λαοῦ μὲ μοναδικὴ εὐκολία.

Τὸ 51 μ.Χ. ὁ ἀπόστολος Παῦλος φεύγοντας ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη, κυνηγημένος ἀπὸ τοὺς ζηλωτὲς Ἑβραίους καὶ σταθμεύοντας γιὰ λίγο στὴν Βέροια φθάνει στὴν πρωτεύουσα τοῦ πνεύματος, τὴ θαυμαστὴ πόλη τῶν φιλοσόφων, τὴν Ἀθήνα.

Ἀναμένοντας τοὺς συνεργάτες του, καθημερινὰ ἐπισκέπτεται τὴν ἀρκετὰ μεγάλη συναγωγὴ ἀλλὰ συγχρόνως «διαλέγεται ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας» (Πράξ. ιζ' 17).

Τὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου φαίνεται ὅτι δὲν πέρασε ἀπαρατήρητο στοὺς Ἀθηναίους οἱ ὁποῖοι ἀκούγοντας «ξένων δαιμονίων καταγγελεῖς εἶναι» (Πράξ. ιζ' 18) ὀδηγοῦν τὸν Παῦλο στὸν Ἄρειο Πάγο «βουλόμενοι οὖν γινῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι» (Πράξ. ιζ' 20).

Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι λίγα χρόνια πρὶν εἶχαν καταδικάσει σὲ θάνατο τὸν Σωκράτη μὲ τὴν κατηγορία ὅτι εἰσάγει μὲ τὴν διδασκαλία του «καινὰ δαιμόνια». Μπορεῖ νὰ σημαίνει αὐτὸ κάποιον κίνδυνο γιὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο; Ἴσως μὴ καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς γράφει στὶς Πράξεις ὅτι (ἐπιλαβόμενοι αὐτοῦ... ἤγαγον, δηλαδή) τὸν ὀδήγησαν στὸν Ἄρειο Πάγο γιὰ νὰ ἀκούσουν τὴ διδασκαλία του καὶ δὲν ἦταν ὁ Παῦλος αὐτὸς πού διάλεξε τόσο τὸν χρόνο ὅσο καὶ τὸν τόπο πού θὰ μιλοῦσε.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος μάλιστα παρατηρεῖ τὸ ἐξῆς: «Διατί εἰς Ἄρειον Πάγον αὐτὸν εἰλκον; Ὡς καταπλήξοντες, ἐνθα τὰς φονικὰς δίκας ἐδίκαζον».

Καὶ ὅμως ὁ ἀπόστολος Παῦλος μὲ ψυχραιμία καὶ μὲ θαυμαστὴ ρητορικὴ ἰκανότητα δίνει ἀπάντηση στὰ σπουδαιότερα προβλήματα πού ἀπασχολοῦν τὸν ἄνθρωπο, τὸ κοσμολογικὸ πρόβλημα, τὸ ἀνθρωπολογικὸ καὶ τέλος τὸ πρόβλημα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ λόγος τοῦ Παύλου στὸν Ἄρειο Πάγο εἶναι ἓνα κοσμοϊστορικὸ γεγονός. Ὅχι λόγῳ τοῦ ἀριθμητικοῦ του ἀποτελέσματος (πολλοὶ ὑποστηρίζουν ὅτι τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου ἀπέτυχε), ἀλλὰ γιὰ τὴν μὴ πόλη ὅπως ἡ Ἀθήνα πού χαρακτηρίζεται ὡς τὸ κάστρο τῆς εἰδωλολατρίας καὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ, ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου στάθηκε, βρῆκε στηρίγματα καὶ κέρδισε τοὺς ἀνθρώπους «Διονύσιος ὁ Ἄρεοπαγίτης, Δάμαρις καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς», ἀλλὰ προπάντων δὲν χλευάστηκε «Ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου» (Πράξ. ιζ' 33).

Σ' αὐτὴν λοιπὸν τὴν κατείδωλον πόλιν ἡ ἀφορμὴ γιὰ τὸ σωτηριῶδες ἄγγελμα τοῦ Ἀποστόλου βρίσκεται στὸν βωμὸ πού εἶναι ἀφιερωμένος στὸν ἄγνωστο Θεό.

Πρὶν ὅμως προχωρήσουμε στὴν ἐξέταση τῆς ταυτότητος τοῦ ἀγνώστου αὐτοῦ Θεοῦ ἃς δοῦμε πῶς ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς μᾶς περιγράφει τὸ κήρυγμα αὐτὸ τοῦ Παύλου στὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. «Σταθεῖς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔφη· ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστεροὺς ὑμᾶς θεωρῶ· διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμόν, ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ Θεῷ. Ὅν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλω ὑμῖν» (Πράξ. ιζ' 22-23).

Βωμοὶ καλοῦνται τὰ καθιερωμένα θυσιαστήρια τῶν θεῶν στὰ ὁποῖα προσφέρεται θυσία καὶ προσευχή. Ἡ λέξη βωμὸς παράγεται ἀπὸ τὴν φοινικικὴ καὶ ἑβραϊκὴ λέξη **Βωμ** (πληθ. βωμῶθ) ἀπὸ τὴν ρίζα **Βωμ** πού σημαίνει τόπο ψηλὸ καὶ βουνώδη κατάλληλο γιὰ τὴν προσφορὰ θυσιῶν καὶ μεταφορικὰ τὸ ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ τόπου θυσιαστήριο. Τὰ θυσιαστήρια αὐτὰ πού ὀνομάζονται Βωμῶθ στὴν Π. Διαθήκη οἱ ἐβδομήκοντα τὰ μετέφρασαν «ὑψηλά» (Γ' Βασιλειῶν ια' 5, Δ' Βασιλειῶν ιζ' 9, Ἱερ. ιθ' 5).

Οἱ βωμοὶ αὐτοὶ δὲν ἀνεγείροντο μόνο στοὺς ναοὺς ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλους τόπους ὅπως βουνά,

ἀγρούς, δίπλα σὲ πηγές καὶ στὶς διασταυρώσεις τῶν ὁδῶν ἢ στὰ ὄρια τῶν πόλεων. Συνήθως ἦταν ἀφιερωμένοι σὲ ἕναν μόνο θεό, ὑπῆρχαν ὁμως καὶ βωμοὶ ποὺ ἀνήκαν σὲ δύο θεοὺς συγχρόνως ὅπως γιὰ παράδειγμα οἱ ἕξι δίδυμοι βωμοὶ στὴν Ὀλυμπία, ὁ βωμὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς θεᾶς Νίκης καὶ ὁ βωμὸς τῶν Ἀπόλλωνα καὶ Ἑρμῆ (Παυσανίας Ε' 14, 5-6). Στους «Ἰκέτες» τοῦ Αἰσχύλου ἀναφέρονται ἐπίσης βωμοὶ ἀφιερωμένοι σὲ ὅλους τοὺς θεοὺς (Αἰσχ. Ἰκέται 225).

Τὸ σχῆμα τῶν βωμῶν αὐτῶν ἦταν ἄλλοτε μὲν στρογγυλό, τὶς περισσότερες ὁμως φορὲς τετράγωνο ἢ ἐπίμηκες. Τὸ ὕψος τους διέφερε πολλὲς φορὲς ἀνάλογα μὲ τὴν φήμη τοῦ θεοῦ στὸν ὁποῖο ἦταν ἀφιερωμένοι. Γιὰ παράδειγμα ὁ μεγάλος βωμὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς εἶχε ὕψος 22 ποδῶν (Pauly, Real Encyclop I. 558).

Οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς κατασκευάζονται ἀπὸ πέτρα, ἀναφέρονται ὁμως καὶ βωμοὶ ποὺ τιμῶνται ἰδιαίτερα ὡς ἱεροὶ γιατί ἦταν φτιαγμένοι ἀπὸ λείψανα καὶ στάχτη τῶν θυμάτων τους, ὅπως ὁ βωμὸς τῆς Ἥρας στὴν Ὀλυμπία καὶ τοῦ Ἀπόλλωνα στὴν Θήβα (Παυσαν. 15,6. Θ' 11,5). Ὁ Πλούταρχος ὁμως ἀναφέρει καὶ ἕναν βωμὸ στὴ Δῆλο ὁ ὁποῖος ἦταν φτιαγμένος ἀπὸ τὰ κέρατα τῶν σφαγίων καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ ὑμνούμενα θεάματα τοῦ κόσμου: «Τὸν κεράτινον βωμὸν εἶδον ἐν τοῖς ἐπιτά καλουμένοις θεάμασιν ὑμνούμενον, ὅτι μήτε κόλλης δεόμενος, μήτε τινὸς ἄλλου δεσμοῦ, διὰ μόνων τῶν δεξιῶν συμπέπηγε καὶ συνήρμοσται κεράτων» (Πλουτάρχου, Πότερα τῶν ζῶων φρονιμ. 35).

Ἐρχόμενοι τώρα στὸν ὑπὸ ἐξέτασιν βωμὸ τοῦ ἀγνώστου θεοῦ πρέπει νὰ παρατηρήσουμε ὅτι γιὰ πούθενά ἄλλοῦ δὲν ὑπάρχουν στοιχεῖα γιὰ ἄλλον βωμὸ τέτοιου εἶδους παρὰ μόνο γιὰ τὴν πόλη τῶν Ἀθηναίων στὴν ὁποία μάλιστα οἱ ἱστορικοὶ συγγραφεῖς ἀναφέρουν ὅτι ὑπῆρχαν καὶ ἀρκετοὶ καὶ ὄχι μόνον ἕνας.

Ὁ Φιλόστρατος ἐξιστορεῖ ἀρκετοὺς βωμοὺς ἀφιερωμένους σὲ «ἀγνώστους δαίμονες». «Σωφρονέστερον γὰρ τὸ περὶ πάντων θεῶν εὐ λέγειν, καὶ ταῦτα Ἀθηναίων, οὗ καὶ ἀγνώστων δαιμόνων βωμοὶ ἴδρυνται» (Φιλόστρατος ἐν τῷ βίῳ Ἀπόλλων. βιβλ. 6). Ὁ δὲ Παυσανίας περιγράφοντας τοὺς βωμοὺς τῆς Ὀλυμπίας μνημονεύει καὶ βωμὸ ἀφιερωμένο στοὺς ἀγνώστους θεοὺς στὸ Φάληρο (Παυσαν. α' 1,4). Ἀνώνυμους βωμοὺς στὸν δῆμο τῶν Ἀθηναίων ἀναφέ-

ρει καὶ ὁ Διογένης Λαέρτιος (Διογ. Λαέρτ. α' 10).

Ἀπόψεις φιλολόγων ὑποστηρίζουν ὅτι οἱ θεοὶ τῶν βωμῶν αὐτῶν καλοῦνται ἀγνώστοι διότι ἐνῶ στὴν ἀρχὴ ἦταν ἀφιερωμένοι σὲ μικρὲς ἐφέστιες θεότητες μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου λησμονήθηκαν τὰ ὀνόματά τους (σημειώσεις εἰς α' 1,4 τοῦ Παυσαν., τόμ. α', edit. Siehelis). Ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀρκετοὺς ὅπως φαίνεται βωμοὺς ποὺ ἀναφέρονται, ὁ μακάριος Ἰερώνυμος ὑπέθεσε ὅτι καὶ ὁ περίφημος βωμὸς, ἐκ τοῦ ὁποῖου ὁ Παῦλος ἄρχισε τὸ κήρυγμά του, εἶχε ἐπιγραφή ὄχι στὸν ἐνικὸ ἀριθμὸ (ἀγνώστω θεῷ), ἀλλὰ στὸν πληθυντικὸ (ἀγνώστοις θεοῖς). Ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ Παῦλος σεβόταν ὄχι πολλοὺς ἀλλὰ ἕναν Θεὸ χρησιμοποίησε στὸν ἐνικὸ ἀριθμὸ τὴν ἐπιγραφή τοῦ βωμοῦ διδάσκοντας τὸν θεὸ τὸν ὁποῖον οἱ Ἀθηναῖοι ἐσέβοντο στὸν συγκεκριμένο βωμὸ. Ἀναφέρει δὲ καὶ τὴν ἐπιγραφή ποὺ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχει: «ΘΕΟΙΣ ΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΑΦΡΙΚΗΣ. ΘΕΟΙΣ ΑΓΝΩΣΤΟΙΣ ΚΑΙ ΞΕΝΟΙΣ» (Ἰερωνύμου Comm. in Ep. ad Tit. c 1) «Inscriptio arae non ita erat ut Paulus asseruit, Ignoto Deo, sed ita: Diis Asiae et Europae et Africae. Diis ignotis et peregrinis. Verum quia Paulus non pluribus diis indigebat ignotis, sed uno tantum ignoto Deo, singulari verbo usus est, ut doceret illum suum esse deum, quem Athenienses in arae titulo praenotassent, et recte eum scientes colere deberent, quem ignorantes venerabantur, et nescire non poterant».

Μὲ τὸν Ἰερώνυμο συμφωνεῖ ἐν μέρει καὶ ὁ Οἰκουμένιος γράφωντας: «Ἔστι δὲ ἡ πᾶσα τοῦ βωμοῦ ἐπιγραφή τοιαύτη: ΘΕΟΙΣ ΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΛΙΒΥΗΣ, ΘΕΩ ΑΓΝΩΣΤΩ ΚΑΙ ΞΕΝΩ» (Οἰκουμ. εἰς τὰς Πράξεις, τόμος Γ' σελ. 159).

Παρόλα αὐτὰ ὁμως δὲν ὑπάρχει καμμία ἱκανοποιητικὴ ἀπόδειξη ποὺ νὰ πείθει γιὰ τὴν ἐπιγραφή τοῦ βωμοῦ στὸν πληθυντικὸ ἀριθμὸ ἔτσι ὥστε νὰ παραθεωρήσουμε τὰ γραφόμενα στὶς Πράξεις ἀπὸ τὸν εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ.

Ἔτσι πρέπει νὰ σημειώσουμε πὼς τὸ πιθανότερο εἶναι νὰ ὑπῆρχαν βωμοὶ ἀγνώστων θεῶν στὴν Ἀθήνα ἀρκετοί, ἄλλοι μὲν ἀναφερόμενοι σὲ πολλοὺς θεοὺς μαζί, ἄλλοι δὲ σὲ ἕναν.

Ἄλλωστε ἂν δεχθοῦμε τὴν γνώμη τοῦ Ἰερωνύμου, ἀφαιροῦμε τὸν τόνο καὶ τὴν ἰσχὺ τοῦ ἐπιχειρήματος μὲ τὸ ὁποῖον ὁ ἀπόστολος Παῦλος κατάφερε νὰ ἐλκύσει στὴν θεογνωσία τοὺς εἰ-

δωλολάτρεις Ἀθηναίους. Γιατὶ οὔτε ἀπὸ τοὺς Προφῆτες τῆς Π. Διαθήκης, οὔτε ἀπὸ κάποια ἄλλη πηγὴ προσπάθησε ὁ θεῖος Ἀπόστολος νὰ ξεκινήσει τὸ κήρυγμά του ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐπιγραφή τοῦ βωμοῦ ξεκίνησε τὴν παραίνεση ὁ θεόσοφος καὶ μὲ τὸν θεῖο λόγο του σαγήνευσε τοὺς Ἀθηναίους στὴν ἀληθινὴ πίστη.

Τὸν ἄγνωστο θεὸ στὴν Ἀθήνα ἀναφέρει καὶ ὁ Φιλόπατρις στοὺς διαλόγους τοῦ Λουκιανοῦ «Νῆ τὸν Ἄγνωστον ἐν Ἀθήναις» καὶ πάλι «Ἡμεῖς δὲ τὸν ἐν Ἀθήναις Ἄγνωστον ἐφευρόντες καὶ προσκυνήσαντες, χεῖρας εἰς οὐρανὸν ἐκτείναντες, τούτῳ εὐχαριστήσομεν». Κατόπιν τούτων λοιπὸν ἡ γνώμη τοῦ Ἱερωνύμου δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὀρθή.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος στὸ θέμα αὐτὸ ἀναφέρει τὰ ἐξῆς: «Ἀθηναῖοι ἐπειδὴ κατὰ καιροὺς πολλοὺς ἐδέξαντο θεοὺς καὶ ἀπὸ τῆς ὑπεροχίας, οἷον τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερόν, οἷον τὸν Πάνα καὶ ἄλλους πολλαχόθεν, δεδοικότες μήποτε καὶ ἄλλος τις ἦ, αὐτοῖς μὲν οὐδέπω γνώριμος, θεραπευόμενος δὲ ἀλλαχοῦ, ὑπὲρ πλείονος δῆθεν ἀσφαλείας καὶ τούτῳ βωμὸν ἔστησαν καὶ ἐπειδὴ οὐκ ἦν δῆλος ὁ θεὸς ἐπεγέγραπτο, ἀγνώστῳ θεῷ» (Χρυσόστομου Ὁμιλ. εἰς τὰς Πράξεις κεφ. 17).

Καὶ ἀλλοῦ πάλι: «Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ οὐκ ἐξ ἀρχῆς τοὺς θεοὺς πάντας παρέλαβον, ἀλλὰ κατὰ χρόνους καὶ ἄλλους τινάς, ὡς τὰ ἐκ τῶν ὑπερβορέων, ὡς τὰ τοῦ Πανός, ὡς ἄλλα μυρία ἐξηγάγον ὕστερον, οὗτοι στοχαζόμενοι ἀπὸ τούτων, ὅτι εἰκὸς καὶ ἄλλον εἶναι θεόν, ὑπ' αὐτῶν δὲ ἠγνοῆσθαι, ἵνα καὶ περὶ ἐκεῖνον ὧσιν εὐκαθοσίωτοι, τούτῳ βωμὸν ἔστησαν, ἐπιγράψαντες, ἀγνώστῳ θεῷ, μονονουχὶ τοῦτο δηλοῦντες, καὶ εἴ τις ἄγνωστος εἶη θεὸς» (Χρυσόστομ. Ὁμιλ. γ' εἰς τὴν πρὸς Τίτον Ἐπιστολή).

Ἐπειδὴ, λέγει, οἱ Ἀθηναῖοι δέχθηκαν πολλοὺς θεοὺς κατὰ τὸ πέρασμα τῶν αἰῶνων, ἀπὸ φόβο μήπως ὑπάρχει καὶ κάποιος ἄλλος θεὸς ἐκτὸς τῶν τιμωμένων γνωστῶν, χάριν ἀσφαλείας, ἀφιέρωσαν ἓναν βωμὸν σ' αὐτὸν τὸν ἄγνωστο θεό.

Ἄλλες δύο γνώμες ἀναφέρει ὁ ἅγιος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης καὶ ἀπὸ αὐτὸν ὁ Οἰκουμένιος. Λέγει λοιπὸν ὁ ἅγιος Ἰσίδωρος: «Δύο φασὶν αἰτίας εἶναι τοῦ ἐπιγεγράφθαι Ἀθήνησι τῷ βωμῷ ἀγνώστῳ θεῷ· οἱ μὲν γὰρ φασὶν ὡς Φειδιπίδην ἔπεμψαν Ἀθηναῖοι ἡμεροδρόμον πρὸς Λακεδαιμονίους περὶ συμμαχίας, ἠνίκα οἱ Πέρσαι ἐπεστράτευσαν τῇ Ἑλλάδι· ὃ κατὰ τὸ Παρ-

θένιον ὄρος Πανὸς φάσμα ἐντυχόν, ἠτιάτο μὲν Ἀθηναίους ὡς ἀμελοῦντας αὐτοῦ, ἄλλους θεοὺς θεραπεύοντας, βοηθεῖν δὲ ἐπιγγέλετο· νικήσαντες οὖν, βωμὸν ὠκοδόμησαν, καὶ ἐπέγραψαν, ἀγνώστῳ θεῷ. Ἄλλοι δὲ φασὶν, ὅτι λοιμὸς κατέσκηπέ ποτε Ἀθήναζε, καὶ εἰς τοσοῦτον αὐτοὺς ἐξέκαυσεν, ὡς μηδὲ τῶν λεπτοτάτων σινδόνων ἀνέχεσθαι· τοὺς νομιζομένους οὖν θεοὺς αὐτῶν θεραπεύοντες, οὐδὲν ἀπώναντο. Ἐννοήσαντες οὖν ὅτι ἴσως τίς ἐστὶ θεός, ὃν αὐτοὶ κατέλιπον ἀγέραστον, ὁ τὸν λοιμὸν καταπέμψας, νέον δειμάμενοι βωμὸν, καὶ ἐπιγράψαντες ἀγνώστῳ θεῷ καὶ θύσαντες εὐθέως, ἐθεραπεύθησαν» (Ἰσίδωρου βιβλ. δ' Ἐπιστολ. 69).

Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὸν ἅγιο Ἰσίδωρο ἡ πρώτη αἰτία εἶναι ἡ ἐμφάνιση τοῦ θεοῦ Πανός στὸ Παρθένιον ὄρος ποὺ ἐξ αἰτίας τῆς οἰκοδόμησαν τὸν βωμὸν στὸν ἄγνωστο θεὸ καὶ ἡ πράξη τους αὐτὴ τοὺς χάρισε τὴν νίκη ἐναντίον τῶν Περσῶν.

Ἡ δευτέρη αἰτία εἶναι μιὰ ἀσθένεια ποὺ ἐμφανίσθηκε στὴν Ἀθήνα καὶ βασάνιζε τὸ λαὸ τῆς μέχρις ὅτου οἰκοδομήθηκε ὁ βωμὸς στὸν ἄγνωστο θεὸ καὶ μετὰ τίς προσφεροθεῖσες θυσίαι αὐτὴ ἐξαφανίσθηκε.

Γιὰ τὴν μὲν πρώτη ἄποψη ἔχουμε σχετικὴ μαρτυρία ἀπὸ τὸν Ἡρόδοτο· «ἀποπέμπουσιν εἰς Σπάρτην κήρυκα Φειδιπίδην, Ἀθηναῖον μὲν ἀνδρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμον τε καὶ τοῦτο μελετώντα. Τῷ δὲ, ὡς αὐτὸς τε ἔλεγε Φειδιπίδης καὶ Ἀθηναῖοισι ἀπήγγελε, περὶ τὸ Παρθένιον οὖρος τὸ ὑπὲρ Τεγέης ὁ Πάν περιπίπτει...» (Ἡροδότ. στ' 105), καὶ ἀπὸ τὸν Πausanias: «Περὶ δὲ τοῦ Πανός φασὶν ὡς πεμφθεὶς Φειδιπίδης ἐς Λακεδαίμονας ἄγγελος ἀποβεβηκότων Μήδων ἐς τὴν γῆν. Τὸν δὲ Πάνα ὁ Φειδιπίδης ἔλεγε περὶ τὸ ὄρος ἐντυχόντα οἱ τὸ Παρθένιον φάναι τε ὡς εὖνους Ἀθηναίους εἶη, καὶ ὅτι ἐς Μαραθῶνα ἤξει συμμαχίῳ» (Pausan. α' 28,4).

Γιὰ τὴν δὲ δευτέρη ἀπὸ τὸν Διογένη τὸν Λαέρτιο· «Ἀθηναῖοις τότε λοιμῷ κατεχομένοις ἔχρησεν ἡ Πυθία καθῆραι τὴν πόλιν· οἱ δὲ πέμπουσι ναῦν τε καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου εἰς Κορίνην, καλοῦντες τὸν Ἐπιμενίδην· καὶ ὅς ἐλθὼν Ὀλυμπιάδι τεσσαρακοστῇ ἔκτη, ἐκάθηρεν αὐτῶν τὴν πόλιν, καὶ ἔπαυσε τὸν λοιμὸν τοῦτον τὸν τρόπον — ὅθεν ἔτι καὶ νῦν ἐστὶν εὐρεῖν κατὰ τοὺς δήμους τῶν Ἀθηναίων βωμοὺς ἀνωνύμους, ὑπόμνημα τῆς τότε γενομένης ἐξιλάσεως» (Διογ. Λαέρτ. α' 10).

(Συνεχίζεται)

Η ΙΓ' ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΦΩΤΙΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Του κ. Νικ. Κ. Δρατσέλλα, θεολόγου

ΙΖ' Ὁ ἅγιος Κύριλλος λέγει ὅτι ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ὑπέμεινε πάντα ὅσα προαναφέρθησαν, προκειμένου νὰ συμφιλώσῃ διὰ τοῦ αἵματος, τὸ ὅποιον ἐχύθη ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ, τὰ ἐπίγεια πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς Θεόν, ὡς ἀναφέρει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος²⁴². Διότι ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἡμεθα κάποτε ἐχθροὶ πρὸς τὸν Θεόν²⁴³ ἔνεκα τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος καὶ διὰ τοῦτο ὤρισεν ὁ Θεὸς νὰ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς ἀποτέλεσμα τῆς πτώσεως αὐτοῦ²⁴⁴. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ πραγματοποιηθῇ ἐν ἐκ τῶν δύο: ἢ νὰ ἐξολοθρευθῇ ὁ Θεὸς ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος, οὕτως ὥστε νὰ ἐπαληθεύσῃ πλήρως οἱ λόγοι Αὐτοῦ διὰ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς τιμωρίας, ἢ νὰ ματαιώσῃ τὴν ἀπόφασίν Του δεικνύων φιλανθρωπίαν²⁴⁵.

Ἡ Θεία Πανσοφία ὁμῶς ἐνήργησε τοιοῦτοτρόπως, ὥστε καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς καταδίκης τοῦ ἀνθρώπου εἰς θάνατον λόγῳ τῆς πτώσεως νὰ ὑλοποιηθῇ, ἀλλὰ καὶ τὸ σχέδιον τῆς σωτηρίας νὰ πραγματοποιηθῇ ἔνεκα τῆς φιλανθρωπίας Αὐτοῦ. Κατὰ τὸν Ἀπόστολον Πέτρον ὁ Χριστὸς ἐφορτώθη τὰς ἀνθρωπίνας ἁμαρτίας ἐπὶ τοῦ σώματος Αὐτοῦ, ὅτε τοῦτο ἀνηγήθη ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, οὕτως ὥστε χάρις εἰς τὸν θάνατον Αὐτοῦ πάντες οἱ ἄνθρωποι νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ ζήσουν ζωὴν ἀγιότητος καὶ ἀρετῆς²⁴⁶. Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε χάριν τῶν ἀνθρωπίνων ἁμαρτιῶν, δὲν ἦτο πρόσωπον μικρᾶς ἀξίας. Δὲν ἦτο ἀπλοῦς ἄγγελος: «ἐκ πάσης θλίψεως αὐτῶν, οὐ πρέσβυς οὐδὲ ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κύριος ἔσωσεν αὐτοὺς διὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς καὶ φεῖδεσθαι αὐτῶν»²⁴⁷. Ὁ Ἐσταυρωμένος Ἰησοῦς ἦτο ὁ Ἐνανθρωπήσας Θεός. Αἱ ἀνομίαι καὶ αἱ ἁμαρτίαι τῶν ἀνθρώπων τόσον αἰ προσωπικαί, ὅσον καὶ τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα μὲ ὅλας τὰς συνεπείας αὐτοῦ δὲν ἦσαν τόσον μεγάλα συγκρινόμενα πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀγιότητος Ἐκεινοῦ, ὁ Ὅποιος ἀπέθανε χάριν ἡμῶν²⁴⁸. Δὲν ὑπερέβη ἡ ἁμαρτία τῶν ἀνθρώπων τὸ μέγεθος τῆς θυσίας Ἐκεινοῦ, ὁ Ὅποιος ἔδωσε τὴν ψυχὴν Αὐτοῦ, ὅτε ἠθέλησε τοῦτο καὶ τὴν ἔλαβε πάλιν διὰ τῆς Ἀναστάσεως²⁴⁹.

Τὸ ὅτι δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀπέθανεν ὡς ἄνθρωπος, ὄχι ἐπειδὴ ἄλλοι παρέδωκαν Αὐτὸν διὰ τῆς βίας εἰς τὸν θάνατον οὔτε παρὰ τὴν θέλησίν Του, καταδεικνύεται ἐκ τῶν λόγων: «καὶ φωνήσας φωνὴ μεγάλη ὁ Ἰησοῦς εἶπε· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνευμά

μου»²⁵⁰. Ὁ Κύριος εἶπεν ὅτι θὰ παραδώσῃ τὸ πνεῦμά Του εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Πατρὸς Αὐτοῦ γνωρίζων ὅτι θὰ ἐλάμβανεν ἐκ νέου τοῦτο χάρις εἰς τὴν ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασίν Του²⁵¹. Ἀφοῦ δὲ εἶπε τοὺς λόγους τούτους, «ἀφῆκε τὸ πνεῦμα»²⁵², ἀλλὰ ὁ θάνατος Αὐτοῦ δὲν ἐπρόκειτο νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ, διότι συντόμως θὰ ἀνίστατο ἐκ νεκρῶν²⁵³.

242. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 22-23, Πρβλ. Κολ. 1,20.

243. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 23-24, Πρβλ. Ρωμ. 5,10.

244. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 24, Πρβλ. Γέν. 2, 16-17.

245. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 25-26.

Σημείωσις: Ἡ ἔκφρασις τοῦ ἁγίου πατρὸς «ἡ φιλανθρωπευόμενον παραλύσαι τὴν ἀπόφασιν», ἡ ὁποία ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ὅτι δηλώνει ἀλλαγὴν εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ Θεοῦ, δὲν προσκρούει εἰς τὸ ἀναλλοίωτον Αὐτοῦ, ὡς ἰδίωμα φυσικὸν τῆς Θεότητος. Ἡ βαθυτέρα ἔννοια τοῦ στίχου ἀναπτύσσεται ὑπὸ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου εἰς τοὺς ἀκολουθοῦντας στίχους 27-30, ὡς οὗτοι ἀνωτέρω ἀνελύθησαν.

246. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 28-30, Πρβλ. Α' Πέτρον, 2,24.

247. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 31-32, Ἦσ. 63,9.

248. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 32-33.

Σημείωσις: Ἡ ἔκφρασις τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων «οὐ τοσαύτη ἦν τῶν ἁμαρτιῶν ἢ ἀνομία, ὅση τοῦ ὑπεραποθνήσκοντος ἢ δικαιοσύνη» ἐκφράζει μίαν αἰσιόδοξον οσθηριολογικὴν ἀντίληψιν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν ὀρθόδοξον ἀποψιν περὶ τοῦ ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ἁμαρτία δὲν εἶναι τόση ὥστε νὰ ἰσοσταθμίσῃ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ. Ἀνάλογος εἶναι ἡ ἀποψις τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου, κατὰ τὴν ὁποία «ὅσον σπινθὴρ πρὸς πέλαγος, τοσοῦτον κακία πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν» μᾶλλον δὲ οὐδὲ τοσοῦτον, ἀλλὰ πολλῶ πλέον» (ἐν Εὐ. Θεοδώρου, Ταπτικῶν Καθηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀνθολόγιον Πατερικῶν Κειμένων, Ὁργανισμὸς Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων - Ἀθῆναι 1982, σελ. 86). Σχετικὴ εἶναι ἐπίσης ἡ ἀποψις, ἡ ὁποία ἐκτίθεται εἰς τὴν ἱεσίαν τῆς α' Εὐχῆς τῆς Ἀκολουθίας τῆς Γουνκλισίας τῆς Πεντηκοστῆς: «ἀντίθετος τὴν ἄβυσσον τῶν οἰκιρμῶν σου, τῷ πλήθει τῶν πλημμελημάτων ἡμῶν», ἐν Πεντηκοστάριον Χαρμόσωνον, Ἐκδόσεις Φᾶς, Ἀθῆναι 1960, σελ. 227). Ἡ ὀρθόδοξος αὕτη ἀποψις ἀποτελεῖ ἐκ τῶν προτέρων ἀνάγειν τῆς μετὰ ἐπτά αἰῶνας ἀναπτυχθείσης εἰς τὴν Δύσιν νομικῆς διδασκαλίας περὶ ἱκανοποιήσεως τῆς Θείας Δικαιοσύνης κατὰ τὸν Ἀνσελμον τοῦ Καντέρμπουρου.

249. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 33-35, Πρβλ. Ἰω. 10,18.

250. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 37-38, Λουκ. 23,46.

251. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 167, 38-168, 1.

252. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 168, 1, Ματθ. 27,50.

253. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 168, 1-2, Πρβλ. 16,9.

Χρειάζεται και φόβος Θεού

α) Τα 5 μόνιμα μέλη του Συμβουλίου 'Ασφαλείας των 'Ηνωμένων 'Εθνών (που αγωνίζονται για την ειρήνη και την δικαιοσύνη) είναι οι μεγαλύτεροι έξαγωγείς όπλων στον κόσμο.

β) 'Η λιανική αξία των ναρκωτικών, ξεπερνάει την αξία του διεθνούς εμπορίου πετρελαίου...

γ) Περισσότεροι από ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι (ό ένας στους πέντε) ζούν με ήμερήσιο εισόδημα χαμηλότερο από ένα δολλάριο.

δ) 'Ο Βορράς έχει τὸ ένα πέμπτο του παγκόσμιου πληθυσμού και τὰ τέσσερα πέμπτα του παγκόσμιου εισοδήματος.

ε) 'Από τὰ περισσεύματα τῶν φαγητῶν που πετάγονται στὰ σκουπίδια σὲ μιὰ μόνο πόλη τῆς 'Αμερικῆς θὰ μπορούσε νὰ τραφεῖ ὁ πληθυσμὸς μιᾶς πόλης στὴν 'Ανατολικὴ Εὐρώπη. Καὶ ἀπὸ τὰ πεταμένα φαγητὰ σὲ μιὰ εὐρωπαϊκὴ πόλη θὰ μπορούσε νὰ συντηρηθεῖ ὁ πληθυσμὸς μιᾶς ὁλόκληρης πόλης στὴν 'Ασία ἢ στὴν 'Αφρικὴ.

«Οὐαὶ ὑμῖν... ἀλλὰ καὶ ἡμῖν» γιατί κανένας δὲν εἶναι ἀνεύθυνος σ' ὅ,τι συμβαίνει στὸν κόσμο.

Παράδειγμα γιὰ μίμηση

Γιὰ τέταρτη συνεχὴ χρονιά στὴν 1η Τεχνικὴ καὶ 'Επαγγελματικὴ Σχολὴ Ν. Φιλαδελφείας πραγματοποιήθηκε «Τριήμερο 'Ανθρωπιστικῆς Δράσης». Οἱ ἐκδηλώσεις στόχευαν στὸν ΑΝΘΡΩΠΟ: ψυχὴ - καρδιά - σώμα: Στὸ «ν' ἀνεβούμε λίγο ψηλότερα» ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ, ὅπως τονίζεται στὰ εἰδικὰ φυλλάδια που τυπώθηκαν. Ψυχὴ τῶν ἐκδηλώσεων ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς κ. Θεόφιλος Πάνου μὲ συνεργάτες τοὺς συναδέλφους του καθηγητὲς ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς μαθητὲς.

'Απὸ τίς ἐκδηλώσεις ξεχωρίζουμε τὰ «θυρανοίξια» τοῦ παρεκκλησίου τῶν «Τριῶν 'Ιεραρχῶν» τὸ ὁποῖο κτίστηκε στὸ προαύλιο τῆς Σχολῆς καὶ που ἔγιναν στὶς 16 Μαΐου, καθὼς καὶ τὴν Αἰμοδοσία τῆς 17ης Μαΐου. Προσφέρθηκαν 188 φιάλες αἵμα, ποσοστὸ 1,5% περίπου στὴν ἐτήσια προσφορά αἵματος στὴν πατρίδα μας. Τὰ σχόλια νομίζουμε περιπεύουν ὅταν τὰ ἔργα εἶναι πλούσια καὶ γίνονται μὲ σεβασμὸ καὶ ἀγάπη γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Συγχαρητήρια σὲ δασκάλους, μαθητὲς καὶ γονεῖς. Εὐγε!

'Άλλο ἓνα καλὸ παράδειγμα

'Ελπίδα καὶ κουράγιο μετέφεραν οἱ μαθητὲς καὶ οἱ μαθήτριες τοῦ 5ου Γυμνασίου Πτολεμαῖδος στοὺς συμμαθητὲς τους τοῦ 1ου Γυμνασίου Γρεβενῶν.

'Αντιπροσωπεῖα τῶν παιδιῶν μαζί μὲ τοὺς καθηγητὲς τους καὶ ἐκπροσώπους τοῦ συλλόγου γονέων ἐπισκέφθηκαν τὸ 1ο Γυμνάσιο Γρεβενῶν καὶ παρέδωσαν στὸν διευθυντὴ 1.000.000 δρχ. γιὰ τίς ἄμεσες ἀνάγκες τοῦ σχολείου. Χειρονομίες σὰν κι αὐτὴ δείχνουν ὅτι

μποροῦμε νὰ περιμένουμε πολλὰ ἀπὸ τοὺς νέους μας. 'Η ἐλπίδα δὲν σβήνει μὲ τέτοια παιδιὰ. Εὐγε!

Σαφάρι στὴ Βοσνία

Στὶς πολιτισμένες εὐρωπαϊκὲς χώρες δημιουργήθηκαν τουριστικὰ γραφεῖα μὲ προορισμὸ τὴ Βοσνία. 'Ανθρωποὶ που διψοῦν δυστυχῶς γιὰ αἷμα μποροῦν νὰ ικανοποιήσουν μὲ φτηνὸ εἰσιτήριο τὰ βάρβαρα καὶ σαδιστικὰ ἔνστικτά τους. Τὰ γραφεῖα τοὺς προωθοῦν στὴ Βοσνία, κι ἐκεῖ τοὺς παραλαμβάνουν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐταιριῶν, τοὺς προμηθεύουν τὸν κατάλληλο ὄπλισμὸ καὶ τοὺς ὀδηγοῦν στὰ καίρια σημεῖα ὅπου μποροῦν ὡς ἐλεύθεροι σκοπευτὲς νὰ σκοτώνουν, ὄχι βέβαια ἄγρια ζῶα, ἀλλὰ... ἀνθρώπους.

Φρίκη. Μήπως ἔφθασε καιρὸς νὰ ἐκπληρωθεῖ ὁ λόγος τοῦ ἁγίου 'Αντωνίου: «Θά' ῥθει καιρὸς ὅπου οἱ ἄνθρωποι θὰ τρελλαθοῦν καὶ θὰ παραλογίζονται. Καὶ ἂν δοῦν κάποιον νὰ μὴν παραλογίζεται, θὰ ξεσηκωθοῦν ἐναντίον του λέγοντας: ἐσὺ εἶσαι τρελλός». Καὶ αὐτὸ θὰ συμβεῖ, γιατί δὲν θὰ εἶναι ὁμοίος τους.

Συμπαράσταση Σέρβων

'Εντονη συγκίνηση προκάλεσε ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Μητροπολίτη Δαβροβοσνίας Νικολάου στὶς σεισμόπληκτες περιοχὲς τῶν Γρεβενῶν καὶ τῆς Κοζάνης, ἐπιβεβαιώνοντας τίς σχέσεις φιλίας που συνδέουν τοὺς δύο λαούς. 'Ο ἱεράρχης τῶν Σέρβων τῆς Βοσνίας ἀνεκώνωσε ὅτι ἔπειτα ἀπὸ πρόταση τοῦ ἴδιου τοῦ Ράντοβαν Κάρατζιτς θὰ προσφερθεῖ στοὺς κατοίκους τῶν δύο νομῶν ὅλη ἡ ποσότητα τῆς Ξυλείας που ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση τῶν κατεστραμμένων σπιτιῶν.

Πρόσθεσε μάλιστα, ὅτι ἤδη ἔχουν γίνεῖ οἱ ἐτοιμασίες γιὰ τὴν συγκέντρωση τῆς Ξυλείας καὶ ἀπομένει νὰ προσδιοριστεῖ ὁ τρόπος τῆς μεταφοράς της. 'Ακόμη ὅταν ἀντίκρουσε τίς ἰσοπεδωμένες ἐκκλησίες στὰ χωριὰ τῶν Γρεβενῶν καὶ τῆς Κοζάνης ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωση νὰ στείλει ἓνα συνεργεῖο Σέρβων τεχνικῶν καὶ ἀγιογράφων γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση ἐξ ἀρχῆς ἐνὸς γκρεμισμένου ναοῦ. 'Αδελφὸς βοηθούμενος ὑπὸ ἀδελφοῦ...

'Υπόδειγμα ἠθους

Στέφανος Στρατόπουλος: τὸ ὄνομα καὶ ἡ πράξις του δὲν ἀναφέρθηκαν ἀπὸ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως παρὰ μόνο στὰ «ψιλὰ» τῶν ἐφημερίδων που δυστυχῶς ἀσχολοῦνται «περὶ πολλά». Βρῆκε στὸ ταξὶ τοῦ 2.500.000 δρχ. καὶ τὰ παρέδωσε στὴν 'Αστυνομία. Μερικοὶ ἴσως νὰ τὸν θεωρήσουν «ἀφελή», ὅμως τέτοια παραδείγματα στὰ μάτια ἀνθρώπων ὑψώνεται σὲ γίγαντα ἠθους καὶ τιμότητος. Δὲν βρίσκει κανεὶς εὐκολα τόσα χρήματα στὸ δρόμο, ὅπως δὲν βρίσκει εὐκολὰ καὶ ἀνθρώπους σὰν τὸν Στέφανο Στρατόπουλο.

'Αρχιμ. Μ. Φ.